

CERCLE D'ECONOMIA
1958·1983



UNA TRAJECTÒRIA
DE MODERNITZACIÓ
I CONVIVÈNCIA



Del present llibre se n'ha fet una edició catalana i una altra de castellana d'un total de 2.250 exemplars numerats. Els primers 191 de la present edició catalana són nominats i expressament dedicats als socis del Cercle d'Economia. A més, s'ha fet un exemplar en edició especial amb el número 0 dedicat al President de la Generalitat de Catalunya, Molt Honorable Senyor Jordi Pujol i Soley.

Exemplar núm.

Copyright © CERCLE D'ECONOMIA
Barcelona 1983

Edició: L'AVENÇ, S.A.
Regàs, 14, 4t. 3.^a. Barcelona-6
Producció: Núria Giralt
Disseny: L'Avenç i Claret Serrahima

ISBN: 84-85905-12-1
Dipòsit legal: B. 33.935-1983
Imprès per Hurope, S.A., Recaredo, 2. Barcelona-5

CERCLE D'ECONOMIA 1958·1983



UNA TRAJECTÒRIA DE MODERNITZACIÓ I CONVIVÈNCIA

PRESENTACIÓ

Amb motiu de les seves noces d'argent, el Cercle d'Economia ha cregut interessant de recollir en un llibre els fets més destacats dels seus vint-i-cinc anys d'història en considerar que amb això contribueix al millor coneixement de l'entorn econòmic i social en què s'ha desenvolupat la seva activitat durant el quart de segle inclòs entre 1958 i 1983. Vint-i-cinc anys són, efectivament, molt pocs per a un historiador, però suficients per recordar, sense deformacions conjunturals, fets, intencions o valoracions.

En els orígens del Cercle d'Economia es troba la polifacètica personalitat del malaguanyat catedràtic Jaume Vicens i Vives, que va transmetre les seves inquietuds a un grup de joves empresaris que culminaren en la creació d'una entitat que va néixer amb la manifesta voluntat de modernitzar la societat en la qual estaven integrats, el passat i present de la qual desitjaven conèixer a fons i en el futur de la qual volien participar.

La fundació del Cercle d'Economia va coincidir amb els importants esdeveniments econòmics que caracteritzaren la fi de la dècada dels cinquanta, com el Pla d'Estabilització, que propicià l'inici de la liberalització de l'economia espanyola i el fort desenvolupament industrial que es produí els anys posteriors.

Aquesta renovació que per a l'economia espanyola va suposar el Pla d'Estabilització va generar unes esperançadores expectatives per iniciar el camí cap als tres objectius que han estat una constant en l'actuació del Cercle: sistema polític democràtic, economia de lliure mercat i integració a les Comunitats Econòmiques Europees, com a final d'un llarg període històric d'aïllament.

Al llarg dels anys el Cercle ha prestat el seu suport a les iniciatives públiques i privades encaminades a la modernització de la nostra estructura econòmica, i ha fomentat, amb especial dedicació, el diàleg ininterromput entre el sector empresarial, l'administració pública, la Universitat i els professionals de l'economia, per convertir-se en instrument de formació i d'informació dels seus associats i en elaborador de criteris propis i independents que generalment han pres en consideració els diferents sectors socioeconòmics del nostre país. També ha procurat aportar al conjunt econòmic espanyol les opinions, preocupacions i criteris de la Catalunya econòmica amb el desig d'assolir un alt nivell d'enteniment, que considera absolutament necessari.

Per vocació i pel caràcter dels seus associats, el Cercle d'Economia dedica atenció preferent a l'estudi dels temes econòmics i socials des d'una perspectiva prou àmplia i profunda com per involucrar i interessar tots els agents de l'activitat econòmica i social, manifestant des de molt aviat la seva voluntat d'apropament i integració a Europa com a model de societat liberal, avançada i democràtica.

El Cercle és una entitat pluralista en el sentit més ampli del terme en la qual des del primer moment participen de forma molt activa persones de diferents ideologies i ocupacions, sense renunciar mai al seu caràcter d'associació intermèdia, de pensament i d'opinió, integrada en el teixit associatiu que tanta tradició té a Catalunya i que dóna consistència a qual-sevol societat democràtica.

El Cercle pot afirmar amb natural orgull que moltes de les persones que avui ocupen càrrecs de la màxima rellevància política, econòmica i social, han participat de forma molt activa en els seus òrgans directius, i han donat a l'entitat el seu caràcter actual. Aquesta presència activa en la vida socio-econòmica és possible gràcies a les inquietuds i característiques dels socis: empresaris, professors d'universitat, professionals de l'economia i tècnics de l'administració. Aquesta simbiosi permet defugir posicions maximalistes i ponderar amb pragmatisme les iniciatives socio-econòmiques públiques i privades.

Pensem que es pot afirmar que el Cercle ha contribuït a introduir conceptes i actituds de modernitat, diàleg, pluralisme, discussió sistemàtica i independència en el conjunt de l'economia i de la societat catalana i espanyola.

Avui el Cercle d'Economia i en la seva mateixa línia de continuïtat,

dóna suport incondicionalment a tot allò que suposa evolució envers un sistema social, polític i econòmic avançat, i s'ofereix de nou com a lloc de trobada i de reflexió i com a tribuna oberta per a tots aquells grups i persones respectuosos dels principis bàsics de la convivència.

CERCLE D'ECONOMIA
Agost 1983

INTRODUCCIÓ

La història del Cercle d'Economia, com la de qualsevol altra entitat, està estretament lligada a l'evolució de les inquietuds del grup de persones que en cada moment l'han configurada a través dels seus òrgans directius. Per això, per tal de refer aquests vint-i-cinc anys, ha estat tan important la lectura de documents interns i públics, text de les conferències, diaris, arxiu de fotografies, etc., com el testimoniatge personal de molts dels protagonistes que des de dins o des de fora van viure l'entitat. Ells ens han pogut explicar el perquè dels projectes i realitzacions, les seves reflexions i valoracions.

El propòsit d'aquest llibre ha estat doble; d'una banda relatar l'evolució interna, ressaltant els fets més característics i intentant posar de relleu l'evolució de les inquietuds de l'entitat. D'altra banda i com que la història del Cercle és també una porció —tot i que evidentment petita— de la història socio-econòmica i institucional d'aquests vint-i-cinc anys, s'hi reflecteixen algunes actuacions i iniciatives destacades que com a Cercle s'han dut a terme fora de l'àmbit estricte que correspon a una entitat de pensament i d'opinió.

La intenció d'escriure la història de l'entitat és ja força antiga; el pri-

mer guió el va presentar a la junta directiva Rafael Suñol quan va deixar la secretaria general del Cercle a mitjan 1977. Tot i que la idea fou aprovada no es començà a executar fins a començaments de 1980 que la junta directiva presidida per Vicenç Oller va decidir posar-la en pràctica, i s'ha culminat en l'actual període presidit per Juan Antonio Delgado. Els autors, per al seu desenvolupament, després d'una anàlisi detallada de tots els documents interns i públics del Cercle i d'altres fonts externes d'informació, hem entrevistat tots els presidents de l'entitat, que han aportat primer els seus records i posteriorment les seves valoracions crítiques i matisos a allò que s'anava redactant. També han estat entrevistats membres de diferents juntes directives, els secretaris generals que ha tingut l'entitat i altres persones que no són socis del Cercle però que per diverses raons han viscut la fundació i l'evolució de l'entitat, com l'historiador Josep Benet el testimoniatge del qual fou valuósíssim per completar el nostre coneixement de la relació entre Jaume Vicens i Vives i els membres del futur Cercle d'Economia al llarg de la dècada dels cinquanta, coneixement que va ser completat per la Sra. Roser Rahola Vda. de Jaume Vicens i Vives, la qual aportà un record directe i insubstituïble. A tots ells el nostre agraïment pel temps dedicat.

Pensem que en les pàgines següents es deixa constància de les actituds, reflexions i actuacions del Cercle d'Economia al llarg d'aquests vint-i-cinc anys, la qual cosa constitueix un testimoniatge que pot permetre, a qui li interessi, aprofundir més sobre qualsevol dels aspectes que aquí només s'esbossen.

Per acabar, dir que el llibre té cinc parts diferenciades: una introducció als aspectes bàsics de l'entitat que explica tant el seu origen com les constants que han configurat la seva personalitat; l'evolució cronològica, dividida en vuit períodes que corresponen a les vuit juntes directives que h' tingut l'entitat; una breu referència a algunes de les seves característiques internes que pensem que es comprenen millor contemplades amb la perspectiva dels anys; la descripció de les seves relacions amb el món institucional i, finalment, un capítol d'annexos, en el qual es transcriuen documents i relacions exhaustives, i que hem considerat convenient d'incloure per la seva representativitat i valor documental, encara que sigui així per tal de no allargar el text pròpiament dit.

Finalment, advertir que malgrat els múltiples repassos i comprovacions i a causa bàsicament de l'heterogeneïtat de les fonts documentals utilitzades, pot existir algun error de dates o de persones que en tot cas estem segurs que no afecten les conclusions que hom pot extreure de la lectura de la present història dels vint-i-cinc anys del Cercle d'Economia.

*Ignasi Camí i Casellas
Francesc Carulla i Gratacòs*

CERCLE D'ECONOMIA 1958-1983



1

CARÀCTERS GENERALS

ORÍGENS DEL CERCLE D'ECONOMIA. EL CLUB COMODIN

LES ENSENYANCES DE JAUME VICENS I VIVES

PER QUÈ EL CERCLE D'ECONOMIA?

EL "TRÍPODE" DEL CERCLE D'ECONOMIA I EL PAPER DE

FABIÀ ESTAPÉ

EL MARC LEGAL I L'EDITORIAL OIKOS, S.A.

LA FUNDACIÓ CERCLE D'ECONOMIA

ELS PRESIDENTS QUE HA TINGUT EL CERCLE EN ELS SEUS 25 ANYS. D'ESQUERRA A DRETA: CARLES FERRER I SALAT, CARLOS CUATRECASAS, JOAN MAS I CANTÍ, VICENÇ OLLER, CARLES GÜELL, JUAN ANTONIO DELGADO I ARTUR SUQUÉ.

Els orígens del Cercle d'Economia cal situar-los a l'entorn dels anys 1951-1953, quan un grup d'amics decideixen constituir un club de característiques típicament estudiantils.

Aquest club va ser fundat fonamentalment per tal de completar la parcial formació que proporcionaven els estudis superiors. El seu nom, prou il·lustratiu, va ser objecte de debat entre els qui proposaven "Foro Condal" i els qui preferien el que finalment fou acceptat, "Club Comodín", que permetia que s'hi fessin activitats diverses segons que convingués. El club va acollir-se a la denominació "de ajedrez", perquè en aquells temps de rigorós control semblava que era més factible associar-se a l'entorn d'una entitat recreativa.

Al principi, la selecció dels candidats que havien de pertànyer al club es feia mitjançant un singular sistema de votació que consistia a introduir una bola blanca o negra a la urna, segons que es desitgés, o no, admetre el candidat. Si algun candidat tenia dues boles negres no podia formar part de l'associació, i si només sortia una bola negra calia una explicació per part de la persona que l'havia dipositada i es procedia a una nova vota-

ció en la qual, amb una sola bola negra, el candidat era admès. Aquest club es finançava, a més de per les quotes dels socis, per l'organització de diverses activitats, com concerts a càrrec dels mateixos associats, obres de teatre, etc.

Les activitats del Club Comodín de Ajedrez es van anar consolidant i, de l'inicial local del carrer Laforja, la seu va traslladar-se al pis 4t. 2.^a del mateix immoble de Diagonal-Tuset on actualment s'estatja el Cercle d'Economia.

Amb el temps, però, aquells estudiants i recents llicenciats van anar ocupant, com més va més, importants responsabilitats a les empreses, i arribà un moment en què es plantejà de manera natural l'alternativa entre convertir aquell club estudiantil en un club de caire anglès, en el qual es primaria fonamentalment l'esbarjo i la trobada amical, o bé en un d'altra mena que conservés principalment el caràcter formatiu. Finalment, els partidaris de la primera opció s'inscriviren sobretot al Círculo Ecuestre, en tant que els partidaris de la segona transformaren el Club Comodín de Ajedrez en el Cercle d'Economia, tot i que bastants associats s'apuntaren a tots dos.

LES ENSENYANCES DE JAUME VICENS I VIVES



JAUME VICENS I VIVES VA SER EL PRINCIPAL ANIMADOR PER A LA FUNDACIÓ DE L'ENTITAT. EL CERCLE LI VA RETRE HOMENATGE EL JUNY DE 1980, AMB MOTIU DEL XX ANIVERSARI DEL SEU TRASPAS. D'ESQUERRA A DRETA, ERNEST LLUCH, JOAN MAS I CANTÍ, JORDI PUJOL PRESIDENT DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA, JORDI NADAL I OLLER I CARLES FERRER SALAT. TOTS ELLS MANTINGUEREN UNA ESTRETA RELACIÓ AMB VICENS I AMB EL CERCLE D'ECONOMIA.

Tant els fundadors com altres persones que van viure molt de prop els orígens del Cercle qualifiquen com a decisiva la influència de Jaume Vicens i Vives en la seva formació i coincideixen a reconèixer que sense ell l'entitat hauria tingut un caràcter i una personalitat ben diferents. Per comprendre, però, aquesta gran influència, cal recordar alguns aspectes de la personalitat de Jaume Vicens i Vives.

Jaume Vicens i Vives, investigador de la història, passà de l'estudi de l'Edat Mitjana a l'estudi dels segles XVIII, XIX i XX. Un dels temes als quals dedicà més atenció fou el paper de la burgesia al segle XIX com a força motriu de progrés. Fruit d'aquesta investigació va ser el seu importantíssim llibre *Industrials i polítics del segle XIX*, que és sens dubte una de les seves millors aportacions a la ciència històrica.

Quan Vicens retornà a Barcelona, entrà en contacte —a través sobretot de Josep Benet— amb militants antifranquistes amb els quals va mantenir una comunicació permanent fins a la seva prematura mort, esdevinguda a Lió l'any 1960.

La seva idea i preocupació fonamental era que, davant la

desfeta que, a tot Espanya i particularment a Catalunya, havia provocat la Guerra Civil i la postguerra, calia un redreçament de tot el conjunt de la societat que situés Catalunya de nou en el camí del creixement vers una societat moderna i europea. Ara bé, aquest redreçament, no solament no havia de dur-lo a terme una sola classe o grup social, sinó que era imprescindible que l'impulssessin, conjuntament, totes les forces de la societat. En particular, insistia en l'important paper que hauria de tenir un nou sindicalisme —l'antic havia estat pràcticament destruït entre la repressió i l'exili— i una nova burgesia industrial que fos emprenedora, moderna i europea.

És en aquest context que, quan Carles Ferrer i Salat, i a través d'ell Joan Mas i Cantí, Carles Güell, Guillermo Casanovas, Artur Suqué, Joan Albert Valls, etc., hi entren en contacte per demanar-li que els orienti en les seves lectures i reflexions, Vicens s'entusiasma i fixa, a partir del primer moment, un contacte setmanal —les reunions dels dijous— que durarà molts anys.

Les ensenyances de Jaume Vicens i Vives, “el mestre”, van ser dobles. D'una banda, en aquestes tertúlies setmanals es parlava de temes d'història i es comentaven diversos aspectes de l'actualitat, i l'historiador Jaume Vicens insistia sempre que, així com al segle XIX la burgesia industrial havia exercit un paper motor en el desenvolupament econòmic, de nou calia que els néts i els besnéts d'aquella burgesia agafessin el relleu per fer la Revolució Industrial que encara era pendent a Espanya. Aquesta és la idea que tots els assistents a les reunions recorden com la més important i la que centrava la resta de les discussions.

D'altra banda, Vicens va posar en contacte “aquells nois” amb persones molt diverses, la qual cosa els eixamplà enormement el coneixement de la realitat que els envoltava. En primer lloc, els posà en contacte amb professors universitaris, ja que una altra de les seves idees fonamentals era l'imprescindible lligam que hi hauria d'haver entre la Universitat i la societat perquè la primera esdevingués realment un instrument del redreçament.

Igualment els posà en contacte amb Josep Benet, qui els explicà història de Catalunya i amb el qual mantingueren, especialment Carles Ferrer i Salat i Joan Mas i Cantí que eren els elements més inquiets del grup, estrets contactes durant molt de temps, alhora que col·laboraven en diferents iniciatives. També

en aquestes reunions van tenir l'oportunitat de conèixer el doctor Trueta, que els parlava de Catalunya i de l'exili; Jesús Pabón, a través del qual van conèixer l'evolució i pensament de Cambó i de la Lliga; Calvo Serer, que aleshores formava part del Consell privat de Don Joan de Borbó, comte de Barcelona, i que parlava de la situació política i de temes generals; Ferrater Mora, quan venia d'Estats Units; l'assagista Maurici Serrahima; Miquel Porter; i alguns altres historiadors deixebles de Vicens, entre d'altres.

En definitiva, l'estreta relació que es va crear entre aquell grup de joves i Jaume Vicens i Vives va ser importantíssima —com tothom reconeix actualment— tant pel coneixement de la història i de l'actualitat com, sobretot, pel que tenia de motivadora de noves reflexions i, per tant, de contrast i discussió de noves idees.

Sovint, d'aquelles reunions en sortia la necessitat de “fer coses” per tal de dur a la pràctica els nous projectes que contínuament es plantejaven. Un dels primers que decidiren dur a terme fou, precisament, el d'una revista econòmica, que s'havia de dir “Plan” o “Nivel” —marca avui encara registrada— i que havia de dirigir el professor Fabià Estapé. Tanmateix, per inconvenients de darrera hora —ja que el projecte estava pràcticament a punt— la revista no es va arribar a editar.

L'objectiu de la revista era crear un vehicle d'expressió, de reflexió, d'unió i de vincle amb la Universitat, en el qual poguessin participar persones de diferents ocupacions, però amb inquietuds semblants. Amb aquestes mateixes motivacions, i davant la impossibilitat d'editar la revista, en aquelles converses a casa de Jaume Vicens i Vives s'anà perfilant la idea del que seria el Cercle d'Economia.

Avui, quan es parla amb les persones que van tenir contacte amb Jaume Vicens i Vives tothom coincideix que la seva principal virtut era la gran capacitat engrescadora i entusiasta, que animava a tothom a endegar projectes, encara que aquests suposessin moltes dificultats. Aquesta característica seva, que animà a crear el Cercle d'Economia, que féu que el mateix Vicens —amb Josep Benet i d'altres— formés un grup que s'havia de dir ARC (*Aliança per al Redreçament de Catalunya*) i que encoratjà tantes altres persones a dur a terme diferents iniciatives, és allò que avui hom troba més a faltar. Persones molt properes a Vi-

cens, coincideixen a dir que si hagués viscut més anys s'hauria dedicat primordialment al Cercle d'Economia, per tal d'impulsar des d'allí la seva idea del redreçament.

En tot cas, és prou il·lustratiu l'article que Vicens escriví a la revista "Destino" el 30 d'octubre de 1954, en el qual, amb l'explícit títol de "Cap a una nova burgesia", es mostrava esperançat pel futur dient: "Però la burgesia és diversa i multiforme, i en qualsevol moment pot il·luminar un nou sector que recobri el timó de la nau social. (...) I quan es pronosticava la seva extinció (la de la burgesia), ha reaparegut sota noves formes i amb noves puixances, conseqüent amb els ideals que aportà i difongué des dels seus burgs medievals: esperit d'empresa, pactisme polític, tolerància ideològica i igualtat d'oportunitats socials".

PER QUÈ EL CERCLE D'ECONOMIA?



EL CERCLE HA PROPICIAT SEMPRE LA INTEGRACIÓ D'ESPANYA A LA CEE TANT PER MOTIUS POLÍTICS COM ECONÒMICS. A LA FOTOGRAFIA UNA REUNIÓ AMB ALBERTO ULLASTRES, AMBAIXADOR D'ESPANYA DAVANT LA CEE, EL 24 DE MAIG DE 1971. D'ESQUERRA A DRETA, I A L'ENTORN DE LA TAULA: JOAN MAS I CANTÍ, ALBERTO ULLASTRES, ARTUR SUQUÉ, MANUEL RIBAS MONTOBBIO, JOSEP AGUILÀ I PÉREZ, CARLES FERRER I SALAT, FORTUNATO FRÍAS, JOAQUIM MUNS I VICENC OLLER.

És evident que a finals dels anys cinquanta no es podia pensar a fundar cap mena d'associació que tingués com a objecte l'acció política. L'economia era, però, un centre d'atenció cada cop més important —recordem que aquests anys acaba els seus estudis la primera promoció de la Facultat d'Econòmiques de Barcelona— que implicava tots els estaments socials i que, per tant, permetia en principi el tractament d'una gran diversitat de temes i l'encobriment d'aquells que eren prohibits. D'altra banda, atès que l'activitat professional dels fundadors era principalment empresarial, era molt fàcil de trobar un lligam entre una cosa i altra.

El fet que la paraula "Economia" estigui precedida per la paraula "Cercle" volia mostrar que la principal preocupació seguia essent la formació, a través dels col·loquis i de les discussions amb moltes i diverses persones, però sempre de manera oberta i en absolut protocolària. És a dir, en un "Cercle".

Es podria afirmar que des del primer moment, i com més va més, el Cercle d'Economia (que, recordem-ho, es funda en ple període autàrquic) va ser un espai de llibertat, com els que,

precisament aquells anys i durant els anys seixanta, es van anar conquerint al règim franquista. Encara que les seves reunions i activitats estaven al marge de la legalitat i que fins i tot tampoc no estava legalitzada com a entitat, la "vida oficial", el govern civil, bé sigui per la prudència dels homes del Cercle, bé per la confiança en l'"asèpsia" dels temes econòmics, les tolerava, sense arribar a interferir-s'hi mai directament.

EL "TRÍPODE" DEL CERCLE D'ECONOMIA I EL PAPER DE FABIÀ ESTAPÉ



FABIÀ ESTAPÉ VA SER, DES DE LA SEVA CÀTEDRA UNIVERSITÀRIA, EL PRINCIPAL INTRODUCTOR D'ECONOMISTES AL CERCLE DES DE LA SEVA MATEIXA FUNDACIÓ. A LA FOTOGRAFIA, UNA DE LES SEVES TRADICIONALS CONFERÈNCIES EL 1971 SOBRE EL III PLA DE DESENVOLUPAMENT, PRESENTADA PER ARTUR SUQUÉ. ENTRE EL PÚBLIC, EL PRIMER DE LA PRIMERA FILA, GUILLERMO CASANOVAS, UN ALTRE DELS FUNDADORS DE L'ENTITAT.

Si bé el nucli bàsic dels fundadors són empresaris, el Cercle d'Economia no ha estat una organització empresarial, ja que, i aquesta és segurament la característica que més el diferencia d'altres entitats catalanes i espanyoles, des dels seus inicis ha integrat economistes –de la Universitat i al servei de l'empresa– i tècnics de l'administració, per tal de reunir així els tres pilars fonamentals de tota l'activitat econòmica.

Abans de la fundació del Cercle, Guillermo Casanovas havia presentat a la resta del grup el professor Fabià Estapé, el qual, des del primer moment, s'hi integrà activament i hi exercí un destacat paper com a economista. Fou ell qui pronuncià la primera conferència del Cercle d'Economia com a tal, entre maig i juliol de 1958, amb el tema "Comentaris a la llei de Reforma Tributària de 26/XII/57". Posteriorment, ha estat la persona que ha participat en més nombre de conferències-col·loquis (16) i de reunions Costa Brava, la qual cosa dóna una idea de la seva importància per al Cercle d'Economia. Va ser també membre de la 1.^a i 2.^a juntes directives.

Si bé la importància de Fabià Estapé per al Cercle rau fona-

mentalment en la seva participació en els debats i activitats, no s'ha d'oblidar el seu destacable paper d'integrador de joves estudiants d'Econòmiques i d'economistes a l'entitat, com per exemple en el cas d'Ernest Lluch, que en va ser el primer secretari general.

També des del primer moment s'entrà en contacte amb els membres de l'administració. A principis de 1959, Joan Sardà i Dexeus, director del Servei d'Estudis del Banc d'Espanya, pronuncià una conferència col·loqui en la qual explicà les línies del que hauria de ser, al cap d'uns mesos, el Pla d'Estabilització. Poc temps després, el Cercle connectà d'altres tècnics, com Rojo, Fuentes Quintana, Sampedro, etc., que amb el temps han ocupat càrrecs de la màxima responsabilitat i rellevància.

La dinàmica empresaris-economistes-tècnics de l'administració és la característica més definidora del Cercle i la que li permet que, sense ésser cap organització especialitzada, hagi esdevingut un lloc privilegiat de discussió i de trobada dels diferents estaments de la societat. En frase de Vicenç Oller: al Cercle s'hi troben "homes pragmàtics que tenen interès i respecte pels coneixements teòrics i també hi vénen i hi romanen aquells homes teòrics que tenen interès i respecte per l'acció o per l'activitat pràctica".

EL MARC LEGAL I L'EDITORIAL OIKOS, S.A.



ELS COL·LOQUIS SÓN UNA DE LES ACTIVITATS CARACTERÍSTIQUES DE L'ENTITAT. UN DELS ÚLTIMS CONVOCATS PEL CERCLE D'ECONOMIA COM A SECCIÓ DEL CLUB COMODÍN, ABANS DE LA INSCRIPCIÓ DEL CERCLE EN EL REGISTRE D'ASSOCIACIONS, EL SETEMBRE DE 1968. EL TEMA DE LA TAULA RODONA ERA "LA PROBLEMÀTICA FINANCERA DE CATALUNYA" I HI PARTICIPAREN, D'ESQUERRA A DRETA, RAMON TRIAS I FARGAS, JORDI PUJOL, JOSEP ALSIUS I GRANÉS, CARLES GÜELL, JOSEP RIBA I ORTÍNEZ, JUAN ANTONIO ORTIZ.

Encara que el Cercle d'Economia es va fundar, com hem dit, l'any 1958, no fou legalitzat fins al mes de setembre de 1968, en què s'inscriví al registre d'associacions del govern civil de Barcelona, creat per la Llei d'Associacions de 1964. Aquesta legalització va venir després d'una reunió de Carles Ferrer i Salat, Carles Güell, Joan Mas i Cantí i Artur Suqué amb el governador civil Tomás Garicano Goñi, el qual la va resoldre de manera ràpida —en un sol dia—, amb facilitat i sense gran transcendència.

Els permisos, obligatoris fins al 1977, eren sol·licitats al govern civil a nom del "Club Comodín" i signats pel seu president, en un principi Antonio Sagnier i al cap de pocs mesos Joan Mas i Cantí. En aquesta sol·licitud de permís, a més de les dades del president com a responsable de l'acte i del títol de la conferència, lloc de l'acte, etc., s'hi adjuntava un guió previ dels punts que el conferenciant tractaria. A l'acte solia assistir-hi un enviat del govern civil que havia de transmetre un resum dels temes tractats. L'avorriment, la desinformació i la incomprensió dels punts exposats van fer que aquest enviat i fiscalitzador de governació acabés per demanar als responsables del Cercle una síntesi

de la conferència. De vegades, aquest tràmit comportà certs malabarismes i reduccions a l'abstracte —i segurament també reduccions a l'absurd— a l'hora de redactar la síntesi de les conferències per tal de fer-les entenedores i, a l'ensem, asèptiques als ulls de l'autoritat civil. Joan Mas i Cánti i Ernest Lluch eren els qui més sovint redactaven aquestes notes, que en la majoria dels casos mai no tenien gairebé res a veure amb els temes realment tractats...

L'Editorial Oikos és una societat anònima que s'escripturà el novembre de l'any 1958, amb la finalitat que fos la usuària legal dels béns de l'antic "Club Comodín" i del nou Cercle d'Economia. Aquesta societat es constituí amb fons aportats pels socis de l'entitat mitjançant accions nominals de 1.000 pesetes. Serà també l'encarregada de la contratació del local social (pis 4t. 2.^a), i la que l'any 1965 compri el nou local del pis 2n. 4.^a de l'immoble de Diagonal-Tuset, gràcies a una ampliació de capital subscrita per gran nombre de socis i també a través del seu propi endeutament. Així doncs, en l'actualitat l'editorial Oikos S.A. té com a única activitat l'arrendament del seu local al Cercle d'Economia, el qual per la seva banda i com a lloguer li paga totes les seves despeses així com l'amortització de la hipoteca per la compra del pis. Editorial Oikos S.A. mai no ha repartit beneficis als seus accionistes.

El motiu pel qual es va fundar una editorial i no qualsevol altra societat anònima, rau en el fet que, com hem dit, l'any 1958 es volia publicar una revista ("Plan" o "Nivel"), i es pensava que l'editorial, a més de donar cobertura legal al Cercle, podria assumir també la cobertura d'aquestes publicacions.

LA FUNDACIÓ CERCLE D'ECONOMIA



UN DELS OBJECTIUS DE LA FUNDACIÓ CERCLE D'ECONOMIA ÉS FOMENTAR LA REALITZACIÓ I PUBLICACIÓ D'ESTUDIS, A LA FOTOGRAFIA, ACTE DE PRESENTACIÓ DEL LLIBRE "GESTIÓN O CAOS: EL ÀREA METROPOLITANA DE BARCELONA" PROMOÏT PER LA FUNDACIÓ, EL JUNY DE 1973. D'ESQUERRA A DRETA: NARCÍS SERRA, JOAN MAS I CANTÍ, CARLOS CUATRECASAS I RAFAEL SUÑOL.

Amb l'objectiu de promoure i realitzar estudis i investigacions de caràcter sòcio-econòmic, de concedir beques i de publicar, si s'escau, els treballs realitzats, cap a l'any 1970 s'impulsa la Fundació Cercle d'Economia. La intenció de crear aquesta Fundació és gairebé tan antiga com el mateix Cercle, ja que l'any 1962 es començaren a fer gestions sobre el tema.

La Fundació Cercle d'Economia compta, en l'actualitat, amb un capital de 3.250.000 pts., i els seus patrons són: Pere Duran i Farell, Carles Ferrer i Salat, Lluís Figa i Faura, Carles Güell de Sentmenat, Joan Mas i Cantí, Jordi Pujol i Soley, Artur Suqué i Puig i Oleguer Soldevila i Godó.

Encara que de moment no ha assolit el protagonisme que des del Cercle es voldria, ha patrocinat la publicació dels tres llibres elaborats per aquest: *Hacia una nueva política económica* (Ed. Kairós, nov. 1970), *Gestión o caos: el área metropolitana de Barcelona* (Ariel, 1973) i *La opción europea para la economía española: Libro blanco sobre las repercusiones económicas de la integración de España en las Comunidades Europeas* (Guadiana, 1973).

L'EVOLUCIÓ A TRAVÉS DE LES DIFERENTS JUNTES DIRECTIVES

- PRIMERA JUNTA DIRECTIVA (1958-1962)
- SEGONA JUNTA DIRECTIVA (1962-1965)
- TERCERA JUNTA DIRECTIVA (1965-1969)
- QUARTA JUNTA DIRECTIVA (1969-1972)
- CINQUENA JUNTA DIRECTIVA (1972-1975)
- SISENA JUNTA DIRECTIVA (1975-1979)
- SETENA JUNTA DIRECTIVA (1979-1980)
- VUITENA JUNTA DIRECTIVA (1980- —)

PRIMERA JUNTA DIRECTIVA (1958-1962)



COMPOSICIÓ DE LA JUNTA DIRECTIVA
EL CONTEXT TEMPORAL DEL NAIXEMENT DEL CERCLE
LES PRIMERES CONFERÈNCIES
I REUNIÓ COSTA BRAVA I CONCLUSIONS

EL CONEIXEMENT I INTERCANVI D'OPINIONS ENTRE ADMINISTRACIÓ, EMPRESA I UNIVERSITAT, HA ESTAT UNA ALTRA DE LES CONSTANTS DEL CERCLE. A LA FOTOGRAFIA, D'ESQUERRA A DRETA, ERNEST LLUCH, CARLES FERRER I SALAT, JUAN ECHEVARRÍA I ENRIQUE FUENTES QUINTANA, EN UN DESCANS DE LA II REUNIÓ COSTA BRAVA, L'ANY 1963.

COMPOSICIÓ DE LA JUNTA DIRECTIVA

Quan, a començaments de 1958, es constituí formalment el Cercle d'Economia, la junta era formada, entre d'altres, per Carles Ferrer i Salat, Joan Mas i Cantí, Carles Güell, Artur Suqué, Xavier Millet, Enric Corominas, Guillermo Casanovas, Joan Albert Valls i Fabià Estapé.

Durant els primers mesos de funcionament no hi va haver president, per tal de destacar la labor i la responsabilitat de tot el grup. Tanmateix, la mateixa dinàmica de l'entitat demanava la presència d'aquesta persona més destacada, i així, fou elegit Carles Ferrer i Salat, que en va ser doncs el primer president, i Joan Mas i Cantí com a vice-president. L'encarregat de la secretaria des de molt poc després de fundar-se l'entitat, primer com a secretari de la junta i més tard com a secretari general, va ser Ernest Lluch.

EL CONTEXT TEMPORAL DEL NAIXEMENT DEL CERCLE

El Cercle d'Economia es fundà en la fase de la transició entre l'autarquia econòmica i el Pla d'Estabilització de 1959, que va assentar les bases de l'inici de la liberalització econòmica i del "desarrollismo". Aquest fet bàsic i transcendental en la història econòmica d'Espanya del segle XX, també marcà de ple l'aparició i inici de l'entitat.

El desembre de 1958, Joan Sardà i Dexeus, cap del Servei d'Estudis del Banc d'Espanya, havia de pronunciar una de les primeres conferències al Cercle, però aquesta no es va realitzar perquè fou cridat urgentment a Madrid pel ministre d'Hisenda —Navarro Rubio— ja que en aquells moments s'estava elaborant un important pla econòmic: el Pla d'Estabilització. La conferència fou ajornada fins al 31 de gener de 1959 i consistí primerament en una exposició clara i concreta de la situació de l'economia espanyola: greu estancament a causa de la inexistència de divises i persistent inflació. Tot seguit passà a exposar les línies directrius del Pla d'Estabilització que s'estava gestant i que el 22 de juliol d'aquell mateix any va sortir publicat al Butlletí Oficial de l'Estat. Així, aquest determinant objectiu de política econòmica per a la història contemporània va ser exposat en públic per primera vegada a Espanya en el Cercle d'Economia.

LES PRIMERES CONFERÈNCIES

La conferència d'obertura del curs 1958-59 va ser donada pel catedràtic i impulsor del Cercle, Jaume Vicens i Vives. Duia com a títol "El capità d'indústria espanyol en els últims cent anys", i era, de fet, la presentació pública de les conclusions del seu important llibre *Industrials i polítics del segle XIX*. En ella, després de repassar l'evolució industrial espanyola, bàsicament a través dels catalans i dels bascos, arribava a la conclusió que la revolució industrial a Espanya encara era per fer.

El primer acte que havia organitzat el Cercle* com a tal va tenir lloc a començaments de 1958 i va ser una conferència-col·

* A l'Annex núm. 2 es relacionen cronològicament totes les conferències pronunciades al Cercle.

loqui pronunciada per Fabià Estapé, sobre "Comentaris a la llei de Reforma Tributària de 26 de desembre de 1958". Posteriorment, i abans de l'estiu, intervingueren entre altres J. Vilarasau, que va parlar d'interpretació de balanços, i J. de Arteaga y Piet, Marquès de la Vega Inclán, que va fer-ho sobre "Espanya davant la unificació europea". Aquests primers anys, passaren igualment per la tribuna del Cercle diversos professors universitaris com Jordi Nadal, Manuel Sacristán i el ja esmentat Fabià Estapé. També diversos tècnics de l'administració que llavors començaven a tenir els primers contactes amb el Cercle, hi exposaren les línies de la política econòmica que s'estava fent i valoraren el desenvolupament econòmic espanyol.

I REUNIÓ COSTA BRAVA I CONCLUSIONS

Els dies 11, 12 i 13 de maig de 1961 s'organitzà la primera Reunió Costa Brava sota el títol específic de "Problemàtica del desenvolupament econòmic espanyol". Entre els ponents i els assistents es va valorar la significació i conseqüències que tenia el fort desenvolupament que Espanya estava vivint. Foren unes intenses sessions entre tècnics de l'administració (Camilleri, Fuentes Quintana, García Andoaín, Rojo, Sampedro, Sánchez Pedreño, Sardà), professors universitaris (Ballbé, Estapé, Jiménez de Parga, Lasuén, Nadal, Trias i Fargas) i un nucli de joves empresaris catalans diàfans partidaris del desenvolupament, que estaven agrupats entorn del Cercle i que denotaven la seva preocupació pels temes que es debatién. També va assistir a aquesta reunió l'escriptor empordanès Josep Pla, el qual participà significativament en els col·loquis que es feien en un clima de gran llibertat.

Tres foren les raons més generals o globals que mogueren el Cercle d'Economia a organitzar la primera Reunió Costa Brava. En primer lloc, l'interès de relacionar entre ells, tècnics de l'administració, professors de la Universitat i empresaris i economistes preocupats per la necessitat de la modernització econòmica i social del nostre país. Així, el Cercle es constituïa de fet com a institució intermèdia, integradora de diferents postures en tant que plataforma pública de diàleg. En segon lloc, per tractar de trobar solucions a problemes econòmics concrets, i per traslla-

dar les seves inquietuds a l'opinió pública a través dels mitjans de comunicació. El darrer objectiu, d'ordre intern, consistia a oferir un servei a un nombre creixent d'associats, amb diferents nivells de formació, i d'enriquir-los amb contactes i convivència durant tres dies amb els ponents.

S'avançà i aprofundí en el tema de la trobada, que era el Pla d'Estabilització i els seus mòbils i conseqüències per a l'economia espanyola. La primera conclusió del debat fou la polarització de les opinions en dues postures diferenciades. La primera era representada pels tècnics de l'administració, partidaris de salvar l'Espanya pobra i endarrerida a través de la funció pública, en tant que la segona, que era una actitud menys intervencionista, defensava postures més liberals, partidàries de maximitzar la funció econòmica mitjançant racionals i productives inversions.

La segona conclusió d'aquesta primera Reunió Costa Brava fou el descobriment, per a determinats tècnics del govern, de Catalunya com a territori allunyat i realitat social desconeguda per Madrid i pel govern; pogueren conèixer millor les característiques de l'economia catalana, així com un grup de gent del món empresarial amb inquietuds i àvids de contactes. Aquests contactes, que s'iniciaren aquí, ja no es perdrien mai, sinó que s'anirien sovintejant en el futur a través de conferències-col·loquis o d'altres reunions Costa Brava, i serien el cordó umbilical de les futures relacions del Cercle amb l'administració central.

Els tècnics que assistiren a la primera Reunió Costa Brava s'endugueren una molt bona impressió de la predisposició al diàleg, del nivell tècnic mostrat i del llenguatge comú d'una sèrie de persones aplegades al voltant d'una associació que reunia empresaris, tècnics i professors universitaris. No mostraren cap inconvenient —ben al contrari, ells mateixos s'oferiren— per a servir d'enllaç i recomanar a altres tècnics de l'administració de Madrid que participessin en debats organitzats per aquesta associació. Així doncs, el Cercle, en inaugurar els seus contactes amb l'administració de Madrid, obrí les portes per facilitar el millor coneixement entre el govern central i l'economia catalana, tant a nivell d'empresaris com de tècnics.

Fruit d'aquesta descoberta fou que la revista econòmica "Información Comercial Española", editada pels serveis del mi-

nisteri de Comerç, el febrer de 1962 edités un número monogràfic sobre l'economia regional de Catalunya sota el títol "Noticia económica de Cataluña", títol que era un evident homenatge pòstum a Jaume Vicens i Vives, autor de *Noticia de Catalunya*.

De la primera Reunió Costa Brava es pot dir que el seu èxit va sorprendre els mateixos organitzadors. Sorpresos van quedar Fuentes Quintana, Rojo i altres tècnics del govern, i seduïts restaren els socis participants en aquestes jornades de política econòmica teòrica i concreta; els joves economistes i professors d'Universitat aprofundiren a partir d'aquí en els seus íntims contactes amb l'associació. Aquests joves, que a més de l'assistència a les aules de la Facultat d'Econòmiques anaven molt sovint a les conferències-col·loquis del Cercle, eren estudiants que feien els darrers cursos dels seus estudis o que feia poc temps que havien acabat les carreres universitàries, com Ernest Lluch —que ben aviat s'integrà a la posterior discussió interna—, Jordi Petit, Joan M. Martínez Alier, Antoni Santillana del Barrio, Joaquim de Nadal i Caparà, Eugeni Giralt, Vicenç Oller, etc. Així, de mica en mica, s'anava construint el que hem anomenat "trípode" del Cercle d'Economia.

SEGONA JUNTA DIRECTIVA (1962-1965)



COMPOSICIÓ DE LA JUNTA
EL CONTEXT TEMPORAL
FETS EXTERNS
CRITERIS BAÀCS I FORMACIÓ DELS ASSOCIATS
CONFERÈNCIES I II REUNIÓ COSTA BRAVA
CONCLUSIÓ

LA REUNIÓ COSTA BRAVA HA SERVIT TAMBÉ PER MANTENIR LLARGS COL·LOQUIS AMB PERSONES DE DIFERENTS OCUPACIONS I PROCEDÈNCIES. A LA FOTOGRAFIA DE LA II REUNIÓ (1963), PODEN VEURE'S A L'ENTORN DE LA TAULA: MANUEL ALONSO GARCÍA, CARLES FERRER I SALAT, JOAQUÍN RUIZ GIMÉNEZ, FABIÀ ESTAPÉ I MARIANO RUBIO.

COMPOSICIÓ DE LA JUNTA

A mitjan 1962 es constitueix la segona junta directiva presidida per Carles Ferrer i Salat i amb Carles Güell i Joan Mas i Cantí com a vice-presidents. Fabià Estapé constava com a assessor tècnic econòmic, Lluís Figa i Faura com a assessor jurídic i Guillermo Casanovas com a tresorer. Entre els vocals hi havia Artur Suqué, Ernest Lluch, Xavier Millet, Ignasi M. Vidal, Josep Pujadas i Josep Lluís Rivièrre, entre altres. L'abril de 1964 entrà com a nou secretari general Fortunato Frías, que substituï Ernest Lluch.

Atès que l'associació era jove, que portava relativament poc temps en marxa i que s'havia fet molta feina en comú, es demanà a Carles Ferrer que continués com a president de l'entitat un altre període temporal d'una nova junta. Aquest acceptà, però féu introduir una clàusula als estatuts en la qual es deia que tot president ho seria per un període de tres anys i que mai no podria ser reelegit. Aquesta característica ha estat molt impor-

tant al Cercle perquè sempre ha dinamitzat l'associació el fet d'haver de cercar i de trobar un nou president en cada època.

El president Carles Ferrer i Salat va fer estudis de Comerç i com que la família tenia empreses químiques estudià a l'Institut Químic de Sarrià, on obtingué el títol d'enginyer químic. En dos estius va obtenir el títol de batxillerat per poder ingressar a la Universitat, on es llicencià en Filosofia i Lletres (branca de filosofia pura) i també en Ciències Econòmiques. Participà activament en l'esport del tennis, competí diverses vegades en la Copa Galea (Copa Europea de les Promeses) i la seva tenacitat el portà a ser campió d'Espanya l'any 1953 i a representar el nostre país en les competicions internacionals de la Copa Davis.

Justament per aquests anys va entrar en contacte amb Jaume Vicens i Vives, amb el qual inicià una intensa relació que va durar fins a la mort d'aquest l'any 1960. Jaume Vicens i Vives fou el gran mestre que els encoratjà a aprofundir en el coneixement de la història i de la realitat que els envoltava i qui, sobretot, els animà a dur a la pràctica la labor de reconstrucció social que tant preconitzava.

Va crear Laboratorios Ferrer (1953) i posteriorment fundà el Banc d'Europa. Introducitor a Espanya de les Joves Cambres Econòmiques; ha participat en diverses organitzacions socials i empresarials: Lliga Europea de Cooperació Econòmica (LECE); Cambra de Comerç, Indústria i Navegació de Barcelona; Foment del Treball Nacional; Comissió Trilateral; etc... fins arribar a participar en la creació i a ser el primer president de l'organització cúpula empresarial espanyola CEOE (Confederació Espanyola d'Organitzacions Empresarials).

EL CONTEXT TEMPORAL

La primera meitat dels seixanta està dominada pel signe del "desarrollismo". Un cop posat en marxa el Pla d'Estabilització que trencava amb els tradicionals circuits de l'autarquia, el país es preparava per a una forta onada de creixement econòmic que pretenia ser regulat pels Plans de Desenvolupament.

Un altre important element sòcio-econòmic de l'època va ser la demanda, per part del govern espanyol, d'entrada a la Comunitat Econòmica Europea. Molts sectors volien i esperaven

que el desenvolupament econòmic espanyol comportés una progressiva liberalització en el sistema polític, i aquesta fou la gran frustració. Aquestes esperances, alimentades al mateix temps per una certa obertura política, van ser el motor de nombroses iniciatives que es van dur a terme en la fecunda dècada dels seixanta.

FETS EXTERNES

Per tal de superar la vida interna de l'entitat, es va considerar convenient la necessitat de participar en altres organismes representatius en la presa de decisions públiques. Com a realitzacions d'actuació exterior, cal destacar un conjunt d'activitats tals com:

1r.) S'incidí en les Cambres de Comerç i d'Indústria, importants organismes representatius de l'economia catalana i que mantenien una forta independència enfront del règim franquista. Una sèrie de membres del Cercle s'integraren en diverses comissions per tal de fusionar la Cambra d'Indústria amb la Cambra de Comerç i Navegació, acte que es va dur a terme el 3 de gener de 1967 i que es tractarà amb més detall en un altre capítol.

2n.) En el context del "desarrollismo", i com que la reforma fiscal que s'havia de dur a terme era una preocupació bàsica, es convidà Antonio Barrera de Irimo, secretari general tècnic del ministeri d'Hisenda, a fer una conferència. Aquesta es féu amb l'explícit títol de "Problemes i perspectives de la Reforma Fiscal". A partir d'aquí s'iniciaren uns llargs i profunds contactes que dugueren a unes importants reunions de treball. S'organitzà una comissió del tema fiscal que estudiaria les principals qüestions referides al Projecte de Llei de Reforma Tributària, en la qual actuaren alguns tècnics com a moderadors i Jordi Petit com a secretari tècnic de la comissió. Diversos socis es reuniren els dies 20, 25 i 28 de febrer i 2 i 9 de març de 1964 per debatre els principis tributaris i les conseqüències a nivell econòmic i empresarial. Els dies 23 i 24 d'abril van tenir lloc les reunions amb assistència dels representants de l'administració —presidits per Antonio Barrera de Irimo— i per part del Cercle, sota la presidència de Carles Ferrer i Salat, els portaveus de les ponències elegi-

des. Aquestes foren: impostos directes i indirectes, exportació, foment d'inversions, redistribució de rendes i agricultura. Entre els ponents hi havia Fabià Estapé, Miguel Capuz i Josep M. Vilaseca Marcet. El resultat d'aquestes reunions va ser la incorporació d'importants variacions en el Projecte de Llei.

En fer balanç públic a la junta general ordinària de socis de 1965, Carles Güell va dir: "Tinc informació exterior de la magnífica impressió que va endur-se Antonio Barrera del Cercle d'Economia. Havia comentat en el ministeri que la institució que li havia donat noves idees, i no des d'un punt de vista partidista, sinó general, havia estat el Cercle d'Economia".

3r.) Tot valorant la importància dels contactes internacionals, el Cercle d'Economia creà la primera Jove Cambra Econòmica d'Espanya. També s'organitzà un Col·loqui Europeu per a Joves dirigents de l'economia.

El novembre de 1963, en una reunió a París, Carles Ferrer mantingué contactes amb la Jove Cambra Internacional a través del president de la Jove Cambra Econòmica francesa. El president del Cercle va observar una certa coincidència entre l'associació que ell presidia i les entitats europees. Després d'alguns dubtes sobre si calia transformar el Cercle en Jove Cambra, es decidí que era més oportú crear una nova entitat, que fou la Jove Cambra Econòmica de Barcelona. Els seus estatuts fundacionals són del 1964 i fou admesa a la XIX Conferència Mundial de Joves Cambres a Oklahoma City (USA). Fou la primera Jove Cambra Econòmica creada a Espanya i va ser una aportació del Cercle d'Economia, que nomenà Josep Pujadas, membre de la junta directiva, perquè participés en les primeres reunions internacionals. Josep Pujadas va ser el primer president de la Jove Cambra Econòmica de Barcelona, en la qual s'integraren també molts altres membres del Cercle. Posteriorment s'impulsà també la creació de la Jove Cambra Espanyola.

La vinculació de la nova entitat al Cercle va quedar reflectida pel fet que el seu secretari feia també les funcions de secretari de la Jove Cambra, en la persona de Fortunato Frías que era qui ocupava el càrrec en aquells moments, i perquè durant molt de temps en les memòries del Cercle s'inclogueren les de la Jove Cambra. La creació d'aquesta nova entitat, a més de per facilitar els contactes internacionals, va servir per anar integrant i vincular el Cercle a les noves promocions.

Encara en el camp internacional, el Cercle organitzà el Col·loqui Europeu de Joves dirigents de l'economia, que durant els dies 27 i 28 de novembre de 1964 tingué lloc al Palau de les Nacions per tractar el tema "Els joves europeus i l'ajuda als països en vies de desenvolupament". Aquesta entitat fou l'encarregada d'organitzar aquesta trobada internacional, proposada per un comitè organitzador de tres diferents associacions de joves dirigents que efectuaven reunions periòdiques tant a Brussel·les com a París. Aquestes tres associacions eren les Juniors Chambers of Commerce, els Jeunes Dirigeants de l'Enterprise i l'UNIAPAC (Unió Internacional Cristiana de Dirigents d'Empresa). A més dels representants d'aquestes associacions, hi assistiren diverses personalitats de la Comunitat Econòmica Europea i, per part espanyola, representants de l'Ajuntament, de les dues Cambres, Centre d'Estudis d'Assessorament Metal·lúrgic (CEAM), Escola Superior d'Administració i Direcció d'Empreses (ESADE), Institut Industrial de Terrassa, Institut d'Estudis Europeus, Institut d'Estudis Hispànics, Associació Catòlica de Dirigents, i nombrosos socis del Cercle d'Economia. El més important dels col·loquis fou el manteniment de contactes i relacions internacionals amb diverses associacions representatives.

4t.) Un dels motius de preocupació del Cercle era la manca d'infraestructura adequada per als grans canvis que estava vivint Espanya. Això es va reflectir en l'elaboració de dos estudis. El primer tractava sobre projectes escolars a Barcelona, arran d'unes promocions de quatre grups escolars realitzats a Sabadell per un seguit de persones, entre les quals dos socis del Cercle, Guillermo Casanovas i Enric Corominas. El segon estudi versava sobre "La Zona Franca de Barcelona", elaborat per Ernest Lluch, en què es constata l'existència d'un ampli espai desaprofitat, amb nombroses possibilitats i molt proper al port i a la ciutat.

5è.) El Cercle, que buscava projecció externa, no oblidà la premsa com a mitjà de comunicació per fer públiques les seves opinions i valoracions. A partir de 1964 s'iniciaren els contactes amb els periòdics de Barcelona, principalment amb el "Diario de Barcelona", a través del seu sots-director Molist i a iniciativa de Guillermo Casanovas. Amb aquesta redacció s'acordà la col·laboració del Cercle a les "pàgines especials" que es publicaven els diumenges. Des del 8 de novembre de 1964, es publicaren edito-

rials sense signar, enquestes sobre temes econòmics d'actualitat, anotacions, diversos interrogants, etc., que comportaren per al Cercle d'Economia la constitució d'un actiu comitè de redacció, amb reunions setmanals, col·laboracions de diversos socis i tècnics i un paper rellevant del secretari general Fortunato Frías. En els propers capítols tractarem amb major profunditat l'actuació del Cercle a la premsa, primer al "Diario de Barcelona" (des de 1964) i després a "La Vanguardia" (des de 1966). Amb aquestes col·laboracions s'intentaren expressar i projectar les reflexions i preocupacions internes de l'entitat pel que feia a l'entorn socio-econòmic.

CRITERIS BÀSICS I FORMACIÓ DELS ASSOCIATS

Carles Ferrer i Salat, en la intervenció que com a president feia a l'assemblea de socis del 13 de març de 1964, recordava que feia poc que havia llegit el llibre *Los cachorros del neocapitalismo* de G. Bocca, llibre que l'autor havia fet a través de moltes entrevistes amb els principals grups de joves francesos. Carles Ferrer es demanava, doncs, en aquesta intervenció, què passaria si Bocca, o qualsevol altra persona, els preguntés quina era l'opinió col·lectiva del Cercle sobre el futur d'Europa, o sobre temes de política econòmica, social, qüestions d'educació, problemes internacionals, etc.

En manifestar aquesta inquietud, i davant la impossibilitat de donar una resposta col·lectiva, posà de relleu que "... mai no ens hem reunit per determinar en quins punts estem d'acord i per aclarir un seguit de qüestions generals que encara que no comprometen ningú, sí cal, si més no, que es precisin".

Amb aquest objectiu es formaren diverses comissions que tenien com a objectiu la reflexió com a associació i la recerca de denominadors comuns sobre les qüestions generals més importants. Era la recerca intel·lectual de tot un grup sobre amplis temes del món social, polític i econòmic.

Va ser un llarg període d'autoafirmació, de 1964 a 1968 —amb els seus alts i baixos, algunes reunions multitudinàries i altres poc nombroses—, un procés positiu perquè a mitjan 1968 culminà en l'edició de cinc opuscles que contenien els *Criteris bàsics del Cercle*. El primer era una introducció general que

analitzava el present i marcava les línies òptimes per on hauria de transcórrer el futur d'Espanya; el segon tractava de les qüestions de marc econòmic; el tercer, de l'àmbit polític; el quart versava sobre aspectes socials i culturals; i el darrer, sobre assumptes internacionals. Tots ells es comenten més àmpliament en un altre capítol i estan transcrits literalment al final del llibre, als annexos.

Amb la reflexió, recerca, elaboració i difusió pública dels *Criteris bàsics del Cercle d'Economia*, aquesta associació obtingué un dels seus majors èxits interns i cohesionadors del grup. A més a més de la pròpia importància de la presa postura col·lectiva a nivell ideològic, l'entitat aconseguí una participació nombrosa dels associats i la integració d'aquests en tasques pròpies del Cercle.

Per tal de no oblidar la formació dels socis i per arribar a copsar i a comprendre la realitat que els va ser negada pel sistema franquista durant tant de temps, l'1 d'octubre de 1964 s'envià una llista de llibres que, segons el criteri de la junta, era interessant de llegir perquè eren en part explicatius de la línia del Cercle. Entre ells, assenyalam: *El coste de la libertad* de Henry Wallick, *Rasgos de valor* de J. Kennedy, *La república moderna* de Pierre Mendès France, *El desarrollo económico* de J. K. Galbraith i el llibre anteriorment esmentat de G. Bocca, *Los cachorros del neo-capitalismo*. Pel que fa als que tractaven de tema espanyol: *Del ser de España* de Joaquín Ruíz Giménez, *Tres mundos: Cataluña, España y Europa*, de Julián Marías, etc. Alhora que es demanava als socis tota mena de suggerències i crítiques, se'ls comunicava que per un conjunt de circumstàncies favorables tenien a la seva disposició, amb caràcter gratuït, dues publicacions editades per la Facultat de Ciències Econòmiques que tractaven de la política econòmica espanyola i de l'economia industrial espanyola. Eren els apunts ciclostilats de les classes del professor Estapé que s'oferien als socis per elevar el seu nivell de coneixements.

CONFERÈNCIES I II REUNIÓ COSTA BRAVA

Durant tots els cursos se seguiren oferint conferències com ja era habitual. Solia encetar l'any el professor Fabià Estapé, el

mes de gener, valorant l'any anterior de l'economia espanyola. Al llarg de les conferències es tractaren temes socio-polítics, dels diversos sectors econòmics i d'inversions estrangeres. Els participants foren principalment tècnics, tant de la Universitat com de l'administració, i empresaris.

Els dies 31 d'octubre i 1, 2 i 3 de novembre de 1963 tingué lloc a Sant Feliu de Guixols la II Reunió Costa Brava, sota el tema de "Problemes i perspectives del desenvolupament econòmic espanyol". Era la vetlla de la presentació del I Pla de Desenvolupament per part de López Rodó i es tractava d'imbuir el país de "desarrollismo".

Aquest esperit "desarrollista" era parcialment recolzat pel Cercle d'Economia i així va dir-ho Carles Güell en referir-se al títol de la II Reunió Costa Brava, "el moment que vivíem ens va imposar aquesta obligació".

Es fixaren diverses ponències tècniques sectorials —tèxtil, metal·lúrgic, agricultura, banca, química, construcció i alimentació— amb una nombrosa i qualificada participació d'alts funcionaris de l'administració pública i menor nombre de professors universitaris que en l'anterior reunió. La representació més notable fou la de l'empresariat agrupat entorn del Cercle. Però no sols hi va assistir l'empresariat català, sinó que foren convidats i assistiren també empresaris d'altres indrets d'Espanya, ja que s'estava superant l'àmbit català.

Com a conclusió bàsica de la II Reunió Costa Brava, diríem que el Cercle d'Economia s'estava constituint com un grup d'opinió de característiques neocapitalistes amb un important component empresarial, voluntarista quant al seu treball i compacte quant al nombre creixent d'associats.

CONCLUSIÓ

L'entitat viu una època de formació i d'autoformació de criteris. Són moments de descobrir el pensament mundial i de valorar la realitat espanyola, motiu pel qual es va fer la tramesa de llibres abans esmentada. També s'encetà un llarg i profund procés de reflexió per tal de tenir eines analítiques i madures per a ponderar la realitat espanyola per damunt de factors conjunturals o "desarrollistas"; per a això es dugué a terme l'elabo-

ració i redacció dels decisius *Criteris bàsics*, que foren una conccreio molt important del grup per a proposar línies pròpies d'actuació social.

Pel que fa al període analitzat fins ara (1958-1965), es pot dir que l'entitat, malgrat tenir un component "clandestí" —ja que era al marge de la legalitat oficial i que, de fet, el Cercle d'Economia no existia per a governació civil—, començava a ser tinguda en compte pels diferents agents socio-econòmics del país, alhora que era respectada i valorada per les seves opinions i per la capacitat de convocatòria i d'organització.

TERCERA JUNTA DIRECTIVA (1965-1969)



COMPOSICIÓ DE LA NOVA JUNTA DIRECTIVA
EL CONTEXT TEMPORAL I LA PROJECCIÓ EXTERNA DEL CERCLE
III REUNIÓ COSTA BRAVA
UNA NOVA ACTIVITAT DEL CERCLE: ELS COLLOQUIS
CONFERÈNCIES : UN MINISTRE COM A CONFERENCIANT
LES COLLABORACIONS PERIÒDIQUES A LA PREMSA
“HACIA UNA NUEVA POLÍTICA ECONÓMICA”,
PRIMER LLIBRE EDITAT PEL CERCLE
ALTRES ASPECTES I CONCLUSIÓ

LA PRESENTACIÓ DEL LLIBRE DE JEAN JACQUES SERVAN SCHREIBER, "EL DESAFÍO AMERICANO" EL MARÇ DE 1968, ESDEVINGUÉ UN ANIMAT COL·LOQUI SOBRE LA SITUACIÓ I PERSPECTIVES D'ESPANYA. A LA TAULA, COM A INTERPEL·LANTS DEL CERCLE, CARLES FERRER I SALAT, RAMÓN MASSÓ, JORDI PUJOL, JEAN JACQUES SERVAN SCHREIBER I CARLES GÜELL.

COMPOSICIÓ DE LA NOVA JUNTA DIRECTIVA

El 13 de juliol de 1965 fou elegit com a nou president del Cercle, Carles Güell de Sentmenat. Formaven part de la nova junta, Artur Suqué i Joan Mas i Cantí com a vice-presidents, i entre d'altres vocals hi havia Guillermo Casanovas, Carlos Cuatrecasas, Carles Ferrer i Salat, Manuel Parés, Jordi Petit, Joan Antoni Borés, Enric Corominas, Josep Lluís Rivière, Ignasi M.^a Vidal... Com a secretari general, seguia Fortunato Frías.

El nou president, Carles Güell de Sentmenat, és descendent d'una família de llarga tradició en la vida econòmica, industrial i social catalana: Joan Güell i Ferrer, avantpassat seu, fou fabricant, figura central del proteccionisme català i precursor del Foment del Treball Nacional; Eusebi Güell i Bacigalupi fou l'industrial que creà l'empresa tèxtil Colònia Güell i els ciments Asland. També fou mecenes de Gaudí i primer comte de Güell. Joan Antoni Güell, alcalde de Barcelona, creador de la Fundació Güell, etc.

A l'igual que altres presidents del Cercle (com Carles Ferrer

i Salat i Artur Suqué i Puig), també estudià a l'Institut Químic de Sarrià. Professionalment impulsà fortament la indústria de tipus familiar Ciments Asland. En l'actualitat és president del Port Autònom de Barcelona i Delegat de l'Estat en el Consorci de la Zona Franca de Barcelona. Ha estat integrat a diverses entitats públiques com el Foment del Treball Nacional (del qual va estar a punt d'ésser-ne president, com més endavant veurem), i la Lliga Europea de Cooperació Econòmica (LECE), de la qual és president. Políticament va ser cofundador del partit Centre Català, en representació del qual va col·laborar en la redacció de l'Estatut de Sau, va signar els Pactes de la Moncloa (ja que fou elegit diputat en la primera legislatura democràtica de 1977) i fou candidat a l'alcaldia de Barcelona en les primeres eleccions municipals de 1979.

En el discurs que pronuncià davant la junta general, remarcà el programa a seguir: resolució de la compra del pis, immediata Reunió Costa Brava, labor de formació dels socis, projecció exterior a través d'elements individuals, reunions amb l'administració i col·laboracions a la premsa ("pàgines especials" del "Diario de Barcelona"). Era un ambiciós programa d'activitats que, al llarg d'aquest capítol, veurem com es realitzà i es dugué a terme.

EL CONTEXT TEMPORAL I LA PROJECCIÓ EXTERNA DEL CERCLE

La segona meitat dels anys seixanta és una època en què encara Catalunya i Espanya viuen de ple l'etapa "desarrollista" iniciada pel Pla d'Estabilització (1959) i oficialment regulada pels Plans de Desenvolupament (1964 i 1968).

El fort creixement econòmic espanyol que va lligat amb les elevades entrades de capital estranger, les quantioses remeses enviades pels emigrats, les importants entrades de divises del turisme, la remodelació de l'activitat productiva i la modernització del mercat espanyol, són fruit bàsicament de tot un procés de liberalització i d'obertura econòmica. Tota aquesta nova i creativa dinàmica econòmica donava als empresaris més actius moltes esperances que la liberalització i l'obertura es traslladessin també al camp socio-polític.

El Cercle es consolidava com un espai de llibertat en el qual confluïen un seguit de persones que es mostraven fermes partidàries de la liberalització econòmica —l'havien viscuda en primera línia, i també s'havia produït el canvi generacional en moltes direccions d'empreses— i advocaven també per la modernització social d'Espanya i per la seva liberalització política.

Aquesta preocupació fonamental del Cercle fou recollida per la seva mateixa junta directiva, que proposà projectar les seves idees a l'exterior a través de col·laboracions en premsa i en altres entitats. El fet d'influir externament va ser clarament exposat pel nou president en dir davant la junta: "Els camins de la projecció exterior del Cercle que fins ara hem oberts són clars, tot i que cal que els revisem. Possiblement aquest sigui el moment adient per a la projecció a través d'elements individuals del Cercle d'Economia en altres entitats (fins al moment ens estem limitant a la Cambra de Comerç, la Cambra d'Indústria i la Cambra Junior)... Hi ha una altra manera d'influir externament (...): organitzar reunions amb l'administració pública".

III REUNIÓ COSTA BRAVA

Molt pocs mesos després de la constitució de la nova junta —els dies 29, 30, 31 d'octubre i 1 de novembre de 1965— s'organitzà la III Reunió Costa Brava. Sota l'explícit títol "Espanya davant d'Europa: exigències del nostre desenvolupament", es valorà la forta preocupació que causava l'allunyament espanyol d'Europa, la necessitat d'integració i les conseqüències negatives del distanciament, tals com el retard tecnològic, la rigidesa de l'estructura productiva, el difícil paper innovador de l'empresari, els problemes de l'activitat productiva, etc.

Carles Güell, tot valorant les dues anteriors reunions Costa Brava, sol·licità la participació dels empresaris i remarcà: "En aquesta nova reunió volem que s'alternin les ponències de caràcter general, dirigides principalment per tècnics, amb les dirigides pels empresaris, prèviament preparades". Així, a les diverses ponències es mantingué una presència equilibrada d'empresaris, tècnics i professors universitaris. Una de les ponències que centrà més l'interès del públic fou la titulada "L'empresari davant les exigències del desenvolupament".

Els portaveus de l'administració pública no foren tan nombrosos ni tan significatius com altres vegades; sí, en canvi, foren nombrosos els representants de la Universitat i hi hagué una destacable representació d'empresaris d'indústries públiques i privades espanyoles: Barrera de Irimo, llavors president de la Compañía Telefónica Nacional de España; Claudio Boada, director general d'ENASA; Leopoldo Calvo Sotelo, director general de la Unión Española de Explosivos, S.A. i José M. Entrecanales, director general d'Entrecanales y Tavora S.A.

UNA NOVA ACTIVITAT DEL CERCLE: ELS COL-LOQUIS

L'entitat organitzà un tipus d'exposició pública diferent a les conferències, en la qual cada tema era analitzat per diferents ponents, amb els seus propis punts de vista i d'enfoc, per donar pas tot seguit a un torn de preguntes i respostes entre la taula i el públic assistent. La sèrie de col·loquis s'inicià el novembre de 1967 amb el tema "Urgència d'una planificació urbanística a l'àrea de Barcelona", en què els ponents exposaren les greus deficiències infraestructurals i els colls d'ampolla a les entrades i sortides de la ciutat de Barcelona.

El desembre d'aquest mateix any i per celebrar els primers deu anys del Cercle, s'organitzà un cicle sobre la "Problemàtica de Catalunya" que consistí en diferents col·loquis. El primer d'ells tractà sobre la "Problemàtica econòmica de Catalunya", en el qual parlaren Andreu Ribera i Rovira, Pere Duran i Farell, Carles Ferrer i Salat i Antonio Garrigues Walker que va aportar la seva visió des de fora de Catalunya. Aquest col·loqui se celebrava poc després de la devaluació de la pesseta (novembre de 1967), mesura que havia rebut moltes crítiques per part del Cercle. Per apaivagar tals reaccions i justificar la política econòmica del govern, assistí al col·loqui Laureano López Rodó, ministre responsable dels Plans de Desenvolupament.

En el torn d'intervencions Pere Duran i Farell va fer públic que en els recents conflictes de la Maquinista Terrestre y Marítima havia negociat amb representants de les il·legals Comissions Obreres, recomanà als empresaris que fessin arribar al govern el "diàleg estrany" que es produïa en negociar amb una força representativa d'una part dels treballadors, clandestina i

il·legal, enfront d'una altra legalitat oficial del "sindicat oficialment reconegut", i afegí que era difícil d'evitar aquest diàleg. Aquesta intervenció provocà que Laureano López Rodó, un cop acabada la taula rodona, marxés ràpidament, per tal de manifestar així el seu desacord amb tal afirmació i fet. Aquestes afirmacions provocaren també una important campanya d'alguns diaris en contra de Pere Duran i del seu "capitalisme liberal", contrarestatada pel suport d'altres com "El Noticiero Universal", "La Vanguardia", etc.

El següent col·loqui versà sobre "La problemàtica financera de Catalunya", amb intervencions de Jordi Pujol (el finançament, un element de fre a l'expansió econòmica catalana), Josep Riba Ortínez (finançament de les empreses catalanes), Josep Alsius (les Caixes d'Estalvi i el finançament de les empreses catalanes) i Ramon Trias i Fargas (la banca industrial i el finançament de les petites i mitjanes empreses). El darrer col·loqui sobre la problemàtica catalana tractà el tema de l'exportació industrial, amb les participacions de Francesc Sanuy, Francesc-Xavier Tarragona i Corbella, J. Vilà i Reyes i Lluís Vericat.

Arran de l'èxit del cicle de col·loquis sobre "La problemàtica de Catalunya" organitzat pel Cercle durant l'hivern i la primavera de 1967-1968, la revista "Información Comercial Española" dedicà un nou número monogràfic a Catalunya, amb el títol "Estructura y coyuntura de la economía catalana" el maig-juny de 1968. A la nota introductòria, "Información Comercial Española" feia constar: "Aquest voluminós exemplar (que ha desbordat els límits normals de la nostra publicació, obligant-nos a recopilar-lo en un número extra de la nostra revista), va néixer amb fins molt més modestos, el desembre passat. Aquelles setmanes (...) el Cercle d'Economia de Barcelona va celebrar unes reunions sobre la problemàtica econòmica del Principat. "Información Comercial Española" va tenir l'oportunitat de presenciar aquell debat i assessorada per membres del Cercle i del Servei d'Estudis de la Cambra de Comerç, Indústria i Navegació de la ciutat comtal, va formular un guió provisional de temes que tractessin els aspectes primordials amb què s'enfrontava la indústria catalana en general i els seus sectors més significatius en particular".

El primer article del número, després de la presentació de Joan Sardà i Dexeus, va ser el del president Carles Güell sobre

“L'empresari davant el futur”. En ell s'hi condensen les inquietuds del Cercle d'Economia sobre l'activitat empresarial i econòmica a Catalunya i a Espanya, i constitueix un testimoni enormement significatiu. Per aquesta raó, en un altre capítol del present llibre en fem un ampli comentari i resum. Altres socis del Cercle escriviren també sobre diversos temes agrupats en els epígrafs Sòcio-economia, Estructura, Finançament i Sectors Industrials.

La projecció pública del Cercle ja era notable i les veus representatives de l'empresariat català es pogueren expressar amb precisió i llibertat; aquesta fou, doncs, una excel·lent oportunitat aprofitada per a celebrar el desè aniversari de la institució.

CONFERÈNCIES: UN MINISTRE COM A CONFERENCIANT

A més dels tècnics de l'administració i dels professors universitaris, passaren per la tribuna del Cercle nous tipus d'intel·lectuals, com humanistes i sociòlegs. Però dues conferències destacaren per damunt de les altres. Per primera vegada un ministre, en aquest cas el d'Obres Públiques, Federico Silva Muñoz, exposava públicament el seu programa de treball referit a la infraestructura de Barcelona i dels seus voltants. Per primer cop s'obria la via de contacte directe entre ministres i associats al Cercle. Aquests últims, en aquella conferència, insistiren de ple en les greus deficiències i la mala vertebració d'infraestructures de l'àrea de Barcelona.

Arran d'aquella conferència —25 de març de 1969— el Cercle es comprometé davant del ministre a estudiar a fons el tema de l'Àrea Metropolitana de Barcelona. A tal efecte es formà una comissió els treballs de la qual acabarien concretant-se en un llibre algun temps més tard (com veurem més endavant).

La segona conferència que cal destacar per la seva importància va ser la de Jean-Jacques Servan Schreiber (director de “L'Express” i autor del polèmic llibre *Le défi américain*), el qual, en comptes de dissertar sobre un tema —perquè ja havia manifestat el seu pensament en dues conferències anteriors a Barcelona el mateix dia—, volia saber què pensaven de l'economia espanyola i europea els joves empresaris catalans. Ell, que

proposava una revolució europea de les estructures socials en un clima de llibertat i de mercat lliure, es faria portaveu i ambaixador d'aquestes opinions en els llocs adients. Va fer tres grans preguntes que els socis van haver de respondre: la primera sobre la recessió econòmica després del fort creixement dels anys seixanta; la segona sobre si era millor una entrada ràpida o lenta al Mercat Comú europeu; i la tercera es demanava en quin sector econòmic era més competitiva Espanya. Les respostes del públic provocaren una acalorada discussió quant a la primera pregunta, indecisió sobre la segona i manca d'acord pel que feia a la competitivitat espanyola.

LES COL·LABORACIONS PERIÒDIQUES A LA PREMSA

Tal com hem dit anteriorment, el Cercle insistí en la seva projecció externa que es consolidava mitjançant les col·laboracions a la premsa i la participació dels seus socis en altres entitats.

El Cercle, que havia començat a col·laborar en premsa a través del “Diario de Barcelona” el novembre de 1964, va ampliar les seves intervencions col·laborant a “La Vanguardia”. Des del juny de 1966, el Cercle d'Economia va redactar els editorials que amb el títol “Notícia i opinió” apareixen a la pàgina d'Economia i Finances. Cal destacar la col·laboració especial del Cercle en un número extraordinari del “Diario de Barcelona” sobre “Catalunya en el desenvolupament nacional” que es publicà el febrer de 1969.

La divulgació de l'economia que feia el Cercle a través de la premsa, l'estudi periòdic dels sectors, de la conjuntura i d'altres aspectes sòcio-econòmics i la presa d'opinió pública sobre determinats fets polític-econòmics, no sols venien a representar un magnífic canal d'expressió i d'influència en les propostes de mesures de Política econòmica, sinó que també, mitjançant la discussió i la redacció d'articles, s'anava cohesionant internament l'entitat, a l'entorn d'una determinada concepció de la societat. Per la seva importància, les col·laboracions del Cercle a la premsa es tracten més extensament en un altre capítol d'aquest llibre.

"HACIA UNA NUEVA POLITICA ECONOMICA", PRIMER LLIBRE EDITAT PEL CERCLE

A les primeries de 1968 es va considerar que calia que el Cercle comptés amb un Servei d'Estudis propi que elaborés una sèrie d'informes o projectes per a canalitzar i recolzar la política proposada per l'entitat. Així, a partir d'octubre de 1968 se celebraren un conjunt de reunions d'un equip format per diversos economistes, entre d'altres: Narcís Serra i Jordi Petit —que uns anys abans realitzaren funcions com a secretaris tècnics de l'entitat—, Carles A. Gasòliba, Joaquim de Nadal, Rafael Pujol, Pere Leonart, Salvador Sindreu, etc., junt amb el secretari Fortunato Frías, Carles Güell i Joan Mas i Cantí, tots ells sota la direcció de Carles Ferrer. Després d'un total de vint-i-sis reunions elaboraren l'estudi "Evolució de l'economia espanyola el 1968", publicat en ciclostil l'abril de 1969, i "Informe dels grans problemes del sistema productiu", també ciclostilat, el maig de 1969.

El primer estudi, després de ser contrastat i enriquit a les sessions de la IV Reunió Costa Brava (maig de 1970), fou publicat en forma de llibre el desembre de 1970 per la Fundació del Cercle d'Economia, sota el títol *Hacia una nueva política económica* a l'editorial Kairós. El mateix desembre de 1970, sota la presidència d'Artur Suqué, va ser presentat públicament i fou el primer llibre que publicà l'associació. S'hi analitzaven les pautes adequades per al futur espanyol en els àmbits de la política industrial, de la política d'ocupació i de la política agrícola.

En l'aspecte industrial, el llibre proposava un replantejament de tota la indústria bàsica mitjançant criteris supranacionals —Europa i la C.E.E.— i la reestructuració industrial sota paràmetres de política regional. L'ocupació s'havia d'adaptar a l'evolució tecnològica sense que el dret al treball pogués entrar en contradicció amb la necessària mobilitat social. En darrer lloc, en el sector agrícola calia adequar l'oferta a la demanda real a través de les precises reformes d'estructura i de producció, sense oblidar d'assegurar a ramaders i agricultors un nivell de vida semblant al de la indústria i els serveis.

En valorar aquesta publicació, Joaquim Maluquer resumia així a la premsa les diverses reaccions al llibre: "Per acabar, assenyalarem el rigor reformista que demostren els economistes i joves empresaris que han elaborat l'informe que comentem. És

evident que per a alguns resultarà perillosament renovador, en tant que per a d'altres mereixerà la consideració que s'intenten aplicar uns draps calents a un sistema —el capitalisme— ja condemnat".

ALTRES ASPECTES I CONCLUSIÓ

Una mostra de la projecció externa de l'associació va ser el fet que el maig de 1968 el Cercle d'Economia fos convidat a participar als "Col·loquis sobre problemes del desenvolupament espanyol" a Còrdova. Hi participaren representants de l'Escola Superior de Tècnica Empresarial de Còrdova, l'Institut d'Étude du Développement Economique et Social de París, Seminarios y Ediciones de Madrid, Facultat de Dret de Sevilla, Ajuntament de Còrdova i Cercle d'Economia. Carles Güell, com a president de l'entitat, llegí una comunicació "Sobre el desenvolupament regional i la integració a Europa". Manifestà que el procés d'incorporació a Europa era irreversible i, tot referint-se a la política regional, digué que Catalunya era una regió expansiva on els capitals privats omplien els buits de les funcions públiques inexistents. En conjunt va dir: "Si Catalunya deixa de ser una regió dinàmica, el procés migratori avorta i els problemes de l'Espanya subdesenvolupada tornen a plantejar-se sota l'angle d'una oferta il·limitada de mà d'obra". Aquestes tesis resultaren molt polèmiques. A més del seu president, per part del Cercle participaren: Joan Mas i Cantí, Josep M. Muntaner, Joaquim de Nadal, Jordi Petit, Rafael Pujol i Fortunato Frías.

Un remarcable fet intern per a la consolidació de l'entitat va ser la compra del pis de l'immoble de Diagonal-Tuset, segon pis, quarta porta. La compra es realitzà en base al finançament a càrrec de socis del Cercle i l'endeutament de la pròpia entitat a través de l'editorial Oikos. Això s'esdevenia el novembre de 1965 i pocs mesos després es realitzaven les obres d'adaptació del nou local social.

Amb tot el realitzat fins ara, l'entitat es consolidà en base a la seva cohesió interna i aconseguí alhora el seu objectiu primordial de projecció externa de l'associació. Amb tot això, aquells joves empresaris provocaven un cert recel en els ambients més autàrquics i immobiliàries.

QUARTA JUNTA DIRECTIVA (1969-1972)



COMPOSICIÓ DE LA NOVA JUNTA
CONTEXT TEMPORAL
IV REUNIÓ COSTA BRAVA
CONFERÈNCIES
LA REUNIÓ HOSTALRIC
LES "OPINIONS D'ACTUALITAT" I LA PREMSA
L'EUROPEISME DEL CERCLE. EL DOCUMENT DE LES 13 ENTITATS
EL LLIBRE "GESTION O CAOS:
EL AREA METROPOLITANA DE BARCELONA"
CONCLUSIÓ

EL MAIG DE 1970 VA TENIR LLOC LA IV REUNIÓ COSTA BRAVA EN LA QUAL ES DEBATEREN LES "PERSPECTIVES DE L'ECONOMIA ESPANYOLA DAVANT LA DÈCADA DELS SETANTA". A LA FOTOGRAFIA UNA DE LES TAULES DELS DEBATS. D'ESQUERRA A DRETA: CARLES GÜELL, FRANCISCO PÉREZ CERDÀ, LEOPOLDO CALVO SOTELO, JOSÉ LLADÓ I FERNANDO GIMENO MUNTADAS.

COMPOSICIÓ DE LA NOVA JUNTA

En votació efectuada a la junta general ordinària el 30 de setembre de 1969, accedí a la presidència del Cercle Artur Suqué. Els vice-presidents van ser Joan Mas i Cantí i Manuel Ribas i Montobbio, i entre altres continuaren com a vocals d'anteriors juntes: Carlos Cuatrecasas, Carles Ferrer i Salat, Carles Güell, Jordi Petit, etc., i entraren com a nous vocals Eusebi Díaz-Moreira, Pere Duran, Vicenç Oller, Narcís Serra, etc.

Artur Suqué i Puig, juntament amb Carles Ferrer, del qual era amic de la infància, i Carles Güell, estudià a l'Institut Químic de Sarrià i va ser el número u de la seva promoció, número que també obtingué en les milcíes universitàries. El batxillerat l'havia fet al Col·legi Alemany i als Escolapis.

Encara que prové de família industrial cotonera i sedera, un cop acabats els estudis creà una empresa química a Santander. Posteriorment es responsabilitzà dels afers econòmics del seu sogre Miquel Mateu: Hijo de Miguel Mateu, Caves de l'Empordà, Castell de Perelada... També participà en altres ins-

titucions públiques i privades: president de la Junta d'Obres del Port de Barcelona, Consell local del Banc d'Espanya, conseller de la Caixa de Pensions, de Pirelli, de Tudor, etc. Actualment és també president de Casinos de Catalunya.

En les funcions de la secretaria general continuava Fortunato Frias, però durant el curs 1970-71 deixà el càrrec, després de més de sis anys d'intensa activitat, per incorporar-se a l'empresa privada. Les funcions bàsiques de secretaria general foren realitzades temporalment per Vicenç Oller, que passà a ser vocal-secretari.

El novembre de 1971, per ocupar aquest càrrec, fou contractat Rafael Suñol, economista del Servei d'Estudis del Banc Urquijo que aleshores tenia una gran activitat.

Significatiu va ser el discurs que va pronunciar Artur Suqué en la junta general ordinària. En definir què era i què no era el Cercle deia: "El Cercle és un cercle d'opinió, però al meu entendre amb això no n'hi ha prou per donar una imatge real del que és el Cercle... Podem dir que el Cercle no és una associació política... No és una organització de formació professional... tampoc un club de conferències. No és un grup econòmic de pressió... Tampoc no és una associació exclusiva d'empresaris, professionals o universitaris...". Pel que feia als objectius i a l'evolució de l'entitat, el president va dir "El Cercle és possibilista, dóna una especial preponderància al llarg termini, sense que per això caigui en la utopia... El Cercle creu en l'evolució". Com a al·lusió a possibles discrepàncies internes que podien fer trontollar el Cercle i afectar-lo en el seu creixement i integritat, comentà: "...tenim a les nostres mans un magnífic instrument que pot arribar molt amunt i que és una gran responsabilitat manejar-lo perquè podem destruir en un moment allò que tant de temps ha costat construir".

CONTEXT TEMPORAL

L'època "desarrollista" seguia i eren els anys daurats del creixement del P.N.B., dels majors increments de l'oferta monetària i dels superàvits en la balança bàsica de pagaments. Però, alhora, també es començava a veure que l'expansió econòmica espanyola estava ja arribant al cap del carrer. El model del

creixement econòmic "desarrollista" estava acabant i començaven a aparèixer les primeres crisis i recessions conjunturals importants.

El sistema polític espanyol coneix fortes i massives contestacions, des de vagues i manifestacions estudiantils i obreres fins a l'enfrontament i les mobilitzacions arran del Consell de guerra de Burgos i la declaració de l'estat d'excepció (1970).

IV REUNIÓ COSTA BRAVA

Pocs mesos després s'organitzà la IV Reunió Costa Brava del 6 al 8 de maig de 1970. Se celebrà al mateix hotel de Sant Feliu de Guixols, sota el tema central de "L'economia espanyola davant la dècada dels setanta". A partir de la valoració del creixement "desarrollista" dels anys seixanta, a la reunió es traçaren les línies bàsiques per on hauria de transcórrer el desenvolupament dels setanta.

Un objectiu bàsic de la junta directiva en organitzar la Reunió Costa Brava era aconseguir la participació activa dels socis del Cercle, que en edicions anteriors havia estat molt reduïda potser a causa de les brillants intervencions dels tècnics. L'element més nombrós, representatiu i amb major nombre de ponències, fou l'empresariat de Catalunya i de la resta d'Espanya; participaren molts tècnics i professors universitaris i, en canvi, pocs representants de l'administració pública.

Els grans temes de fons van ser la necessària integració d'Espanya a Europa, la descapitalització de la indústria bàsica, una nova política industrial, fortes crítiques a l'INI (Institut Nacional d'Indústria), la inexistència d'investigació, la baixa formació de dirigents empresarials, les inelasticitats de la política d'ocupació i les solucions que demanava l'agricultura. Però els dos temes que provocaren majors discussions i dissensions foren les àrees metropolitanes i la política regional. En el primer, a través d'una preparada ponència d'opinió del Cercle, es formularen opinions importants com la d'Albert Serratos, que propugnà la nacionalització del sòl per posar fi a la plus-vàlua abusiva dels terrenys i el control de l'administració per millorar la infraestructura i els equipaments. En el tema de "política regional", després de tractar-se aspectes referits a la descentralit-

zació (Catalunya com a regió fronterera, segons Trias i Fargas), Joan Sardà va dir: "pel que fa a Catalunya, el problema no rau senzillament en la qüestió tècnica o administrativa, sinó en el fet inqüestionable que constitueix una personalitat diferenciada, identificada pels catalans quan es parla de 'fer país'".

CONFERÈNCIES

Si aquesta era una activitat ja clàssica en la línia del Cercle, també eren coneguts alguns dels conferenciants que tornaren a passar per la seva tribuna. Professors universitaris, humanistes, representants de l'administració i empresaris donaren conferències i participaren en taules rodones. Aquesta darrera activitat fou freqüent i variada, s'analitzaren les evolucions econòmiques dels anys transcorreguts i les perspectives de l'any següent; es tractà de temes com la Borsa, la problemàtica d'Espanya davant Europa (es dedicaren tres sessions a aquest tema central per al Cercle), es parlà de política regional, de *Hacia una nueva política económica* (pocs mesos després de l'aparició del llibre homònim del Cercle) i de la situació econòmica. Les conferències anaren a càrrec de les autoritats del Banc d'Espanya, d'empresaris i de tècnics.

Aprofitant que Fabià Estapé —un dels homes catalans a Madrid en aquells moments— ocupava la Comissaria adjunta del Pla de Desenvolupament, se'l convidà conjuntament amb el ministre d'Indústria —José M.^a López de Letona— perquè exposés i analitzés la posta en marxa del III Pla de Desenvolupament. Aquest era el segon ministre que passava per la tribuna del Cercle, després de Federico Silva Muñoz.

Cal destacar per la seva importància i per les seves repercussions, la conferència que el mes de juliol de 1970 pronuncia Pere Duran i Farell sobre "L'economia espanyola i la seva previsible evolució els anys 70" en la qual, tot analitzant els problemes de l'economia espanyola, va fer una forta crítica a la política econòmica del govern, que es podria resumir amb la següent afirmació "i és que les mesures fins ara adoptades no ataquen eficaçment la causa bàsica de la situació que ens afecta, produeixen lesions greus en la part més responsable de l'empresariat i no resolen els creixents dubtes i temors de la massa".

El ressò d'aquesta intervenció va ser molt important i fou recollida molt àmpliament per la premsa, encara que des d'algun diari oficiós es féu una crítica demolidora a la seva personalitat empresarial. Les reaccions oficials, però, no es feren esperar, i Pere Duran va tenir gran quantitat de dificultats per al finançament de la Maquinista Terrestre y Marítima que van estar a punt d'obligar a tancar-la, si no hagués estat perquè al darrer moment aconseguí fer una gestió al màxim nivell, exposant les inevitables pèrdues de llocs de treball que comportaria el tancament, gestió que suposà la fi dels entrebancs legals i financers.

LA I REUNIÓ HOSTALRIC

El 22 de gener de 1972 s'organitzà una trobada, que durà tot un dia, d'economistes, professionals i empresaris que, convocats pel Cercle, analitzaren un tema monogràfic. Aquesta primera trobada va celebrar-se al castell d'Hostalric per valorar "la reactivació de l'economia espanyola". L'assistència dels tècnics i empresaris fou nombrosa i important; però no la dels representants de l'administració, fet que fins i tot va ser recollit per diversos mitjans de comunicació: "En aquesta ocasió els representants de l'administració han estat pocs i molt silenciosos", deia J. Ros a la premsa.

Es manifestà amb diversos matisos la desconfiança en la situació empresarial i econòmica, concretada en l'atonía conjuntural, la frenada de la inversió, la disminució dels beneficis i el relleu que no es donava en l'economia. La reunió va acabar amb una sèrie de propostes que anaven en les direccions marcades pel llibre publicat pel Cercle —*Hacia una nueva política económica*— tals com una eficaç política fiscal, una nova política en el mercat de treball i flexibilitat en la política monetària i financera.

Poques setmanes després de la I Reunió Hostalric, i com a fet conseqüent posterior de la mateixa, el Cercle manifestà d'una manera pública la desconfiança empresarial envers l'administració i proposà o suggerí les mesures de política econòmica que calia adoptar per tal de millorar les incertes perspectives. Després d'analitzar les causes de la situació econòmica, s'assenyalaven com a mesures necessàries les tres propostes de po-

lítica fiscal, laboral i financera que sorgiren de la Reunió d'Hostalric. Però aquestes mesures reactivadores havien d'anar emmarcades en dos aspectes bàsics i marginats per l'administració: un programa de govern definidor i que donés confiança al sistema econòmic, junt amb un clar compromís d'acció encaminat a l'adhesió d'Espanya al Mercat Comú com a membre de ple dret.

Les valoracions sobre la reactivació econòmica i les línies d'actuació política van ser explicitades per part del Cercle en un important text escrit, "Opinió d'Actualitat" núm. 5, amb un títol clar: "Una política reactivadora compatible amb un desenvolupament a llarg termini". Aquesta manifestació escrita va ser una de les conseqüències de la I Reunió Hostalric.

LES "OPINIONS D'ACTUALITAT" I LA PREMSA

Les col·laboracions de l'entitat a la premsa —"Diario de Barcelona" i "La Vanguardia"— començaren a davallar durant el 1971, per finalitzar a les darreries de 1972. Paral·lelament a aquesta progressiva desaparició de les intervencions a la premsa, es posà en marxa una nova eina de difusió i de presa de postura: l'"Opinió d'actualitat". Com el seu títol indica, es tractava de l'opinió del Cercle sobre un problema o tema determinat. La publicació d'aquests documents comportà, moltes vegades, un llarguíssim procés de debat intern sobre els continguts, i també sobre la redacció, en el qual s'anaven cercant els punts d'acord dels membres que participaven en la discussió. La característica principal de la publicació era el seu esperit positiu; és a dir, la crítica a unes determinades mesures o actuacions es feia més per la proposta d'altres, que no pas per la valoració negativa de les primeres. Aquest criteri, encara que no sempre respectat totalment, és la norma fonamental de les "Opinions d'actualitat".

D'aquesta manera es constata el paral·lisme entre la menor publicació en premsa —ja no hi haurà un editorial o article sense signar, d'ara endavant els autors signaran els seus propis articles— i l'aparició i posta en marxa d'un vehicle propi d'expressió com l'"Opinió d'actualitat". Ara l'entitat és qui es defineix i els periodistes recullen, segons el seu criteri, el contingut del document.

L'EUROPEISME DEL CERCLE. EL DOCUMENT DE LES 13 ENTITATS

Una constant idea motriu i preocupació bàsica d'aquesta institució ha estat l'europeisme (modernització sòcio-política i econòmica d'Espanya a través de criteris i processos semblants als europeus) i la necessària integració d'Espanya a les Comunitats Econòmiques Europees. Bàsicament, això comportaria un sistema de llibertats —la democràcia— i l'economia de mercat.

Si ja durant aquesta junta directiva hi hagué una sèrie de taules rodones sobre Europa com a tema central, el Cercle considerarà oportú avançar en aquest terreny de l'europeisme. Com a primera idea sorgida entre Salvador Millet, la LECE i el Cercle, amb el seu provat poder de convocatòria, es volgué fer un acte d'afirmació europeista. Va dir-se que "és important que l'empresari català es manifesti obertament pro-integració a la C.E.E."

A partir d'una sèrie de reunions i de múltiples negociacions —bàsicament entre LECE, Institut d'Estudis Europeus, Associació Cristiana de Dirigents i Cercle d'Economia— s'acordà fer un comunicat públic que definís la necessitat de l'adhesió espanyola a Europa i a la C.E.E. El Cercle va exercir un paper molt actiu i polaritzador en aquest tema, bàsicament a través de Vicenç Oller, que féu el primer redactat del document, de Joan Mas i Cantí, establint contactes i ampliant el nombre de possibles entitats signants, i de Rafael Suñol, des de la secretaria general.

El document europeista fou signat el 14 de juliol de 1972 per tretze entitats barcelonines i no quatre com estava previst en un principi. A través de cinc punts (exigència històrica; integració com a membre de ple dret; aconseguir la progressiva supressió de la protecció aranzelària; construcció d'un propi i millor futur dins grans àrees geogràfiques; risc de distanciament amb Europa en endarrerir-se l'ingrés) s'arribava al sisè punt, que era la conclusió del document, "la solució vàlida i autènticament beneficiosa per a Espanya rau en l'establiment d'un Tractat d'Adhesió a la Comunitat Econòmica Europea". Les tretze entitats catalanes que signaren, foren: Lliga Europea de Cooperació Econòmica (LECE); Institut Industrial de Terrassa; Servei de Comerç d'Empresaris Seders; Centre d'Estudis i Assessorament Metal·lúrgic (CEAM); Gremi de Fabricants de Sabadell; Institut d'Estudis Europeus; Societat Barcelonina d'Amics del País; Ins-

Les entitats representades pels signants del present document, havent considerat acuradament la situació d'Espanya davant l'actual procés d'unificació d'Europa, han decidit fer públics els següents punts:

1r. La incorporació d'Espanya, en qualitat de membre de ple dret, a la Comunitat Econòmica Europea, constitueix una exigència històrica a la qual urgentment cal adaptar-se amb caràcter prioritari.

2n. La incorporació d'Espanya a la Comunitat —a diferència de qual-sevol acord preferencial o de la inclusió del nostre país en una zona de lliure canvi— ens permetria d'intervenir activament en l'elaboració dels recursos comunitaris i en la presa de decisions que afecten el futur del nostre país.

3r. La negociació del Tractat d'Adhesió d'Espanya a la Comunitat Econòmica Europea no solament no implicaria una supressió brusca de la nostra actual protecció aranzelària, sinó que permetria al nostre país l'obtenció dels terminis i condicions necessaris.

4t. La recent ampliació de la Comunitat significaria el reconeixement que els nous imperatius econòmics, socials i tecnològics, exigeixen la formació de grans àrees geogràfiques, on els homes visquin i creïn riquesa junts si pretenen que els seus països participin en la construcció d'un futur millor.

5è. L'ajornament de l'ingrés d'Espanya a la Comunitat Econòmica Europea crea gran incertesa en la presa de decisions empresarials i entranya dos riscos evidents i estretament vinculats entre si: el risc d'un aprofundiment de la fossa econòmica que ens separa dels països de la Comunitat i el risc d'una accentuació de les dificultats inherents a la negociació.

6è. Examinades les alternatives existents encaminades a superar la situació actual de les nostres relacions amb la Comunitat, s'ha arribat a la conclusió que la solució vàlida i autènticament beneficiosa per a Espanya es troba en l'establiment d'un Tractat d'Adhesió a la Comunitat Econòmica Europea.

titut Agrícola Català Sant Isidre; Servei Comercial de la Indústria Tèxtil Cotonera (SECEA); Foment del Treball Nacional, Associació Cristiana de Dirigents; Col·legi de l'Art Major de la Seda i Cercle d'Economia.

La signatura del "document dels 13" constituí un gran èxit i la repercussió pública va ser forta i variada fins al punt de sortir a primera pàgina del diari madrileny "ABC" la fotografia de la signatura del document per part dels tretze representants. "Diario de Barcelona" feia una referència al seny català, "La Vanguardia" parlava d'una "exigència històrica i urgent"; "Ya" deia "preparar-se per competir en un mercat de 300 milions"; "El Correo Catalán": "Sí a Europa" i "Un sentir col·lectiu"; "Cambio 16": "Sí, d'una vegada, al Mercat Comú". "Tele/Expres" titulava un comentari sobre el fet "El 14 de julio catalán",

etc. Tan ampli va ser el ressò, que es va decidir publicar un recull dels principals articles que feien referència a l'esmentada signatura.

Tant les entitats signants com la premsa coincidiren a lamentar la no participació de la Cambra de Comerç, Indústria i Navegació de Barcelona en aquesta presa de postura comuna de les entitats més representatives del món sòcio-econòmic català, sobre un tema que ultrapassava la perspectiva econòmica.

Per acabar caldria dir que el missatge europeu de Catalunya i dels empresaris catalans va ser prou clar i definidor davant la política oficial, que era indefinida, contradictòria i poc compromesa envers Europa i el Mercat Comú.

EL LLIBRE "GESTIÓN O CAOS: EL AREA METROPOLITANA DE BARCELONA"

Hem comentat que arran de la conferència del ministre d'Obres Públiques, Federico Silva Muñoz (25 de març de 1969), es formà una comissió que estudiaria a fons el tema de l'Àrea Metropolitana de Barcelona (A.M.B.). Aquest fou un camp d'estudi en el qual el Cercle va centrar molt la seva atenció, per arribar finalment a publicar un interessant estudi que conscienciés els barcelonins —i també la resta d'Espanya— de la realitat i perspectives urbanes de l'A.M.B. S'hi postulava que calia fer l'expansió per canals racionals i no especulatius, i que alhora calia mantenir l'equilibri entre el creixement i el benestar públic.

La tasca preparatòria començà amb una ponència a la IV Reunió Costa Brava de 1970, que duia com a títol "Problemes de l'Àrea Metropolitana de Barcelona". Després es formà una comissió per estudiar el tema de l'A.M.B. Carlos Cuatrecasas com a responsable i Vicenç Oller es posaren en contacte amb un tècnic que redactà el primer informe. Aquest fou examinat i variat pel sots-gerent de l'A.M.B. Albert Serratosa, pel periodista Andreu Claret i pel tècnic i vocal del Cercle Narcís Serra. Tots ells feren aportacions importants i d'aquí es desprengueren les conclusions del llibre. Carlos Cuatrecasas i Rafael Suñol portaren la coordinació i control de l'estudi i la seva evolució. Aquest llarg i participatiu procés d'elaboració, fructificà per fi en l'edi-

ció del llibre *Gestión o caos: el Area Metropolitana de Barcelona*, publicat per Edicions Ariel. La presentació pública del llibre en el Cercle es va fer el 19 de juny de 1973 sota la presidència de Joan Mas i Cantí. Hi hagué una favorable repercussió en els mitjans de comunicació i un posterior èxit de vendes.

El llibre acaba amb els dotze punts del Cercle d'Economia, en què entre altres coses es diu: "La resolució amb èxit dels problemes de l'A.M.B. és una prova dels que el conjunt del país haurà de resoldre en un futur proper (...) enfrontar-se amb els problemes que planteja el seu ordenament és, d'alguna manera, intentar resoldre el futur econòmic i social de Catalunya (...) La situació i el caos urbanístic afecten directament l'economia catalana i originen un important descens en la seva taxa relativa de creixement (...) aquest dèficit (de terrenys industrials) deriva de determinades pràctiques especulatives que haurien de desaparèixer (...) la degradació del marc urbà adquireix una particular dimensió pel que fa a l'anomenada "qualitat de vida" (...) necessitat d'encadenar el plantejament de l'A.M.B. amb la política regional de tot Catalunya, com a condició indispensable al creixement equilibrat de l'Àrea (...) control de l'oferta del sòl...".

CONCLUSIÓ

Amb la quarta junta directiva, el Cercle continuà el seu enfortiment intern: augmentà el nombre d'associats i creà noves línies de difusió pública tals com la Reunió Hostalric o les "Opinions d'actualitat". Alhora que públicament es definia i realitzava aportacions constructives, com per exemple constatar la desconfiança empresarial envers el govern franquista, suggeria mesures econòmiques reactivadores —I Reunió Hostalric i l'"Opinió d'actualitat" núm. 5—, es preocupava per temes socioeconòmics de Catalunya —llibre sobre l'A.M.B.— o per la integració espanyola a la C.E.E. —"document de les 13 entitats"—. Espanya, Catalunya i Europa foren motiu de constants estudis, debats, trobades i propostes.

CINQUENA JUNTA DIRECTIVA (1972-1975)



COMPOSICIÓ DE LA JUNTA DIRECTIVA
EL CONTEXT TEMPORAL
CONFERÈNCIES I V REUNIÓ COSTA BRAVA
EL LLIBRE BLANC
"LA OPCIÓN EUROPEA PARA LA ECONOMÍA ESPAÑOLA"
ELS "FULLS INFORMATIUS"
ALTRES ASPECTES I CONCLUSIONS

LA V REUNIÓ COSTA BRAVA VA TENIR LLOC TAN SOLS UNS DIES ABANS DE LA MORT DEL GENERAL FRANCO. SI BÉ LA REUNIÓ ESTAVA CONVOCADA AMB UNA CLARA PERSPECTIVA POLÍTICA, "SOCIETAT I ECONOMIA DAVANT UN CONTEXT DEMOCRÀTIC", EL CONTINGUT POLÍTIC VA SER ENCARA MÉS GRAN PER L'ONADA DE RUMORS QUE ANAVEN ARRIBANT (16, 17, 18 D'OCTUBRE DE 1975). D'ESQUERRA A DRETA: LUIS ANGEL ROJO, JOAN MAS I CANTÍ, JOAQUÍN GARRIGUES WALKER I JORDI PUJOL.

COMPOSICIÓ DE LA JUNTA DIRECTIVA

El desembre de 1972 va accedir a la presidència Joan Mas i Cantí, que fins llavors havia estat vice-president, un dels homes més constants del grup fundacional i apassionat per la idea de l'entitat. Després de molta insistència, acceptà presentar-se a l'elecció i fou escollit com a quart president del Cercle.

Sota la seva presidència, la nova junta va estar composta per Eusebi Díaz-Morera com a vice-president —per primera vegada al Cercle, una sola persona ocupava aquest càrrec— i continuaren com a vocals alguns de les anteriors juntes: Jordi Baeta, Carlos Cuatrecasas, Pere Duran, Carles Ferrer i Salat, Fortunato Frías, Carles Güell, Vicenç Oller, Jordi Petit, Narcís Serra i Artur Suqué, entre d'altres. Com a nous vocals entraren Joaquim Muns i Francesc Sanuy, en tant que Rafael Suñol seguia com a secretari general. Posteriorment s'incorporarien com a vocals de la junta, Jordi Pujol i Jordi Mercader.

El nou president pertanyia a una família d'important tradició industrial dedicada als acabats tèxtils per banda materna, concretada en una fàbrica al Poble Nou. Estudià enginyeria tècnica tèxtil i va seguir les activitats fabrils de la família. El batxillerat l'havia fet al Col·legi Sant Ignasi dels Jesuïtes de Sarrià, on per la seva primerenca afeció al futbol va ser capità de l'equip del col·legi.

A més de la seva dedicació al Cercle d'Economia i independentment de la seva activitat empresarial, en la qual destacà la seva participació en la fundació del Banc d'Europa i la seva presència en empreses dels sectors tèxtil i químic, Joan Mas i Cantf ha promogut d'altres nombroses iniciatives ciutadanes públiques i privades, que reflecteixen la seva personalitat.

Entre aquestes cal destacar el seu decisiu protagonisme personal en la fusió de la Cambra de Comerç amb la Cambra d'Indústria i Navegació de Barcelona, de la qual és actualment membre del Consell Assessor; el seu paper també decisiu en la creació i manteniment del Consorci d'Informació i Documentació de Catalunya (CIDOC) i de la Fundació Espanyola Calitax per a la millora i el control de la qualitat, que actualment presideix. Va ser fundador i primer president del partit polític Centre Català, vice-president del Futbol Club Barcelona i membre de la junta directiva del Foment del Treball Nacional. També va ser fundador de l'Escola Aula de Barcelona, de la qual posseeix la medalla d'or. Gestionà activament la implantació a Espanya de la Jove Cambra Econòmica Espanyola i de la Jove Cambra Econòmica de Barcelona, i ha estat vice-president de totes dues en la seva fundació. Recentment ha estat nomenat Comissionat per a la celebració a Barcelona dels Jocs Olímpics de 1992. Coincidint amb el XXV aniversari del Cercle d'Economia li han estat concedides la Gran Cruz de la Orden del Mérito Civil i la Gran Creu de St. Jordi.

En el seu discurs a l'assemblea general extraordinària del 18 de desembre de 1972, el nou president assenyalà quins eren els tres objectius prioritaris de la seva presidència: "El primer, continuar... incidint amb totes les forces en tot allò que ajudi a crear una opinió favorable a la modernització de l'estructura socio-econòmica d'Espanya... La segona línia s'anomena Europa... La tercera té a veure amb l'Àrea Metropolitana de Barcelona".

EL CONTEXT TEMPORAL

Pocs mesos després de constituir-se la nova junta directiva, es produí l'anomenada guerra de Yom-Kippur que precedí l'impressionant increment dels preus del petroli que va trastocar l'estructura dels preus relatius sobre la qual s'havia basat el fort desenvolupament econòmic internacional d'ençà de la segona guerra mundial. Encara que a Espanya els efectes no es deixaren sentir d'immediat, ja que no es va prendre pràcticament cap mena de mesures per afrontar la nova situació, es començà a respirar de cop un nou ambient de crisi econòmica internacional, afavorit també per les espectaculars restriccions al consum de benzina en molts dels països desenvolupats.

A nivell polític, les darreries del franquisme estan marcades per una dualitat de forces o dinàmiques contradictòries. D'una banda, uns intents oberturistes i renovadors —primeres associacions polítiques permeses; "espíritu del 12 de febrero" del nou govern Arias Navarro; relacions diplomàtiques del règim amb certs països comunistes; intent d'autonomia descentralitzada a través del fallit "Règim especial per a Catalunya" i, d'altra banda, un enduriment repressiu, fins i tot més violent, del règim: diversos morts a manifestacions obreres; procés 1.001 contra sindicalistes; estats d'excepció, decrets anti-terroristes, l'execució de cinc persones el setembre de 1975...

El 20 de novembre del mateix any, després d'una llarga agonia, va morir el general Franco. Amb la seva mort s'obrí un nou i accelerat procés polític: monarquia, reforma política, eleccions, Constitució, etc.

Aquest context temporal de la fi del franquisme afectarà de ple el Cercle, que dirigirà principalment les seves preocupacions, debats i actes cap a la discussió de temes socio-polítics i començarà a marginar parcialment els temes econòmics.

CONFERÈNCIES I V REUNIÓ COSTA BRAVA

Conjuntament amb els temes econòmics, mereixerien una especial dedicació els temes de caire socio-polític deguts als moments de crisi final del sistema franquista i al fet d'ésser a les portes de la transició política. Els diversos aspectes tractats ver-

saren sobre desenvolupament polític, regionalisme, la nova societat, canvis socials, les institucions polítiques, l'Estat i la política, etc. Entre els conferenciants hi havia: Joaquín Garrigues Walker, Carlos Moya, Luis González Seara, Gonzalo Sáenz de Buruaga, Raúl Morodo, Josep Antoni González i Casanova, Alfonso Osorio, etc. També s'organitzà una taula rodona sobre "Catalunya i el Mercat Comú" a càrrec de Miquel Roca i Anton Cañellas entre d'altres ponents.

Tornaren a participar els professors universitaris familiars al Cercle, com Fabià Estapé, Ramon Trias i Fargas, Joan Sardà, Ramón Tamames, Jacint Ros, José Luis Sampedro i J. R. Lasuén, i altres nous tècnics de l'economia, desconeguts pel públic del Cercle, com Emilio Fontela, Eduardo Merigó, Francisco Fernández Ordóñez i el col·lectiu Arturo López Muñoz (Santiago Roldán, Juan Muñoz i J.L. García Delgado).

També s'oferí als socis una sèrie de col·loquis i taules rodones sobre la conjuntura econòmica, en què hi participaren tècnics qualificats i empresaris.

Durant aquests anys de crisi política i d'inici d'una llarga crisi econòmica, hi hagué la participació més baixa de representants de l'administració. Fou un dels moments en què l'administració estigué més allunyada de l'entitat, com a conseqüència de l'enduriment de les seves postures polítiques i de la fi del procés liberalitzador, i per la disconformitat sobre com s'estava afrontant la incipient crisi econòmica. És evident que també hi influí la incertesa que a tots els nivells es vivia en el país.

Pocs mesos abans d'expirar el termini de tres anys per a renovar la junta directiva, i al cap de més de cinc anys de no trobar-se a la Costa Brava, es tornà a celebrar una de les tradicionals reunions. El títol específic d'aquesta cinquena convocatòria era "Economia i societat davant un context democràtic", que se celebrà per primera vegada a un lloc diferent dels anteriors, a l'Hotel del Golf de Santa Cristina d'Aro, durant els dies 16, 17 i 18 d'octubre de 1975, pocs dies abans de la mort del general Franco.

La celebració d'aquesta V Reunió Costa Brava havia sofert diversos ajornaments per causa de la successió de fets greus: execució de Salvador Puig Antich (març de 1974) i la primera malaltia de Franco (juny de 1975). Les incerteses polítiques que es

vivien en aquells moments històrics incidiren de ple en la convocatòria de la reunió. Les darreres contradiccions del franquisme, i especialment la problemàtica transició política que s'encetava, foren els fets que marcaren més explícitament la V Reunió. El seu títol ja era prou evident "Economia i societat davant un context democràtic": es tractava de discutir i precisar els canvis que calien a Espanya per a poder-la homologar i equiparar amb els règims europeus de tipologia democràtica i neocapitalista.

El president, Joan Mas i Cantí, en l'acte de presentació, va retre homenatge a les absències dels professors universitaris desapareguts: Jaume Vicens i Vives i Manuel Ballbé, sobretot el primer, com a impulsor i encoratjador constant del Cercle. També donà les gràcies als professors Fuentes Quintana, Estapé, Rojo, Sampedro, Sardà, Sureda, com a ànimes i contactes bàsics per a organitzar les reunions. El president, que va rellegir els criteris bàsics elaborats pel Cercle, es mostrà partidari de la responsabilitat en el futur, d'avançar-se als esdeveniments i de defensar un règim democràtic. A Espanya s'iniciava una transició política de la qual no era aliè el Cercle ni es mantindria al marge.

Els apartats bàsics que serviren com a temari a la V Reunió Costa Brava, van ser "Sector públic i sector privat", "Intervencionisme estatal i economia de mercat" i "Regionalisme", i en ells van prendre part tècnics de l'administració, com E. Fuentes Quintana i L.A. Rojo, especialistes econòmics com Miguel Boyer, Francisco Fernández Ordóñez, Joaquim Muns, Narcís Serra i Luis González Seara. Pel costat empresarial, els representants van ser Carles Ferrer i Salat i Jordi Pujol. En el darrer apartat es tractà de l'economia espanyola i hi participaren Leopoldo Calvo Sotelo i Carles Güell, que dissertaren sobre la gestió de l'empresa i la necessitat d'un ampli pacte social.

La difusió pública que es donà a l'acte fou àmplia a causa de la presència de nombrosos redactors i corresponsals de diaris i revistes espanyols, i fins i tot estrangers com els del "New York Times" i "Le Monde". De la forta politització de la reunió, en què es definiren les diverses postures polítiques i concepcions tècniques enfront de la regionalització, del deficient sistema social i de la seva necessària reforma, de l'empresa pública i del pacte social, se'n feren ressò àmpliament els mitjans de difusió. Diversos títols d'articles eren prou definidors del que s'havia esdevingut: "La opción democrática de la burguesía" (del "Dia-

rio de Barcelona”), “El capital vol democràcia” (de “Presència”), “La revolución de los empresarios” (de “Destino”) i “En busca del pacto perdido la burguesía se lanza” (a “Doblón”).

EL LLIBRE BLANC “LA OPCIÓN EUROPEA PARA LA ECONOMÍA ESPAÑOLA”

Per a reafirmar la postura europeïsta de l'associació, el Cercle presentà el dia 23 d'abril de 1974 el llibre *La opción europea para la economía española*. Aquest llibre blanc duia el llarg i explicatiu sots-títol de “Libro blanco sobre las repercusiones económicas de la integración de España en las Comunidades Europeas”. Era el tercer llibre editat pel Cercle i es feia a través de Gadiana de Publicaciones. Amb aquest informe preparat pel catedràtic i membre de la junta directiva, Joaquim Muns, junt amb persones vinculades al Cercle com Francesc Granell i Joan Ortega, l'entitat va voler reflectir d'una manera consistent i científica els possibles avantatges i desavantatges que representaria per a l'economia espanyola la integració al Mercat Comú europeu.

En la presentació del text s'explicava la gènesi, motivacions i objectius del llibre: “La junta del Cercle i la Fundació Cercle d'Economia, n'han decidit la publicació amb el convenciment que constitueix una nova i important contribució per a un millor coneixement del tema que és de vital importància per al futur del país... davant un afer d'aquesta mena i abast, l'administració i l'opinió pública han de trobar guia i estímul... estimem molt necessari donar un altre pas endavant... ja que una alternativa de tanta transcendència per al país ha d'ésser influïda no solament per consideracions d'índole econòmica, sinó també per altres de molt diversa natura (polítiques, socials, etc.)... En el seu enfoc i mètode d'elaboració el treball s'inspira en el Llibre Blanc britànic sobre l'entrada de Gran Bretanya al Mercat Comú... Les conclusions del treball, que en el seu conjunt podem considerar com a favorables, no oculten les dificultats que representaria per a Espanya la integració a les Comunitats Europees... La prudència necessària abans de prendre una determinació exigeix una profunda reflexió i un ampli diàleg sobre els avantatges de cada alternativa. És precisament a aquest

diàleg al qual desitja contribuir el Cercle d'Economia amb el present treball”.

El llibre, després d'un capítol introductor de recapitulació històrica i institucional, analitzava els costos i beneficis a nivell de sectors productius i acabava amb un darrer capítol de cinquanta-dues conclusions o resums parcials del tractat en l'estudi. Són significatius els dos annexos inclosos al final: el primer “la declaració de les tretze entitats”; i el segon, la carta del govern espanyol a la C.E.E. del 9 de febrer de 1962.

L'actitud marcadament europeïsta, refermada per la publicació del llibre, no passà desapercebuda per a la premsa del país.

ELS “FULLS INFORMATIUS”

Si durant la junta directiva anterior s'havia creat un nou servei per als socis que els oferia sense periodicitat concreta, uns comentaris d'opinió breus i de temes polèmics com eren les “Opinions d'actualitat”, en la junta següent es crearen els “Fulls informatius”. Van ser una publicació exclusiva per als socis, en la qual se subministrava informació comentada de temes espanyols i internacionals, recensions de llibres, esquemes explicatius i algun mapa o enquesta. La periodicitat era bimensual, i la primera va sortir el maig de 1973 sota el títol “Relacions Espanya-Països de l'Est”. Fins al desembre de 1975, fi de la cinquena junta, van aparèixer un total de dinou “Fulls informatius”, a més de les set “Opinions d'actualitat” que no es deixaren d'editar. Els encarregats d'elaborar i redactar les dues publicacions eren tècnics especialistes afins a l'entitat, el seu secretari tècnic Andreu Morillas, o gent de la mateixa junta. Un cop elaborades es discutien àmpliament a l'interior d'aquesta.

Tal com dèiem anteriorment, en deixar de publicar a la premsa l'associació amplia el camp informatiu i d'opinió a través d'aquestes dues publicacions.

ALTRES ASPECTES I CONCLUSIÓ

La junta directiva, que volia tenir informació i opinió fonamentada sobre el tema de Catalunya, encarregà a Josep Antoni

González i Casanova, catedràtic de teoria de l'Estat de la Universitat de Barcelona, un estudi sobre Catalunya i la seva autonomia. Aquest va lliurar-lo el dia 15 de novembre de 1975 i es titulava "Aproximació al problema de la futura organització política en el marc de l'Estat espanyol". Després dels antecedents històrics i polítics del nacionalisme català, les aportacions teòriques subministrades pels esdeveniments històrics, les experiències europees del present com a punt de referència i l'estudi del trànsit polític d'un Estat unitari a un Estat descentralitzat, es passava a analitzar l'estructura socio-política a nivell descentralitzat, autonòmic, federal i independitzat de Catalunya dins un Estat espanyol democratitzat.

La situació política del moment, en la qual començava a haver-hi definicions públiques sobre el tema, féu que el Cercle no considerés oportuna la publicació de l'estudi per la confusió que podria provocar sobre la postura dels membres de l'entitat i, principalment, de la junta. Eren les forces polítiques i els futurs partits polítics els qui havien de definir-se sobre aquest tema i no les associacions intermèdies.

Durant els anys setanta, el Cercle va creure adient implantar-se a d'altres capitals de Catalunya i d'Espanya. A més de les ciutats catalanes, es pensà a fer-ho a Alacant, València i Madrid. Però les temptatives de creació d'altres Cercles d'Economia per Espanya resultaren frustrades per la mateixa especifica naturalesa i composició del grup de Barcelona, les fortes reticències per part d'aquest a factibles irregularitats o utilitzacions tendencioses dels possibles Cercles, junt a la manca de caliu suficient per al creixement i funcionament adequat d'aquests. Tot plegat feia difícil el fet de l'"exportació" o extensió territorial del Cercle d'Economia de Barcelona a altres indrets.

I aquest darrer aspecte podia ser la conclusió fins aquests anys. El Cercle d'Economia ja era una institució "major d'edat", tinguda en compte i respectada pel conjunt de forces socio-polítiques. Era caracteritzada com a institució intermèdia, tant per les seves activitats i la vàlua dels seus actes, com per la rica composició interna i l'estil propi que la definia. Estava clarament preocupada no sols pels temes econòmics, sinó també pels socio-polítics, per la mateixa dinàmica dels fets coetanis i per la transcendència d'aquests en el marc econòmic.

Aquesta associació partidària de l'economia de mercat, del

joc lliure i responsable de cadascuna de les forces socio-econòmiques, del funcionament polític democràtic real i de la integració a Europa, va veure amb complaença l'arribada de la democràcia i de la reforma política que s'havia de posar en funcionament després de la mort del general Franco.

SISENA JUNTA DIRECTIVA (1975-1979)



COMPOSICIÓ DE LA JUNTA DIRECTIVA
EL CONTEXT TEMPORAL I LA SEVA DECISIVA
INCIDÈNCIA AL CERCLE
CONFERÈNCIES
LA II REUNIÓ HOSTALRIC
VI REUNIÓ COSTA BRAVA
ALTRES ASPECTES I CONCLUSIÓ

LES TAULES RODONES D'ECONOMISTES EN LES QUALES S'ANALITZA LA CONJUNTURA I LES PERSPECTIVES ECONÒMIQUES, SÓN UN DELS ACTES MÉS CONSTANTS DEL CERCLE. EN AQUESTA OCASIÓ PARTICIPAVEN ECONOMISTES MOLT VINCULATS A L'ENTITAT. D'ESQUERRA A DRETA I A L'ENTORN DE LA TAULA: JACINT ROS I HOMBRAVELLA, JOSEP MARULL, ANDREU GISPERT, EUSEBI DÍAZ-MORERA, JOAQUIM MUNS, FRANCESC GRANELL I JOAN ORTEGA, EN UN ACTE CELEBRAT EL GENER DE 1976.

COMPOSICIÓ DE LA JUNTA DIRECTIVA

El 18 de desembre de 1975, en assemblea extraordinària de socis, s'elegí una nova junta presidida per Carlos Cuatrecasas Targa. Continué com a vice-president Eusebi Díaz-Morera, conjuntament amb Jordi Baeta i Vicenç Oller com a nous vice-presidents. Com a vocals romangueren, entre altres, Carles Ferrer i Salat, Carles Güell, Joan Mas i Cantí, Jordi Mercader, Joaquim Muns, Jordi Pujol i Narcís Serra. Entraren nous vocals com Andreu Gispert. Rafael Suñol seguia realitzant les funcions de la secretaria general.

Poc temps abans de l'elecció de nou president, en reunió de junta directiva del 20 de novembre de 1975 (que coincidia amb la data de la mort del general Franco) es decidí proposar Carlos Cuatrecasas com a nou president. D'aquesta manera, un cop exhaurides les presidències del quartet fundador, ocupava el càrrec una persona que suposava una línia de continuïtat cap al futur.

Carlos Cuatrecasas Targa s'incorporà al Cercle l'any 1962 i

entrà a formar part de la tercera junta directiva (1965), que era presidida per Carles Güell. Estudià el batxillerat als Jesuïtes de Sarrià i, abans d'acabar-lo, va seguir un curs d'enginyeria civil a Mèxic. Estudià la carrera de dret, llicenciant-se amb premi extraordinari. Com Artur Suqué, també fou el número u de la seva promoció de milícies universitàries. Professionalment entrà en el Cos de Corredors Col·legiats de Comerç, i en l'actualitat és vice-president primer del Consell General dels Col·legis Oficials de Corredors de Comerç. És també professor d'ESADE. Fou candidat al Senat per la província de Barcelona a les eleccions legislatives de 1979, presentat pel partit Centristes de Catalunya-UCD, del qual va ser vice-president del Consell polític provincial.

El nou president de l'entitat va definir, a l'assemblea de socis, la postura del Cercle enfront de la política, tema d'enorme transcendència en aquells i en els futurs moments polítics d'Espanya, dient: "davant la possible temptació de canviar el terreny de joc de la nostra entitat, jo concretaria la posició del Cercle distingint clarament entre actitud política i activitat política... L'absència de l'activitat política de la nostra institució no implica, doncs, la manca d'actitud política".

Pocs mesos després de les eleccions legislatives del 15 de juny de 1977 —les primeres eleccions democràtiques en el post-franquisme— i perquè diversos vocals poguessin participar de ple en la construcció de la nova democràcia política, la junta directiva es dissolgué i tots els vocals i vice-presidents posaren els seus càrrecs a disposició del president Carlos Cuatrecasas. Així, antics vocals com Jordi Pujol, Carles Güell i Narcís Serra es dedicaren de ple a la política. Com a nous vocals entraren Juan Antonio Delgado, Francesc Granell, Agustí Montal i Josep Lluís Oller i Ariño.

El desembre de 1978, un cop acomplert el període estatutari dels tres anys presidencials no renovables, Carlos Cuatrecasas dimití com a president per a presentar-se com a candidat al Senat espanyol en les eleccions legislatives de l'1 de març de 1979. L'únic vice-president de la junta, Joaquim Muns, no va poder ocupar el càrrec perquè, a finals de 1978, marxà a Washington com a director executiu del Fons Monetari Internacional. Va ser president en funcions fins a les noves eleccions, Vicenç Oller, que va manifestar la poca dedicació possible que podia donar al càrrec.

Però a més dels canvis per a la renovació parcial en la junta directiva, també hi hagué canvis en la secretaria general. Rafael Suñol deixà el càrrec el juliol de 1977 per incorporar-se al sector financer. El nou secretari general va ser Andreu Morillas, que havia entrat a treballar com a economista al Cercle el novembre de 1974, i que en un principi va ésser ajudant del secretari tècnic Vicenç Oller, per passar al cap de poc temps a ocupar la secretaria tècnica i després a la secretaria general del Cercle. El desembre de 1978, Andreu Morillas deixà el càrrec per a realitzar les funcions de Cap del gabinet tècnic del Conseller de Política Territorial i Obres Públiques de la Generalitat, Narcís Serra, i el substituí, pocs mesos després, com a nou secretari general, el també economista Ignasi Camí.

EL CONTEXT TEMPORAL I LA SEVA DECISIVA INCIDÈNCIA AL CERCLE

La llarga transició política cap a la democràcia fou l'element bàsic i clau d'aquests anys (1975-1979). A la mort del general Franco, s'instaurà la monarquia a Espanya i es proclamà Juan Carlos I com a rei. A partir d'aleshores se succeïren un seguit vertiginós de fets socio-polítics que van fer que l'interès públic se centrés en el seguiment de la dinàmica de la reforma política i de la instauració de la democràcia. Recordem com a fites o elements determinants d'aquest procés: àmplies mobilitzacions populars per la "Llibertat, amnistia i Estatut d'autonomia", campanyes pro-amnistia, primer govern d'Adolfo Suárez (juliol 1976), referèndum sobre la Reforma política, legalització dels partits polítics i de les centrals sindicals amb la corresponent sortida a la llum pública dels principals líders, primeres eleccions democràtiques per a les Corts Constituents (15 juny 1977), creació de la CEOE (Confederació Espanyola d'Organitzacions Empresarials), restabliment provisional de la Generalitat, signatura dels "Pactes de la Moncloa" entre govern i oposició (octubre 1977), aprovació de la Constitució espanyola de 1978 en referèndum, iniciació oficial de les converses per a l'adhesió d'Espanya a la C.E.E., segones eleccions legislatives (març 1979), primeres eleccions democràtiques municipals (abril 1979), etc.

Així doncs, la transició política postfranquista envers la democràcia va incidir de ple en el Cercle d'Economia. L'entitat perdé part del seu protagonisme, ja que les institucions intermèdies quedaren marginades pels reals actors sòcio-polítics: partits polítics fins llavors il·legals i organitzacions empresarials i sindicals. A més, i encara més important a nivell intern de l'entitat, per primera vegada les persones del Cercle d'Economia decideixen participar activament en les noves institucions democràtiques, tals com els partits polítics (sobretot, en la creació i posta en marxa del Centre Català) i d'organitzacions empresarials (com la creació i posta en marxa de la CEOE i de la PIMEC —Petita i Mitjana Empresa de Catalunya—). Va ser un importantíssim canvi per al Cercle, el fet de passar d'una posició de no acceptar cap càrrec públic o polític durant el règim franquista a l'activitat de participar i posar en funcionament noves institucions democràtiques.

Durant tot aquest període el Cercle d'Economia, com a associació pública guiada per la tradicional prudència i intuïció i per la dinàmica que venia imposada pels fets externs passà a l'expectativa, per deixar lloc als partits polítics i a altres institucions democràtiques. Però, al mateix temps, tal com afirmava el seu president, en no mantenir una activitat política ni voler esdevenir un partit polític ni patronal, conservà el seu caràcter d'entitat intermèdia que el caracteritzava des de la seva pròpia fundació. I aquesta va ser la seva actitud política.

Aquest esforç per tenir la màxima neutralitat, va tenir també lògicament conseqüències internes, tals com una forta disminució de socis (la primera i única important desafiliació de persones, que va fer que s'arribés a estar per sota dels 600 associats) i una reducció significativa en el nombre de conferències i d'actes.

Malgrat que l'activitat i el canvi polític incidiren internament en el Cercle, al costat d'aquests factors hi ha un altre fet general i de greus conseqüències: en la llarga i profunda crisi econòmica que afectava directament l'economia catalana i espanyola durant aquests anys de transició política, es marginà l'anàlisi i el tractament de l'economia espanyola, ja que aquesta havia "perdut interès" davant els grans desafiaments polítics que s'estaven produint.

CONFERÈNCIES

Durant el període 1976-1979, les campanyes electorals i referèndums, el posicionament polític de les principals institucions sòcio-polítiques i l'actitud d'estricta neutralitat del Cercle, van fer que la junta acordés en diverses ocasions la impropedècia d'oferir la tribuna del Cercle a ministres o líders polítics destacats, a fi i efecte d'evitar errònies interpretacions públiques de suport electoral o polític a determinades persones o línies d'actuació de partits.

En altres ocasions van ser les pròpies personalitats econòmiques i polítiques —els conferencians en el Cercle— que consideraren inoportunes les manifestacions de les seves posicions, tant a causa de la conjuntura política com, més concretament, de la proximitat de les eleccions.

En aquest nou context, per primera vegada es convidava ponents que són persones representatives del nou sistema polític perquè exposin i analitzin fets polítics decisius o temes importants. Així, Miquel Roca defensà la democràcia a través de temes tals com el consens, l'autonomia i la Constitució, i els tècnics-polítics socialistes Enrique Barón i Luis Solana analitzaren el sector públic i privat de la indústria i les possibles pautes de funcionament; també es valoraren els Acords de la Moncloa (octubre de 1977) a càrrec del centrista Carles Güell i del socialista Ernest Lluch. Aquest mateix tema fou analitzat pel director del diari "El País", Juan Luis Cebrián, poc temps després.

Si les xerrades de personalitats destacades de l'administració pública han estat sempre un element decisiu en les activitats del Cercle —i han contribuït d'aquesta manera a difondre la seva imatge—, durant aquesta junta les intervencions dels membres de l'administració central foren mínimes. En canvi, coincidint amb la restauració de la Generalitat provisional, passaren per la tribuna del Cercle membres del nou govern català per exposar-ne la política econòmica i territorial: els consellers Joan Josep Folchi i Narcís Serra. Així s'inauguraren les cordials relacions amb les institucions d'autogovern de Catalunya.

Un tema cabdal pel moment polític que es vivia i per la seva transcendència immediata era l'autonomia i les institucions catalanes. S'organitzà un extens cicle de conferències amb quatre o cinc ponents per sessió. Les sessions tractaven dels temes

següents: l'administració i els funcionaris; urbanisme i territori; diversos serveis com: universitat, transport, ensenyament, sanitat, etc.; patrimoni lingüístic; informació, comunicació i mitjans de comunicació social. Les exposicions foren molt realistes i abraçaren des d'òptiques molt nacionalistes fins a plantejaments únicament descentralitzadors. Era un cicle de conferències sobre tema únic, encara que ampli, que pretenia ser una oferta tècnica que, a través del Cercle, s'oferia als partits polítics, institucions, etc., per a elaborar el futur Estatut d'autonomia i aconseguir un bon funcionament autòmic de Catalunya dins d'una Espanya democràtica. Els ponents i el públic s'endugueren una bona impressió del conjunt del cicle de conferències per la possible utilitat de tot el que es va dir.

Pel que fa als temes de caire econòmic, hi predominaren els col·loquis o taules rodones de diversos ponents, principalment tècnics i en menor grau empresaris, que versaren sobre la situació econòmica i la conjuntura político-econòmica, sobre la indústria i els diversos sectors industrials catalans, la problemàtica d'una gran ciutat com Barcelona i la vessant de la problemàtica empresarial amb els aspectes del finançament i les seves perspectives.

En l'època final d'aquesta junta, quan Vicenç Oller n'era president en funcions, s'organitzà un cicle de conferències dels caps de llista de les primeres eleccions democràtiques per a l'alcaldia de Barcelona: Magí Pont, Carles Güell, Xavier Millet, Joan Hortalà, Narcís Serra i Josep Miquel Abad. Dels sis, cinc eren socis i quatre d'ells havien ocupat rellevants càrrecs en les diferents juntes directives.

LA II REUNIÓ HOSTALRIC

El 16 de juliol de 1976, sota el títol definidor de "Política empresarial i evolució democràtica" tingué lloc la II Reunió Hostalric. El tema "Economia, empresa i democràcia", fou centrat al matí per Pere Duran i Farell, Carles Güell i Ramon Trias i Fargas i per la tarda per Joan Alegre, Jordi Baeta, Juan Antonio Delgado, Antoni Forrellad i Jordi Mercader. Tots ells exposaren les opinions empresarials sobre la democràcia, les relacions intraempresarials, l'evolució empresarial dins la tradició

política i els problemes específicament econòmics. L'objectiu de la reunió era que els sectors empresarials catalans es definissin sobre la realitat i el futur del canvi polític postfranquista, i sobre l'evolució per a la consecució de la democràcia. Si pocs dies abans, a Madrid, s'havia reunit el Consejo nacional de empresarios, branca marcadament conservadora i oposada al canvi polític, a Hostalric va ser una de les primeres vegades que els empresaris catalans parlaren clarament a favor de la democràcia. Pere Duran es mostrà partidari d'un pacte social després d'un pacte polític sense exclusions. Güell es va manifestar com a defensor de la democràcia real. Juan Antonio Delgado afirmà que si el creixement industrial havia de ser harmònic calia un nou sistema polític avançat i democràtic. Ramon Trias i Fargas remarcà que com més democràcia més productivitat; Jordi Mercader explicità que la modernització empresarial havia de ser paral·lela a la modernització política i A. Forrellad digué que un empresari immobiliari era millor que deixés de ser empresari. El camí cap a la democràcia precisava de l'explicitació de l'empresariat. De la reunió també va desprendre's la proposta que suggeria un pacte útil i necessari per a l'Estat. Postura de consens i pacte social, que s'avançava en més d'un any al pacte socio-econòmic dels Acords de la Moncloa de l'octubre del 1977.

VI REUNIÓ COSTA BRAVA

Els dies 24, 25 i 26 de març de 1977 es congregaren una sèrie de ponents, socis i convidats a l'Hotel Cap Roig de Calonge-Platja d'Aro per tractar del tema "Què fer amb l'economia espanyola?". La crisi econòmica estava tocant fons i hom tenia consciència que no s'encarava adequadament. Calia trobar sortides a la llarga crisi econòmica espanyola i d'aquí el tema i títol de la reunió.

Hi hagué tres grans ponències junt amb un llarg debat. En la primera ponència participaren representants de centrals sindicals i empresarials, per part de les primeres intervingueren Ramón Galdón i Paco Giménez d'USO i López Bulla i Lucchetti per part de Comissions Obreres; els representants de les organitzacions patronals van ser Alfredo Molinas, Fernando Espiau i Jordi Baeta. El segon tema fou l'anàlisi de la crisi econòmica

a càrrec dels economistes catalans J. Jané i Solà, J. Muns, J. Ros, E. Lluch, C. Gasòliba, F. Granell i S. Roldán. La darrera ponència que es va debatre va ser l'exposició de diverses tendències ideològiques o polítiques a mig o a curt termini, fetes per representants de diferents partits polítics de Catalunya.

El fet que la VI Reunió Costa Brava s'efectués menys de tres mesos abans de les primeres eleccions legislatives democràtiques (15 de juny de 1977), va fer que la gent de Madrid no hi assistís —només vingué L.A. Rojo— i el tema polític, amb la valoració de la transició, sempre era el tema que sorgia al final de qualsevol discussió. Un altre detall, com a conseqüència de l'anterior, va ser que les exposicions i discussions comencessin en castellà i acabessin fent-se en català. Aquesta fou la primera i única Reunió Costa Brava en què l'idioma predominantment emprat va ser el català.

Però el fet més remarcable de la reunió va ser que el Cercle, conjuntament amb les tradicionals anàlisis econòmiques (aquí referides a la crisi que es patia), incorporà a aquesta trobada els nous protagonistes reals de la vida política: els partits polítics, les centrals sindicals i les organitzacions empresarials, per tal de col·laborar a la necessària clarificació i discussió dels processos no sols econòmics, sinó també polítics, empresarials i sindicals, que vivia el país.

Per tant, el Cercle, com a entitat intermèdia que defensava interessos generals i no parcials del país, no solament volia mantenir el contacte permanent entre Universitat i administració pública o entre administració i administrats, sinó que volia ampliar el marc de diàleg entre organitzacions patronals i obreres, i entre els diversos partits polítics.

ALTRES ASPECTES I CONCLUSIÓ

Un exemple de l'interès amb el qual se seguia des del Cercle la continuació de la nova etapa política, va ser la presentació, a càrrec d'Andreu Morillas com a secretari general i en representació de la junta directiva, d'una proposta de modificació de l'article 44 de l'avantprojecte de l'Estatut d'autonomia de Catalunya, que feia referència a la suficiència d'ingressos de la Generalitat. Aquesta esmena fou lliurada a la Comissió dels vint

encarregada de redactar l'avantprojecte, i va ser incorporada al text que posteriorment aprovà l'Assemblea de Parlamentaris.

Pel que fa al capítol de publicacions, prosseguiren la seva tasca amb l'aparició de set "Fulls informatius" i sis "Opinions d'actualitat".

La sisena junta directiva va haver d'afrontar els moments més baixos del Cercle, deguts en gran part a l'esmentat procés de canvi polític postfranquista i d'instauració de la democràcia. També ho foren perquè la fi de la llarga inactivitat en l'acció política dels temps franquistes va fer que diversos membres de la junta directiva dediquessin bona part del seu temps a la vertebració i funcionament dels partits polítics; d'altres donaren vida i estructuraren organitzacions patronals com el Foment, la CEOE i la PIMEC, i tot això òbviament en detriment de la seva dedicació al Cercle.

SETENA JUNTA DIRECTIVA (1979-1980)



COMPOSICIÓ DE LA JUNTA DIRECTIVA
EL CONTEXT TEMPORAL I EL RELLANÇAMENT DEL CERCLE
CONFERÈNCIES
VII REUNIÓ COSTA BRAVA
ACTE D'HOMENATGE A JAUME VICENS I VIVES
CONCLUSIÓ

EL 1979, L'ADMINISTRACIÓ, L'EMPRESA I LA UNIVERSITAT ES TROBAVEN DE NOU AL CERCLE PER DEBATRE EN PROFUNDITAT I INTERCANVIAR PUNTS DE VISTA. EN AQUESTA OCASIÓ, A LA VII REUNIÓ COSTA BRAVA SOBRE "L'ECONOMIA ESPANYOLA DAVANT LA CRISI", D'ESQUERRA A DRETA I A L'ENTORN DE LA TAULA: EUSEBI DÍAZ-MORERA, CARLES FERRER I SALAT, JOAN MAS I CANTÍ, VICENC OLLER, ARTUR SUQUÉ, FABIÀ ESTAPÉ, JOSÉ R. ALVAREZ RENDUELES, SALVADOR PÁNIKER, RAFAEL TERMES, LUIS ANGEL ROJO, JOSEP VILARASAU.

COMPOSICIÓ DE LA JUNTA DIRECTIVA

En assemblea general de socis del 9 de maig de 1979, el Cercle elegí com a nou president Vicenç Oller Compañ. Els vicepresidents de la nova junta van ser Juan Antonio Delgado, Joan Mas i Cantí i Rafael Suñol. Els vocals, Carlos Cuatrecasas, Carles Ferrer i Salat, Jordi Mercader, Agustí Montal, Andreu Morillas... i entraren com a nous vocals Carles Gasòliba, Joan Llop i Eduard Punset. El secretari general seguia essent Ignasi Camí.

Vicenç Oller entrà en contacte amb el Cercle a la I Reunió Costa Brava, quan era encara estudiant de Ciències Econòmiques. Ha ocupat en el Cercle tots els càrrecs possibles: vocal de la quarta i cinquena juntes directives, vice-president en la sisena, vocal-secretari general entre la baixa de Fortunato Frías i la incorporació de Rafael Suñol i durant uns anys, a principis dels setanta, va ser-ne el secretari tècnic.

Estudià el batxillerat als Escolapis i es llicencià en Dret i posteriorment en Ciències Econòmiques. Creà i fou el primer director del servei d'estudis del Centre d'Estudis i Assessorament

Metal·lúrgic (CEAM), del qual més tard en fou secretari general. Durant uns anys simultanejà aquesta activitat amb la de Consejeros de Comercio Internacional, societat creada conjuntament amb Joaquim Muns i Josep M. Anzizu, que va ser la representant a Espanya de "The Economist Intelligence Unit". L'any 1977 va ser nomenat secretari general del Foment del Treball Nacional, càrrec del qual dimití l'any 1979. Posteriorment fundà el Servei d'Estudis i Documentació de Catalunya (SIEC), dependent de la Banca Garriga Nogués.

Políticament va ser cofundador del partit polític Centre Català del qual es retirà un temps després. Ha estat professor de l'Escola Superior d'Administració i Direcció d'Empreses (ESADE), comentarista econòmic d'"El Correo Catalán" i autor de diversos articles d'Economia.

El nou president constituí una vice-presidència formada per tres persones, que alhora que donaven un gran suport a la presidència reflectien l'equilibri i composició interna de l'entitat. Juan Antonio Delgado era un representatiu empresari de la indústria catalana que injectava saba nova al Cercle. Joan Mas i Cantí, fundador de l'entitat, impulsor d'altres institucions i home que ha estat a la base de moltes iniciatives. Rafael Suñol, economista continuador d'una línia avançada dins l'entitat i portaveu de postures polítiques més d'esquerra. No hi ha dubte que la composició d'aquesta triple vice-presidència constituí una de les principals característiques de la nova junta directiva, que va permetre recolzar-se en el passat per incidir amb més força en nous projectes i realitzacions.

En el tradicional discurs del president a l'assemblea de socis, aquest, després de fer una llarga llista dels membres del Cercle que amb la democràcia havien passat a ocupar importants càrrecs en organismes polítics, econòmics i empresarials, marcà les pautes del programa global que duria a terme: "Volem que el Cercle ocupi el lloc que li pertoca i que sigui, en primer lloc, un punt de trobada que faciliti el diàleg informal i una tribuna oberta per a totes aquelles persones que respectin els principis bàsics de convivència... En segon lloc, proporcionar (...) elements de reflexió. En tercer lloc, facilitar la presa de consciència i de sensibilització de l'opinió pública... En quart lloc, conservar i difondre la manera de pensar i de fer que caracteritza les democràcies europees occidentals".

El 2 de maig de 1980, tot just abans d'acomplir-se el primer any de mandat com a president, Vicenç Oller dimití de les seves funcions perquè el primer president de la Generalitat sortida de l'Estatut de Sau, Jordi Pujol, li oferí la direcció de la Conselleria d'Indústria i Energia. Va entrar com a independent políticament en el Consell executiu de la Generalitat, màxim òrgan polític autonòmic de Catalunya.

Des del 2 de maig de 1980 —dimissió de Vicenç Oller— fins al 19 de juny de 1980 que se celebrà l'assemblea general ordinària de socis del Cercle per a l'elecció de nou president i junta, actuà com a president en funcions Joan Mas i Cantí, que llavors era vice-president i que ja havia estat president anteriorment.

EL CONTEXT TEMPORAL I EL RELLANÇAMENT DEL CERCLE

Els referèndums dels Estatuts d'autonomia de Catalunya i d'Euskadi, amb les posteriors eleccions per als parlaments i governs autonòmics respectius; la presa de possessió de Jordi Pujol com a primer president elegit democràticament per a la presidència del govern de la Generalitat (maig de 1980), i l'administració central i local amb representants democràtics feien que la transició político-institucional cap a la democràcia estigués arribant a la seva fi. Si bé la democràcia encara no estava consolidada socialment a nivell d'assimilació real, sí es pot dir que en aquest període es van reinstaurar a Catalunya i a Espanya les mateixes institucions democràtiques de qualsevol país europeu occidental.

Els partits polítics i les institucions democràtiques ja no polaritzaven tant l'atenció i l'activitat com uns mesos abans. I aquí era on el Cercle d'Economia, com a institució intermèdia, tenia un paper a jugar, oferint elements a la societat perquè aquesta copsés els hàbits de la democràcia.

Aquests aspectes externs permeteren que s'encetés una nova etapa que significà el relleu públic del Cercle, i que es reflectí en el fet que en poc temps es dinamitzaren les activitats, el nombre de socis augmentà ininterrompudament i se superà la davallada del període anterior. Dues foren les causes que permeteren el relleu del Cercle:

La primera, l'interès del president a millorar-ne l'eficiència

interna a través d'una dinàmica molt activa entre presidència, comitè executiu, junta directiva i secretaria general. A costa de la clara exigència de la presidència, s'aconseguí l'activa participació dels membres del comitè i de la junta i la bona marxa de la secretaria general.

La segona, tot un conjunt de gestions molt estudiades i estructurades, enfocades a relançar el trípod característic del Cercle —administració, economistes i empresaris— a través de variades i nombroses conferències, taules rodones, la VII Reunió Costa Brava, etc. El Cercle va ser de nou capaç d'emetre opinions representatives del pensar de la junta mitjançant ràpids comunicats de premsa sobre fets rellevants que s'esdevenien i que servien alhora per incrementar la presència pública de l'entitat. Aquests comunicats públics que immediatament s'enviaven als socis, tractaren sobre: el debat econòmic en el Congrés dels Diputats del maig de 1979; el programa econòmic del govern; el referèndum de l'Estatut d'autonomia de Catalunya del 25 d'octubre de 1979 i reflexions després de les eleccions al Parlament de Catalunya del 20 de març de 1980.

CONFERÈNCIES

Encara que aquesta presidència va ser molt curta, foren nombroses i variades les personalitats econòmiques i polítiques convidades a la tribuna pública del Cercle.

La majoria de ministres relacionats amb els afers econòmics hi passaren. S'hi celebraren conferències del ministre d'Hisenda, Jaime García Añoveros; del ministre d'Agricultura, Jaime Lamo de Espinosa; del ministre Adjunt a la Presidència del Govern, Joaquín Garrigues Walker; dues conferències del ministre d'Economia, José Luis Leal, una d'elles seguida d'una reunió a porta tancada amb els economistes més representatius de Catalunya, i una reunió de treball de tècnics, empresaris i professionals amb el vice-president per a Afers Econòmics, Fernando Abril Martorell. Van ser un total de cinc conferències i una reunió que significaren la fi dels desconeixements entre el Cercle i l'administració pública, fruit de les anteriors incerteses sociopolítiques de l'època franquista, i el restabliment de freqüents contactes que les dues parts estaven interessades a reprendre.

Prosseguiren les conferències dels representants de l'administració autonòmica i de la local, amb la participació del conseller de Política Territorial i Obres Públiques, Lluís Armet, i del tinent d'alcalde de l'Ajuntament de Barcelona, Pasqual Maragall. Els coneguts catedràtics i tècnics de l'economia —la majoria d'ells coneguts pels associats i alguns d'ells amb un fidel públic assistent— tornaren a donar conferències. També s'analitzà sectorialment la situació econòmica mitjançant col·loquis i conferències a càrrec de tècnics i empresaris.

Se celebraren dues reunions exclusives per a socis en què els ponents eren membres de la junta directiva o consultiva: la primera anà a càrrec de Josep Lluís Oller i Rafael Suñol i la segona de Joan Josep Brugera i Jaume Lanaspà.

VII REUNIÓ COSTA BRAVA

Seguint la tradició que cada president i junta organitzés una Reunió Costa Brava, i com en els casos de les presidències de Carles Güell i d'Artur Suqué, també se'n celebrà una pocs mesos després de la formació de la nova junta per tal d'impulsar així l'associació. Els dies 8, 9 i 10 de novembre de 1979 es reuniren més de 200 assistents (amb sorpresa general per l'èxit assolit) junt amb un ampli ventall de ponents, a l'Hotel Cap Roig de Calonge-Platja d'Aro, per debatre sobre "L'economia espanyola davant la crisi econòmica: propostes per superar-la". El tema era prou important per si mateix, però el més eloqüent era el seu sots-títol ("propostes per superar-la"), que obligava a omplir-lo de contingut i a trobar sortides per a la llarga i profunda crisi. No es concretaren les solucions, i això que la crisi ja havia estat el tema de l'anterior reunió: "Què fer amb la crisi econòmica?".

En aquesta reunió, el president del Cercle Vicenç Oller va pronunciar un discurs en el qual exposà en sis punts les reflexions de l'entitat sobre el moment: "1) Les circumstàncies que caracteritzen els temps actuals exigeixen una actitud propícia a la negociació permanent (...) que a diferència de la compartimentació i de l'aïllament que només condueixen a l'assumpció dels problemes, suposa assumir a més la responsabilitat de resoldre'ls; 2) La gegantesca responsabilitat del dirigent actual consisteix a comprendre que ningú no ha d'anar a guanyar (en la nego-

ciació) sinó a assumir els sacrificis que li corresponen com a únic mitjà de superar la crisi; 3) El Govern ha de governar tenint en compte el vot dels qui l'han escollit però tenint també ben present que és tot el país el que està participant en la construcció de la democràcia i en la superació de la crisi; 4) Ja és urgent deturar l'actual deteriorament (econòmic) i posar les bases que permetin el relançament econòmic i la inversió en particular; 5) Els partits polítics i els grups econòmics i socials tenen la greu responsabilitat davant el país i davant el futur de la nostra economia, d'estimular i potenciar la reflexió creadora i el lliure debat, i 6) La democràcia, a diferència dels altres règims polítics, té un únic suport: el compliment de la Llei. Un país ha de triar entre complir les lleis o complir les ordres”.

La temàtica de la reunió va ser exposada en tres taules rodones. La primera d'elles, sobre l'anàlisi de la crisi a nivell internacional i espanyol pels tècnics Eduard Punset, Enrique Fuentes Quintana i representants de les principals forces polítiques. La segona va centrar-se en les relacions industrials entre els representats de les organitzacions patronals i sindicals: hi hagué discrepàncies notòries pel que fa al tema de l'Estatut del treballador i a la valoració de la transició política en el postfranquisme i de la crisi econòmica. Finalment, la tercera taula rodona consistí en l'anàlisi d'alguns punts bàsics de l'economia espanyola a mig termini, tals com les perspectives del sector privat i del sector públic, la integració al Mercat Comú i la política monetària i financera.

Les conclusions de la trobada tendiren a donar més la raó a les postures que proclamaven que envers la crisi calia més aviat un examen detallat i de tipus microeconòmic que no pas un plantejament general i macroeconòmic. Els assistents, especialment els empresaris, obtingueren una informació més útil de les coordenades econòmiques del moment, tenint en compte que “no passem per una crisi, sinó que hi estem instal·lats”, com va dir E. Fuentes Quintana en la seva intervenció que va ser pràcticament el resum de la reunió.

Els comentaris apareguts a la premsa sobre la reunió foren explícits. Deien que va ser “una cita d'altura... una assistència de gala... si no hi són tots els que són, almenys sí són tots els que hi són... primers “espases” de l'economia, de la política, de l'empresariat i de les centrals sindicals”.

ACTE D'HOMENATGE A JAUME VICENS I VIVES

Durant les setmanes que Joan Mas i Cantí va ser president en funcions del Cercle, se celebrà un important acte públic que retia homenatge a Jaume Vicens i Vives. La idea de celebrar-lo va sorgir precisament en una reunió a la qual assistiren el president del Cercle, Vicenç Oller, el vice-president, Joan Mas i Cantí, els secretaris generals que ha tingut l'entitat: Ernest Lluch, Fortunato Frías, Rafael Suñol, Andreu Morillas i Ignasi Camí, i l'economista-historiador Francesc Carulla, per debatre precisament l'enfoc i l'estructura d'aquest llibre sobre els vint-i-cinc anys de l'entitat.

El 9 de juny de 1980, i per tancar el curs 1979-80 amb una cloenda brillant, es commemorà el vintè aniversari del traspàs de l'historiador, catedràtic i remarcable home públic Jaume Vicens i Vives, alma mater i impulsor del Cercle d'Economia en els seus inicis. L'acte fou moderat per Joan Mas i Cantí, i participaren com a ponents Jordi Nadal, Ernest Lluch i Carles Ferrer i Salat, presidí i clogué l'acte el president de la Generalitat, Jordi Pujol. Totes aquestes persones, ben caracteritzades i amb importants trajectòries, havien estat relacionades amb Jaume Vicens i Vives i, a diferents nivells, havien estat deixebles o alumnes seus, tant a les aules universitàries com fora d'elles. Tots li reconegueren, en especial Jordi Pujol i Carles Ferrer, una influència decisiva en la seva vida. Tots també, van posar de relleu l'avenç que suposà Jaume Vicens i Vives i el caràcter obert, emprenedor i no partidista de la seva obra i influència.

CONCLUSIÓ

Sota la presidència de Vicenç Oller, el Cercle d'Economia s'incorpora de nou a la vida pública i resitua el seu paper en el nou règim democràtic. Reprèn amb força totes les seves característiques activitats tradicionals, es posa al servei de l'administració —tant central com autonòmica i local—, de l'empresa i de la Universitat, i compta amb l'entusiasta participació de representants d'aquests col·lectius, i tot això per dur a terme els esmentats objectius de contribuir a la modernització econòmica, social i política del nostre país.

Aquest és potser el tret més característic d'aquests gairebé 12 mesos d'activitat: l'enorme esforç intern fet pel Cercle dirigit pel seu president (recordem que sota aquesta presidència es fan tantes conferències i reunions Costa Brava com sota les altres presidències, malgrat que no arriba a tenir una tercera part de durada) es veu correspost pels diversos estaments sòcio-polítics, en acceptar, primerament, participar en els seus actes (ministres, consellers, economistes, empresaris, intel·lectuals, etc.) i, en segon lloc, en mostrar el seu suport i interès per aquestes activitats, tot participant en els debats, col·loquis, etc., de forma gairebé massiva.

L'activitat d'aquesta junta va haver de ser interrompuda en haver acceptat el seu president l'ofertament del president del govern català, Jordi Pujol, de ser conseller d'Indústria i Energia. Independentment del fet del reconeixement personal a Vicenç Oller, aquest ofertament i acceptació comportava una doble evidència per al Cercle d'Economia: d'una banda, que la institució, i per tant el seu president, es mantenia efectivament en l'espai d'entitat intermèdia no vinculada a cap opció política concreta; i d'altra banda, que si bé la junta directiva del Cercle d'Economia durant l'anterior règim no va acceptar cap càrrec de caire polític, en la democràcia no solament els accepta per poder dur a la pràctica allò que des del Cercle només es podia aconsellar o proposar, sinó que també assumeix el trastorn que li ocasiona la dimissió del president abans d'acabar el seu mandat, fet que es produeix per única vegada a l'entitat.

VUITENA JUNTA DIRECTIVA (1980-)



LA JUNTA DIRECTIVA
EL CONTEXT TEMPORAL
CONFERÈNCIES
REUNIONS A PORTA TANCADA
VIII REUNIÓ COSTA BRAVA
CONCLUSIONS

PER LA TRIBUNA DEL CERCLE HAN PASSAT POLÍTICS, EMPRESARIS, INTEL·LECTUALS, UNIVERSITARIS, ECONOMISTES, ETC., PER EXPRESSAR ELS SEUS PLANTEJAMENTS I DEBATRE'LS AMB ELS SOCIS. EN AQUESTA OCASIÓ FELIPE GONZÁLEZ VA VENIR AL CERCLE PRECISAMENT EN UNS MOMENTS POLÍTICS MOLT DELICATS (FEBRER DEL 1981), PER INFORMAR EN PROFUNDITAT DELS SEUS PLANTEJAMENTS I PER RECOLLIR ELS PUNTS DE VISTA DELS SOCIS DEL CERCLE.

LA JUNTA DIRECTIVA

El dia 16 de juny de 1980, a l'assemblea general ordinària de socis, Juan Antonio Delgado Garriga és elegit com a nou president del Cercle d'Economia. La seva candidatura va ser recolzada per una llarguíssima llista de socis (201) entre els quals hi havia la gran majoria dels dirigents econòmics, polítics i universitaris de Catalunya, que havien estat al marge de la "vida oficial" durant el franquisme i que amb la democràcia van passar a ocupar càrrecs de la màxima representativitat. Entre ells destaquem, empresaris com Joan Mas i Cantí, Carles Ferrer i Salat, Pere Duran i Farell, Josep M. Figueras, Agustí Montal, Andreu Ribera i Rovira, Artur Suqué, Josep Vilarasau; economistes com Joan Sardà i Dexeus, Andreu Gispert, Francesc Granell; polítics com Miquel Roca i Junyent, Eduard Punset, Narcís Serra, Ramon Trias i Fargas, Ernest Lluch, etc.

Juan Antonio Delgado entrà a formar part del Cercle l'any 1975 a través de Carlos Cuatrecasas, el qual, posteriorment, li proposà de ser vocal de la junta directiva.

Va néixer, com tots els presidents del Cercle d'Economia, a Barcelona, a la Universitat de la qual obtingué la llicenciatura en Dret.

Amplià estudis a la Universitat de Heidelberg i s'especialitzà en Dret Mercantil i Fiscal, la qual cosa el va dur a col·laborar amb nombroses empreses, una de les quals, la tradicional empresa química catalana S.A. Cros, l'incorporà al seu equip directiu, on exerceix actualment el càrrec de conseller-delegat. És també president d'Electro Metalúrgica del Ebro i del Banc de Girona.

Va ser durant quatre anys president de la històrica entitat barcelonina Cercle del Liceu i participà activament, com a membre del comitè executiu, en el relançament del Foment del Treball Nacional, els primers anys de la transició política dins la línia, reiteradament exposada per ell mateix, que els ciutadans tenen l'obligació moral de destinar una part del seu temps a les institucions, el conjunt de les quals constitueix el veritable teixit de sosteniment de la societat. És membre del Consell assessor de la Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Navegació de Barcelona.

La composició de la junta directiva, per expressa intenció del nou president, va ser pràcticament la mateixa que l'anterior, en considerar que només havia transcorregut un any d'aquesta (maig 1979) i que, per tant, no havia pogut donar totes les seves possibilitats ni dur a terme tots els seus projectes. Les variacions més importants van ser l'accés a la vice-presidència de Jordi Mercader —es mantenien com a vice-presidents Joan Mas i Cantí i Rafael Suñol— i l'entrada com a nous vocals de Joan Josep Brugera (que ja ho havia estat anteriorment) i de Leopoldo Rodés. Un any més tard es va incorporar de nou com a vocal Enric Corominas i Vila.

Si l'objectiu de l'anterior junta havia estat durant el seu primer i únic any de durada relançar el Cercle a l'activitat pública en el nou sistema democràtic, aquesta junta, a partir de la bona situació pública de l'entitat, es fixà com a principal objectiu contribuir dins les seves possibilitats i amb les seves activitats a consolidar el procés democràtic espanyol. Juan Antonio Delgado, en el seu discurs com a candidat a la presidència, remarcà que: "... cal aconseguir que l'essència d'aquests principis sigui compresa i assumida per les institucions i pels ciutadans, i que penetri en el més profund de les forces polítiques i socials de

forma que es reflecteixi en les seves actituds habituals... les forces polítiques parlamentàries han realitzat amb titànic esforç una tasca que normalment hagués correspost a una generació, però, com és natural, aquest ritme intensiu fa témer per una crisi de creixement". Calia, doncs, insistir: "...a Espanya les institucions bàsiques de tota estructura democràtica (...) estan en fase de consolidació i de vertebració".

En la mateixa línia posà l'èmfasi, com a objectius més concrets de la seva junta, en la contribució a la consolidació de l'autonomia catalana i del prestigi de les seves institucions, en l'anàlisi i propostes sobre la situació econòmica i en la reflexió sobre la previsible integració a les Comunitats Econòmiques Europees.

EL CONTEXT TEMPORAL

El context en el qual s'ha mogut el Cercle durant aquests darrers anys ha estat, òbviament, pràcticament el mateix que es descriu en el mateix epígraf de l'anterior junta directiva. En tot cas, la diferència és que d'alguna manera s'han anat accentuant més clarament els trets que l'any 79 es començaven a dibuixar.

Així mateix es podria dir que aquests anys s'han caracteritzat, entre altres coses, per la dificultat que han trobat les diverses forces polítiques i socials per establir una comunicació entre elles mateixes, a causa del nivell important de crispació de la vida pública espanyola.

Ni els fets de gener-febrer de 1981 —dimissió del president Suárez, intent de cop d'estat del mes de febrer de 1981, la investidura de Leopoldo Calvo Sotelo com a nou president de govern, etc.— trencaren, encara que sí mitigaren durant un temps, aquesta dificultat de comunicació. Cal remarcar, igualment, l'avenç del procés de consolidació de les institucions autonòmiques catalanes amb les quals el Cercle ha anat mantenint una actitud de plena col·laboració.

El darrer fet més significatiu va ser la celebració de les eleccions generals i municipals, els mesos d'octubre de 1982 i maig de 1983, que van donar a nivell estatal un importantíssim triomf al Partido Socialista Obrero Español (PSOE), l'ascens

d'Alianza Popular i la pràctica desaparició de la Unión de Centro Democrático (UCD). A Catalunya, Convergència Democràtica de Catalunya (CDC) es consolidava, millorant els seus resultats pel que fa a les eleccions generals passades.

CONFERÈNCIES

Les conferències i taules rodones han seguit essent el principal vehicle del Cercle per a expressar i insistir en els objectius fixats. El ritme de conferències ha estat intens, i ha permès que en aquests tres cursos hi passessin prop de cent conferenciant.

A més de les conferències tradicionals, de comentari i anàlisi de la situació econòmica, s'han encetat noves vies, com la que va suposar la participació d'empresaris estrangers (Kurt Lanz, vice-president de Hoechst, A.G.; Courtenay Worthington del Citibank) ben acceptades pels socis. Igualment va ser debatuda la victòria dels socialistes a França, amb dos conferenciant amb punts de vista oposats: Jean François Revel i Alain Touraine.

Els altres temes analitzats i debatuts han estat els tradicionals de perspectiva econòmica, nacional i internacional, perspectiva sectorial (tèxtil, banca, finances, béns de consum, borsa...) amb la presència de nous conferenciant juntament amb els ja "tradicionals", com Fabià Estapé, a qui, amb motiu del seu 25 aniversari de càtedra, la junta directiva li oferí un homenatge. Pere Duran i Josep Maria Figueras van ser també conferenciant, però, en comptes d'analitzar la conjuntura o perspectiva econòmica, enfocaren les seves intervencions des d'un punt de vista filosòfico-polític.

Els contactes amb l'administració pública es mantingueren, i destaca per la seva transcendència la conferència del ministre d'Economia, Juan Antonio García Díez, que per coincidir amb un moment d'especial sensibilitat del sector tèxtil, va provocar una gran expectació i va ser l'origen de posteriors reunions a Madrid, que desembocaren en el Pla de Reconversió Tèxtil. En aquesta conferència, per primera vegada es trobaren al Cercle els representants de les institucions de Catalunya: Generalitat, Delegació del Govern, Ajuntament, etc.

El ministre d'Indústria i Energia, Ignacio Bayón, pronuncià una conferència sobre la reconversió industrial que, per la coin-

cidència amb diversos conflictes a empreses de Catalunya, també despertà un gran interès i fou la causa que a l'Avinguda Diagonal es realitzés una manifestació obrera que demanava el suport del ministeri d'Indústria a la reconversió de les seves empreses.

Eduard Punset, com a ministre per a les Relacions amb la C.E.E. també va ser conferenciant. L'administració catalana va ser-hi present, com era objectiu de la junta, i va ser el president Pujol qui inaugurarà el curs 1981-1982 amb una conferència sobre el futur econòmic. També es va convidar l'administració local, i l'alcalde Narcís Serra va pronunciar una conferència en la qual va fer ja balanç de dos anys de gestió socialista a l'Ajuntament. Per primera vegada es convidà consellers d'una altra comunitat autònoma: Javier García-Egocheaga, conseller d'Indústria i Energia del govern basc i, posteriorment, Mario Fernández, vice-president del mateix govern. També van passar per la tribuna del Cercle el president de l'I.N.I., Carlos Bustelo, i alts càrrecs de l'administració com Carmen Mestre, directora general de l'Energia.

Els economistes tornaren a ser ponents i aportaren el seu punt de vista, entre d'altres, Joaquim Muns, Enrique Fuentes Quintana, Fabià Estapé, Luis Angel Rojo, Pere Puig, Josep Lluís Oller...

L'historiador Hugh Thomas va donar una conferència que promogué moltes expectatives, ja que, encara que havia estat programada amb molta antelació, atesa la coincidència amb la guerra de les Malvines va canviar el tema de la seva intervenció i va fer una defensa aferrissada de les posicions angleses, que fou en part contestada al llarg del col·loqui.

Cal remarcar també l'èxit de la conferència que dintre d'un cicle sobre les opcions econòmiques de l'oposició, pronuncià Miquel Roca i Junyent. Posteriorment, el mes de maig de 1983, tingué lloc un cicle amb els candidats a l'alcaldia de Barcelona que més vinculats estaven al Cercle (Trias i Fargas, Solé i Tura, Pedrós, Hortalà i Maragall) en el qual exposaren el seu programa electoral. Per últim, destaca la taula celebrada en col·laboració amb la Fundación de Estudios Sociológicos, FUNDES, sobre "La llibertat econòmica en el sistema global de llibertats", en la qual van participar destacats intel·lectuals de Madrid i Barcelona (J. Marfás, J. A. Delgado, G. Anes, L. Díaz del Corral, J. A.

González Casanova, S. Pániker, J. L. Pinillos, E. Punset i F. Zelada), amb la intenció de repetir posteriorment el mateix acte i ponents a Madrid.

REUNIONS A PORTA TANCADA

Durant aquest període es va reprendre una mena d'activitats realitzades amb èxit anys enrera, com han estat les reunions a porta tancada, d'assistència limitada a la junta directiva i a un nombre molt reduït de convidats. En aquestes reunions, després d'una curta introducció del convidat, s'obre un torn de preguntes i comentaris que tenen com a objectiu intercanviar punts de vista sobre el present i el futur socio-econòmic, en la línia de l'objectiu abans esmentat de facilitar el diàleg i l'intercanvi d'impressions entre els diferents agents econòmics, polítics i socials.

La primera d'elles va ser amb el secretari general del PSOE (febrer del 1981). Encara que s'havia d'haver celebrat el novembre de 1980, un viatge de Felipe González, imprevist, com a vice-president de la Internacional Socialista, obligà a ajornar-la. La reunió es va realitzar, finalment, molt pocs dies després de l'anunci de dimissió del president Suárez, però abans del debat parlamentari d'investidura del nou candidat.

En aquesta reunió que durà algunes hores, els empresaris van expressar clarament les seves opinions sobre les conseqüències d'una política nacionalitzadora, i en general van demanar a Felipe González el seu parer sobre determinats aspectes de política econòmica. Per la seva banda, el secretari general del PSOE, a més de respondre les preguntes, explicà a grans trets quina era la seva proposta parlamentària, en la situació del moment, i expressà la necessitat d'una coalició de govern que comptés amb una àmplia majoria parlamentària.

El mes de març de 1982, es realitzà una reunió semblant amb el ministre d'Hisenda, Jaime García Añoveros. En aquest cas, òbviament, el tema de discussió va ser la llavors imminent discussió al Congrés dels Diputats de l'Impost sobre el valor afegit, la reforma fiscal i els tractaments fiscals de certs sectors. El canvi d'impressions fou molt àgil i tant el ministre com els assistents qualificaren la reunió com a molt profitosa.

Amb aquesta junta es consolida també el costum, iniciat en

juntes anteriors, de celebrar un sopar després de totes les conferències al qual assisteixen els conferenciants, membres de la junta directiva i alguns convidats que, per les seves activitats, tinguin relació amb el tema de la conferència o amb el conferenciant. Aquests sopars, moderats també pel president del Cercle, serveixen sobretot per aprofundir en el canvi d'impressions i, de vegades, en surten conclusions o compromisos molt importants.

VIII REUNIÓ COSTA BRAVA

Els dies 25, 26 i 27 de març de 1982 tingué lloc la VIII Reunió Costa Brava. De nou es canvià de població i aquesta vegada va tenir lloc al Rigat Park Hotel, a la platja de Fanals, de Lloret de Mar.

Aquesta reunió no es plantejà per tractar profundament un tema monogràfic, sinó que es va pensar que el més interessant per als socis del Cercle en aquells moments era debatre alguns aspectes fonamentals de l'economia espanyola. El títol de la reunió responia a aquest plantejament: "Examen de l'economia espanyola: aspectes fonamentals".

En el discurs d'obertura de la reunió, Juan Antonio Delgado, en referir-se a les reunions Costa Brava, assenyala que: "(...) en aquests distints enfocaments segons el credo econòmic o fins i tot polític de cada un dels participants, radica l'èxit d'aquestes reunions Costa Brava, ja que suposen una oportunitat d'intercanvi ideològic en un ambient distès i exempt de la preocupant crispació que està aflorant a la vida comunitària espanyola". Més endavant insistia en aquest últim punt: "Em preocupa, ens ha de preocupar a tots, el nivell de crispació que s'observa en la vida pública espanyola, potser per contrast amb la tranquil·litat amb què transcorregueren les primeres etapes de la transició. Entenc que estem tots obligats a fomentar la moderació precisa per a la còmoda convivència". En caracteritzar la crisi va referir-se "... al duríssim procés d'ajustament a què s'han vist sotmeses les empreses espanyoles. Entrem en la crisi amb unes empreses sobredimensionades pel que fa a mà d'obra utilitzada i totalment descapitalitzades, conseqüència d'un procés expansiu recolzat en recursos aliens i orfe d'autofinançament. Aquest era, al meu entendre, el primer problema que calia resoldre: reducció

ció de plantilles i cancel·lació o reducció de crèdits aplicant a aquests objectius qualsevol sobrant autogenerat, ja que era l'alternativa que ofería millor rendibilitat". (...) "No crec que aquest procés d'ajustament hagi acabat, però estic convençut que el camí recorregut és més llarg que el que resta per recórrer". (...) "Reactivació econòmica que, d'altra banda, és absolutament imprescindible". També va fer al·lusió al desencant empresarial. "Aquesta actitud ha motivat un gran desencís en un empresariat que no veia comprès ni correspost el seu esforç i això és perillós i negatiu, ja que l'empresa és un actiu massa important en la societat occidental com perquè no se li presti l'atenció deguda; pot ser fàcil destruir l'activitat empresarial, però el que és segur que no és fàcil és crear-la i menys encara reconstruir-la. (...) "La vocació empresarial ha estat nul·la durant els darrers anys; als fills no els atrau de continuar el negoci (...). Cal trencar aquesta tendència i aportar il·lusió per l'empresa; si no és així les conseqüències seran negatives per a l'economia espanyola i en especial per a Catalunya on l'empresa familiar té la seva arrel en la vocació empresarial".

Els temes "fonamentals" examinats a la reunió foren: primer, un col·loqui amb diverses opinions empresarials sobre l'obertura a l'exterior de l'economia espanyola. Hi participaren, empresaris com Carles Ferrer i Salat i Josep M. Figueres; empresa pública: Carlos Bustelo, i en representació del Cercle, Jordi Mercader. També hi va participar Carlos Muñoz Betemps, que acabava d'arribar de Brussel·les on havia participat a l'última ronda de negociacions sobre l'ingrés d'Espanya a la C.E.E., els resultats de la qual va explicar als socis del Cercle. Exportació, institut d'exportacions, competitivitat, eficiència, C.E.E., proteccionisme... foren òbviament els temes més debatuts. El segon col·loqui va ser organitzat perquè destacats representants de les diferents opcions ideològiques exposessin la seva proposta alternativa al model econòmic intervencionalista de creixement que s'ha seguit a Espanya. Hi participaren: García-Romeu (govern-UCD), Punset (liberals), Roca (CDC), Solchaga (PSOE), Solé Tura (PSUC). El tercer col·loqui, dedicat al tema sempre present de la reforma del sistema financer, amb la participació de Jaime Carvajal (banca privada), Alvaro Cuervo (Universitat), Ricardo Goytre (banca oficial), Mariano Rubio (Banc d'Espanya) i Josep Vilarasau (Caixes).

La reunió registrà de nou un gran èxit d'assistència de socis, semblant a la setena, i s'hi afegí l'interès que gran part dels ponents pernoctaven totes les jornades i així podien intervenir en els diversos col·loquis que, una vegada més, resultaren molt interessants.

En aquesta reunió es va aconseguir un equilibri entre la participació dels empresaris, economistes i membres de l'administració pública —central i autonòmica—, però va mancar una forta presència de representants universitaris, potser com a expressió de la crisi per la qual travessava aquesta última.

La idea fonamental que planava en els diferents col·loquis, era que s'estava més a prop de la sortida de la crisi que no pas el 1979, però que només la superaríen els sectors i empreses que fossin capaços d'equiparar la seva competitivitat al nivell d'altres economies. En els debats, hi va haver també forts atacs i defenses al paper del sector públic, sobretot protagonitzats per Carlos Bustelo i Carlos Solchaga que tingueren un cert enfrontament dialèctic, cosa que motivà que Juan Antonio Delgado en la cloenda de l'acte posés de manifest que tant el sector públic com el privat han d'assumir la seva part de responsabilitat en la crisi, però que per superar-la és cada vegada més necessari un fluid diàleg entre totes les parts que és el que pretén el Cercle en la seva línia fundacional d'establir contactes entre l'administració i el sector privat.

CONCLUSIONS

A part de les activitats ja esmentades, durant aquest període i com és tradicional, la junta directiva ha manifestat el seu punt de vista sobre diversos temes, entre els quals sobresurt l'"Opinió d'Actualitat núm. 23" sobre la integració d'Espanya a la CEE en què en contra del cert desànim que es començava a sentir sobre les dificultats de la integració a Europa, de nou es posaven de manifest els avantatges econòmiques i d'estabilitat política a llarg termini de la integració a la CEE.

Igualment cal destacar els comunicats de premsa de suport a la iniciativa unitària de l'Ajuntament de Barcelona de celebrar a la nostra ciutat les Olimpíades de 1992 i el d'adhesió a la Constitució en el tercer aniversari de la seva promulgació.

A l'hora de tancar aquest llibre, transcorreguts gairebé els tres anys del mandat d'aquesta junta presidida per Juan Antonio Delgado, es pot afirmar que el Cercle d'Economia es consolida de nou dins l'entramat social com a entitat intermèdia —en una societat ara estructurada democràticament— i ho fa exercint un paper un xic diferent del que havia exercit fins al 1975.

3

ALGUNS ASPECTES INTERNS DEL CERCLE

ELS SOCIS DEL CERCLE
LES JUNTES DIRECTIVES DEL CERCLE
ELS RECURSOS ECONÒMICS

ELS SOCIS DEL CERCLE



AL SOCI DEL CERCLE, AMB LA SEVA ASSISTÈNCIA I PARTICIPACIÓ EN ELS ACTES, ÉS QUI IMPRIMEIX A L'ENTITAT LA MARCADA PERSONALITAT QUE TÉ. A LA FOTOGRAFIA UNA CONFERÈNCIA DE JAIME LAMO DE ESPINOSA, MINISTRE D'AGRICULTURA, PRESIDDA PER VICENÇ OLLER, EL 12 DE FEBRER DE 1980.

Un cop descrita la història del Cercle des dels seus inicis fins avui, a través de les accions inicials i de les successives juntes directives, passem a descriure i a considerar diversos aspectes propis del Cercle que fan referència concretament a característiques generals dels seus associats, a les juntes directives i als seus recursos financers.

El Cercle d'Economia és una entitat formada per socis individuals. El soci configura l'entitat en elegir nou president cada tres anys, i en aprovar o no la gestió d'aquest i de la junta directiva en les assemblees anuals. Per ser candidat a president cal que hi hagi una proposta signada com a mínim pel deu per cent dels socis en el cas que hi hagi menys de cinc-cents socis, i per un mínim de cinquanta si n'hi ha més de cinc-cents. Per la seva banda, el president nomena la junta directiva, que és ratificada per l'assemblea. Per ser soci del Cercle cal fer una sol·licitud avalada per altres dos socis, ser acceptat per la junta directiva i pagar les quotes periòdiques que són iguals per a tothom.

Independentment d'aquesta caracterització real, però formal, és realment el soci del Cercle el principal protagonista de la

història de l'entitat. El soci ho és perquè així ho creu convenient i pot deixar de ser-ho en qualsevol moment, només que ho comunicui al president de l'entitat. Aquesta plena llibertat d'afiliació i de desafiliació fa que entre els socis del Cercle existeixi una certa homogenització entorn al fet de compartir unes idees genèriques sobre política i economia.

Com s'ha dit diverses vegades, el Cercle d'Economia no és una entitat elitista que selecciona estrictament els socis, al contrari del que es podia pensar en rellegir la seva llista, sinó que són les persones, els socis, els qui s'autoseleccionen en demanar l'ingrés al Cercle d'Economia.

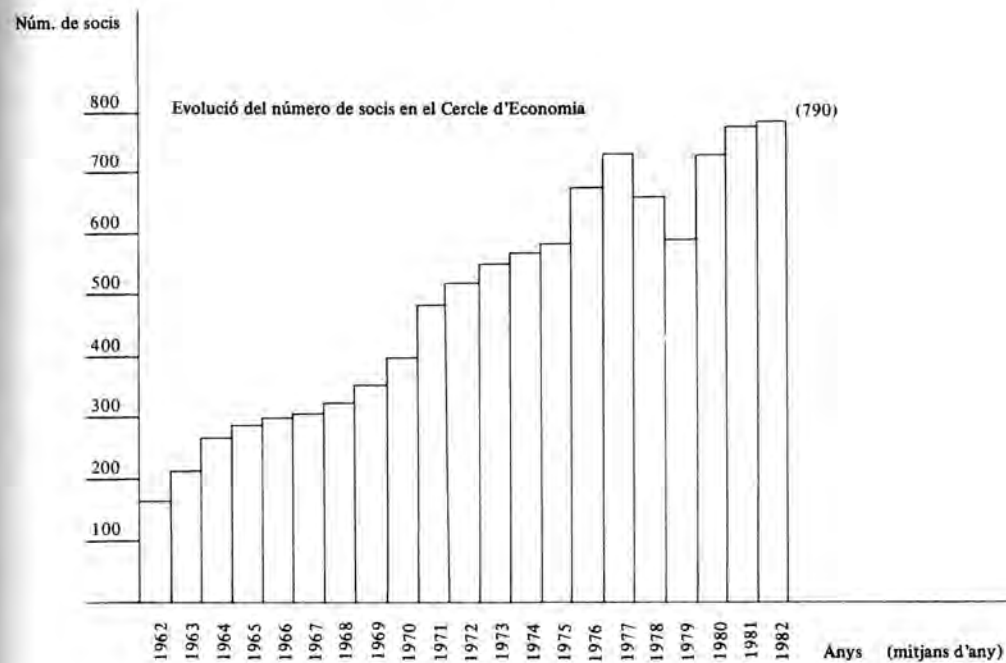
Aquest fet és el que permet afirmar que el Cercle d'Economia aplega majoritàriament persones del món de l'economia teòrics o pràctics, preocupats perquè la societat espanyola adopti unes formes socio-econòmiques i polítiques avançades, que assegurin la integració del nostre país en el món occidental i permetin un creixement continuat i equilibrat a llarg termini.

És el soci del Cercle qui crea l'entitat i la seva imatge, en recolzar amb la seva assistència els actes que la junta directiva organitza i en participar activament en els debats i col·loquis que necessàriament s'obren després de cada intervenció. El nivell i orientació de les intervencions i comentaris és, doncs, el que va creant i adaptant la personalitat del Cercle d'Economia.

Un altre aspecte molt important, és el creixement ininterromput del nombre de socis des de la fundació de l'entitat, amb l'única excepció del període de la primera part de la transició democràtica, de 1976 a 1979 (que hem caracteritzat en parlar de la VI junta directiva), en què l'interès es va traslladar òbviament cap als nous protagonistes de la vida pública. Tot i amb això, el nombre de socis en els moments més baixos continuà essent molt significatiu: prop de 600. En el gràfic següent es pot mesurar aquest creixement continuat, que d'alguna manera també demostra la vigència de l'entitat.

Per completar aquest capítol sobre el soci del Cercle, tot seguit intentem definir les seves característiques subjectives.

La mitjana d'edat del soci del Cercle és jove, predominen els nascuts a la dècada dels anys 40, que representen un 40 % del total, seguits pels nascuts en la dècada dels anys 30, que són una tercera part dels membres. La generació de la postguerra és, doncs, la generació majoritària que integra els associats del Cer-



cle. Si féssim únicament l'anàlisi de les altes dels socis dels darrers anys obtindríem un rejuveniment d'aquests percentatges amb la incorporació dels nascuts a la dècada dels 50.

Pel que fa als estudis realitzats pels associats, ens trobem que d'uns anys ençà hi predominen els estudis superiors o universitaris; en canvi abans tenien un pes relatiu major els estudis intermedis tals com intendants i perits mercantils o enginyers tècnics tèxtils, industrials, químics, mecànics, etc. Caldria explicitar que aquests estudis intermedis eren el pas previ que realitzaven per accedir posteriorment a estudis superiors dins de la seva especialitat o de temes afins al seu entorn professional. Si fins a mitjan la dècada dels seixanta, la formació tècnica o empresarial anava lligada a estudis intermedis, a partir d'aquelles dates la formació dels associats al Cercle passà a ser principalment universitària. Això es pot interpretar com a conseqüència de dos motius: el primer, que el "desarrollismo" econòmic dels anys seixanta va precisar d'una major qualificació i especialització tècnica o empresarial. L'altre aspecte decisiu fou el retard

de la posta en marxa de la Facultat de Ciències Econòmiques de Barcelona —retard respecte de les necessitats de l'economia catalana— que no donà fins a l'estiu de 1959 la primera promoció d'economistes catalans. Així doncs, a partir dels anys setanta la carrera universitària que nodriria amb major nombre de socis el Cercle seria la d'economista, que a través de lents però constants creixements ha arribat a ser la carrera predominant entre els associats de l'entitat. Altres estudis superiors significatius entre els socis del Cercle són els d'advocat i enginyer, que són professions molt vinculades amb el món econòmic.

Quant als diferents subsectors econòmics en què treballen els socis del Cercle, ens trobem que reflecteixen nítidament l'evolució de les tendències ocupacionals al llarg dels decennis dels seixanta i setanta. En la dècada dels anys seixanta l'activitat industrial presentava el pes majoritari entre els associats, i era molt important el subsector tèxtil i en menor grau, però amb major estabilitat al llarg dels anys, els subsectors químics, farmacèutics i metal·lúrgics.

A partir de les darreries dels anys seixanta i primeries del setanta, després del fort creixement econòmic bàsicament degut a la indústria, el sector terciari passa a oferir una sèrie de serveis necessaris per al desenvolupament industrial. Tal fet, evident en la recent història econòmica espanyola i catalana, quedà també reflectit en el Cercle ja que a partir d'aquests anys s'hi incorporen noves persones que pertanyen als subsectors de la banca comercial i industrial i caixes d'estalvi, i també especialistes de serveis que van assolint un important pes qualitatiu com són finances, organització, assessorament i màrqueting i comerç en general. Aquest increment de la terciarització en l'economia catalana també queda ben palès, per tant, entre els associats a l'entitat.

Per acabar amb aquest aspecte dels subsectors d'activitat laboral dels socis del Cercle, caldria esmentar, encara que siguin uns percentatges molt baixos, les activitats dedicades a professions liberals i a l'ensenyament, i l'increment que s'està produint en el nombre de persones que realitzen funcions en l'administració pública.

De tot el que hem dit fins aquí es pot concloure que les característiques estàndard del soci del Cercle, o sigui el "retrat-robot" d'un associat, serien les d'un home al voltant dels quaran-

ta anys, amb estudis superiors (principalment, economista), que s'ocuparia en algun subsector secundari o terciari, i que seria un tècnic qualificat (executiu o staff) o membre de consell d'administració.

LES JUNTES DIRECTIVES DEL CERCLE



EL PRESIDENT DEL CERCLE ÉS ELEGIT PELS SOCIS CADA TRES ANYS, SENSE QUE SIGUI POSSIBLE LA REELECCIÓ. A LA FOTOGRAFIA LA VOTACIÓ DE 1980, EN LA QUAL FOU ELEGIT JUAN ANTONIO DELGADO. A LA TAULA, D'ESQUERRA A DRETA, JOAN MAS I CANTÍ I IGNASI CAMÍ ENTRE ELS SOCIS, MONTSERRAT ARQUÉ, RAFAEL ROMERO, JUAN ANTONIO DELGADO, AGUSTÍ MONTAL, CARLOS CUATRECASAS, M.^a CINTA VIDAL, JORDI PLANASDEMUNT, FRANCESC GRANELL I LLUÍS CARREÑO.

Tres podrien ser les principals característiques internes que defineixen el Cercle d'Economia, bàsicament a través del treball de les seves juntes: consens, paciència i voluntarisme. Consens integrador dels diferents corrents sòcio-polítics interns. Paciència, a no precipitar-se en les seves opinions i actuacions, espera que permet, d'altra banda, la consolidació i la major confiança en allò que es va a fer. Voluntarisme, perquè des de sempre tot allò que es fa o es diu es realitza pel convenciment personal i per la gratificació ideològica, i mai no per interessos particulars d'alguna persona o persones.

Els resultats de l'actuació del Cercle (poder de convocatòria; defensa de postures possibilistes, alternatives i europees; obertura a influències i tendències professionals o polítiques ben estructurades i positives; oferiment de canals de diàleg entre administració i administrats; divulgació en i a través de la premsa de la dinàmica econòmica, etc.), responen a un objectiu implícit: ser una punta de llança demòcrata, liberal i neocapitalista dins la burgesia catalana. I tot això, emmarcat en un afany de renovació político-econòmica d'Espanya, que explica la seva

actuació en el sistema franquista i el fet que en un sistema democràtic continuï com a associació intermèdia.

Totes aquestes característiques, així com una sèrie d'aspectes externs, s'expliquen tant per la composició de les mateixes juntes directives, com per la dinàmica d'aquestes. Malgrat que el Cercle és una entitat presidencialista, en la qual cada president ha aportat nous estils, no hi ha hagut trencaments al llarg de la seva història, gràcies a aquesta dinàmica continuista entesa com a unió natural que tenen entre si les parts d'un tot homogeni. Tal concepte de continuisme —que s'ha esmentat diverses vegades en els discursos de presa de possessió dels nous presidents— és un fet que s'ha anat donant en el transcurs temporal de l'associació. Però el continuisme no ha representat “subsistir” i prou, sinó que ha estat un prosseguir els objectius fundacionals del Cercle (autoformació i incidència avançada en la societat) delimitats per uns *Criteris bàsics* i per una línia ja marcada en el temps.

D'aquesta manera no han existit en el si de les juntes enfrontaments importants ni votacions que portessin a ruptures o a esquinçaments interns. La convivència de les diferents tendències econòmiques o polítiques a través de les persones que han format part de les juntes ha estat un fet decisiu a nivell intern, que ha transcendit a tota l'associació.

Les reunions de junta directiva són trobades o “tertúlies positives” entre professionals de diversos sectors que aporten la seva visió política i econòmica. De la seva discussió interna, surt l'orientació de l'entitat i la concreció de les activitats adients per oferir als socis. És aquest profit, i no un de material, el que obtenen els membres de la junta directiva pel fet de dedicar llargues hores a l'entitat: la possibilitat de confrontar els seus punts de vista amb altres i dissenyar la línia i activitats del Cercle.

ELS RECURSOS ECONÒMICS



LES REUNIONS A PORTA TANCADA SERVEIXEN PER APROFUNDIR L'INTERCANVI DE PUNTS DE VISTA SENSE PREVI ORDRE DEL DIA. A LA FOTOGRAFIA EL DINAR QUE SE CELEBRÀ AMB EL VICE-PRESIDENT PER A AFERS ECONÒMICS, FERNANDO ABRIL MARTORELL, EL SETEMBRE DE 1979. DE DRETA A ESQUERRA, ALFRED MOLINAS, EDUARD PUNSET, JOAN MAS I CANTÍ, FERNANDO ABRIL MARTORELL, JUAN ANTONIO DELGADO, SANTIAGO FRADERA, FCO. JAVIER DE LA ROSA, JOAN ALEGRE I MARCET, RAIMON CARRASCO I JOAN JOSEP BRUGERA.

Des de la seva fundació, els ingressos del Cercle provenen de les quotes que paguen els socis. Aquestes quotes s'han anat adequant al llarg del temps, tot i que per sota de la inflació. Els superàvits que han deixat l'organització d'algunes reunions Costa Brava també s'han incorporat al pressupost. Una altra font regular són els interessos del capital de la Fundació Cercle d'Economia. Finalment, a partir de l'any 1979, amb la junta de Vicenç Oller, es va dur a la pràctica un projecte fins aleshores endormiscat: recaptar ingressos complementaris directament d'empreses i d'entitats amb activitat a Catalunya. Aquesta font d'ingressos, avui plenament consolidada, ha estat cabdal per a l'equilibri del pressupost i per no haver d'incrementar excessivament la quota dels socis i permetre la incorporació de les noves generacions. El reduït pressupost del Cercle s'il·lustra dient que l'any 1964 es gastà una mica més de mig milió de pessetes, l'any 1970 un milió i mig, l'any 1975 quatre milions i escaig, i el 1981 més de nou milions. Evidentment és el fet que l'actuació del president i de la junta directiva sigui altruista, el que permet aquests minsos pressupostos.

4

ALGUNS ASPECTES DE LA PRESENÇA
INSTITUCIONAL DEL CERCLE

EL CERCLE D'ECONOMIA I LA PREMSA

EL CERCLE D'ECONOMIA I EL MODEL DE SOCIETAT

EL CERCLE D'ECONOMIA I LA POLÍTICA

EL CERCLE D'ECONOMIA, ELS EMPRESARIS I LES SEVES
ORGANITZACIONS

EL CERCLE D'ECONOMIA, ELS ECONOMISTES I
L'ADMINISTRACIÓ PÚBLICA

EL CERCLE D'ECONOMIA I LA PREMSA



EL CERCLE COM A NOTÍCIA A LA PREMSA LA PROJECCIÓ EXTERIOR DEL CERCLE A TRAVÉS DE LA PREMSA

LA PREMSA SEMPRE HA ESTAT MOLT IMPORTANT PER AL CERCLE, JA QUE ÉS UN IMPORTANT CANAL D'INCIDÈNCIA EN EL CONJUNT DE LA SOCIETAT. A LA FOTOGRAFIA, D'ESQUERRA A DRETA, JOSEP PERNAU, JUAN ANTONIO DELGADO I HORACIO SAENZ GUERRERO, EN UNA TAULA RODONA SOBRE ELS MITJANS DE COMUNICACIÓ, PRECISAMENT ARRAN DEL CENTENARI DE "LA VANGUARDIA", CELEBRADA EL 28 D'ABRIL DE 1981.

EL CERCLE COM A NOTÍCIA A LA PREMSA

El Cercle no ha estat una associació que cerqués únicament la formació dels seus membres; sempre ha pretès transcendir els seus criteris i punts de vista a l'opinió pública per incidir en la presa de decisions per part dels diversos agents socials: administració pública, tècnics, professionals, empresaris, treballadors, etc.

En el seu aspecte fonamental d'entitat de pensament avançat i a la vegada com a vehicle de comunicació en l'entramat social, la premsa hi ha exercit un paper decisiu com a mitjà de comunicació social. I ho ha fet a través de dues vies que s'han produït complementàriament; la primera ha estat el Cercle com a notícia per a la premsa, i la segona, que durant uns anys –sobretot des de 1964 a 1972– el Cercle va dur a terme una important projecció exterior mitjançant les seves col·laboracions periodístiques al "Diario de Barcelona" i a "La Vanguardia".

Cal dir que la premsa ha estat un altre element clau per a l'existència i eficàcia del Cercle, perquè ha entès què és i què

pretén ser, tot compartint les seves opinions i aspiracions. Així s'explica que els mitjans de comunicació se n'hagin fet ressò i que els periodistes hagin donat el seu suport a l'associació. Normalment la notícia que crida l'atenció dels mitjans de comunicació no és que el Cercle hagi fet una investigació i que hagi arribat a unes conclusions concretes, sinó que expressi una determinada opinió sobre un tema. Opinió que, eventualment, abans podria haver estat expressada per altres persones o grups, però que en ésser exposada per la institució adquireix una concreta i matisada representativitat.

En les llargues i bones relacions del Cercle envers la premsa, i també a l'inrevés, seria bo de destacar alguns aspectes que explicarien aquesta mena de relació mútua. A través de les juntes directives, el Cercle ha tingut sempre una especial sensibilitat per aquest tema, i ha cercat periòdics contactes personals amb els diferents periodistes, tant per presentar-los una opinió o activitat, com, sobretot, per mantenir un canvi d'impressions sobre el Cercle i sobre l'actualitat política, econòmica i social. Amb aquesta relació, el Cercle pretén que la premsa conegui en cada moment la seva composició, inquietuds i línia, i que segons el seu criteri i valoració li serveixi com a punt de referència i de marc a l'hora de realitzar les informacions concretes.

Fruit d'aquesta característica relació ha sigut també que, de vegades, han estat els mateixos periodistes els qui han presentat propostes d'activitats al Cercle en la línia de mútua col·laboració i de confluència d'objectius.

La bona acollida que, des de sempre, ha tingut el Cercle als mitjans de comunicació ha sigut, i és, un element d'influència d'aquest en la societat.

LA PROJECCIÓ EXTERIOR DEL CERCLE A TRAVÉS DE LA PREMSA

Mitjançant les pròpies col·laboracions a la premsa, que començaren el 1964 al "Diario de Barcelona" i que el juny de 1966 s'ampliaren a "La Vanguardia", el Cercle començà a projectar opinions concretes sobre temes de l'exterior. Ambdues col·laboracions només arribaren fins a l'any 1971 a "La Vanguardia" i fins al 1972 al "Diario de Barcelona". Posteriorment,

les col·laboracions mitjançant articles escrits han estat molt esporàdiques.

Tota la sèrie d'articles, editorials, apartats d'explicació de terminologia i d'organismes internacionals, anotacions, comentaris de llibres, enquestes, etc., com a divulgadores de determinades situacions del moment, estan recollits pel Cercle en diversos volums i sumen un total de més de mil pàgines.

Per a participar eficaçment en la premsa, el Cercle organitzà d'entrada un comitè de redacció de les "Páginas especiales" del "Diario de Barcelona". Aquest comitè estava format per Carles Güell com a responsable junt amb Joan Antoni Borés, Guillermo Casanovas, Enric Corominas, Joan Mas i Cantí, Manuel Parés, Jordi Petit, Fortunato Frías, Carles Ferrer i Salat, Antonio Figueruelo, Ricard Fornesa, Joan Hortalà, Josep Pàmies, Luis López Satrustegui, Sebastià Salvadó i Salvador Vidal. En anys posteriors, després de nombroses variacions, el comitè de redacció tant per al "Diario de Barcelona" com per a "La Vanguardia" quedà constituït per Joan Carles Brugué, Antonio Figueruelo, Fortunato Frías, Andreu Gispert, Jaume Lanaspà, López Aguilar, Pere Leonart, Francesc Santacana i Ramón Vila i Abadal. El darrer comitè de redacció fou integrat per Jordi Baeta, Joan Carles Brugué, Andreu Gispert, Antonio Figueruelo, Fortunato Frías, Jaume Lanaspà, López Aguilar, Pere Leonart, Vicenç Oller i Rafael Suñol.

Però als diaris no sols hi van escriure els participants dels diversos comitès de redacció, sinó que el Cercle també va obrir la seva participació a altres socis i col·laboradors destacats del moment. Així, a les "Páginas especiales" del "Diario de Barcelona" i a les d'"Economía y Finanzas", escrigueren, entre d'altres, Eusebi Colomer, Carlos Cuatrecasas, Eusebi Díaz-Morera, Fabià Estapé, Francesc Granell, Manuel Jiménez de Parga, Juan Antonio Linati, Amando de Miguel, Jordi Planasdemunt, Ramon Roca i Sastre i Ramon Trias.

Al llarg dels diferents comitès de redacció, els diversos responsables foren Carles Güell, Fortunato Frías, Vicenç Oller, Jordi Baeta i Rafael Suñol.

El conjunt d'enquestes que es feien a empresaris i tècnics —sobre un ampli ventall de sectors econòmics o d'aspectes conjunturals— solia acabar en un recull de conclusions expressades pel mateix Cercle i en una valoració del tema enquestat. Això

era un clar exponent de com el Cercle tractava d'incidir en la realitat social del moment a través d'un conjunt de temes ben vius pels nivells "desarrollistas" que vivia el país; i ho feia mitjançant la veu dels principals agents socials amb la qual cosa l'associació d'aquesta manera valorava, i/o intentava encaminar, el tema estudiat.

En els diversos editorials dels diaris hi havia un conjunt de temes cíclics que solien repetir-se cronològicament: a finals d'any, el balanç; a principis del nou any, les perspectives; pel juny, la inauguració de la Fira de Mostres de Barcelona i el corresponent discurs del ministre de Comerç; per l'estiu, els embussos a les carreteres i comunicacions de Catalunya; pel setembre-octubre el dèficit escolar a Barcelona, etc. Hi hagué editorials amb títols prou explícits i punyents: "Una ingrata professió: emigrant", "Estafes en algunes suspensions de pagaments", "Un incògnit pla de desenvolupament", "Descoratjament rural", "Inversions en letargia", "La despesa pública i la seva escassa productivitat", "El govern ha de fomentar l'exportació", "Serà possible reduir la despesa pública?", etc.

Determinats encapçalaments d'editorials s'hagueren de rectificar per a evitar problemes amb la censura franquista, tal com s'esdevingué, per exemple, amb "Vaga i legalitat". Perquè el Cercle també va haver de fer equilibris i malabarismes tant en les èpoques de censura prèvia com quan aquesta desaparegué i fou substituïda per la responsabilitat íntegra dels directors dels diaris, amb la Llei de Premsa i Impremta de 1966.

El fet que des de 1971-1972 les col·laboracions de la gent del Cercle als mitjans de comunicació comencessin a disminuir, no significà la fi de la presa de posició pública sobre temes socioeconòmics, ja que quan la junta directiva ho ha cregut convenient —normalment per donar l'opinió sobre temes molt puntuals i concrets— ha enviat a tots els mitjans de comunicació un "comunicat de premsa", d'extensió semblant a la d'un article. De fet, però, l'activitat de redacció dels articles de premsa va transformar-se en l'elaboració de les "Opinions d'actualitat" que, encara que exigeixen un esforç d'elaboració molt més important perquè representen "l'opinió" de l'entitat, s'envien a tots els mitjans de comunicació, a més de naturalment als socis. Igualment, els que eren articles informatius foren substituïts pels "Fulls informatius" que, encara que molt més elaborats, només

contenen informació sobre el tema monogràfic que es tracta.

Per acabar amb els aspectes de relació entre el Cercle i la premsa, caldria dir que els continguts dels articles apareguts solien estar algunes "passes endavant" de l'opinió general dels empresaris associats al Cercle, ja que els comitès de redacció estaven constituïts bàsicament per joves tècnics i professors universitaris. Aquests, a partir de les directrius o interessos explicitats per les redaccions dels diaris, recollien i reflectien les opinions entre el conjunt dels membres del Cercle. Eren uns continguts clarament avançats al seu temps, en els quals s'analitzava críticament la política econòmica i social de l'administració central i local. S'hi reflectia de manera crítica i diàfana els defectes del "desarrollismo" quantitativ del franquisme dels anys 60, amb el seu conjunt de mesures conjunturals i provisionals, que oblidaren greus problemes estructurals o reformes substancials de l'estructura industrial i econòmica.

EL CERCLE D'ECONOMIA I EL MODEL DE SOCIETAT



TOT I QUE EL CERCLE ES DEFINEIX PER UN MODEL DE SOCIETAT SEMBLANT A LES DEMOCRÀCIES OCCIDENTALS AVANÇADES, SEMPRE HAN PARTICIPAT EN ELL PERSONES DE DIFERENTS IDEOLOGIES POLÍTiques PERÒ AMB EL DENOMINADOR COMÚ DEL SEU INTERÈS I RESPECTE PEL DIÀLEG FRANC I OBERT. A LA FOTOGRAFIA, D'ESQUERRA A DRETA, JULIO SEGURA, ENRIQUE FUENTES QUINTANA, JOAN SARDÀ I DEXEUS, LUIS GAMIR I ERNEST LLUCH A LA VII REUNIO COSTA BRAVA, EL NOVEMBRE DEL 1979.

Després de la fundació de l'entitat i d'una primera i important etapa de creixement —marcada per l'important Pla d'Estabilització, viscut de ple per la mateixa gent del Cercle—, aquesta associació es plantejà aconseguir uns denominadors comuns ideològics que fossin definidors d'una sèrie d'objectius a mig i a llarg termini. Es començaren a discutir, l'any 1964, basant-se en un esborrany elaborat per Carles Ferrer i Salat, el qual fou posteriorment el responsable i coordinador de totes les ponències que després de llargues discussions i reflexions esdevingueren els futurs cinc temes bàsics, anomenats *Criteris Bàsics*. Foren editats en forma de cinc opuscles d'ús intern a mitjan 1968, després de múltiples i nombroses reflexions i reunions dels associats. Es transcriuen literalment a l'annex 1.

Per a la gent del Cercle, va ser la definició general, econòmica, política, social i cultural de com s'havia d'adequar Espanya a un conjunt de normes imperants en els països més avançats d'Europa occidental. Estaven proposant el seu model socioeconòmic per a una Espanya molt desfasada en aquells moments, en la qual existia una economia estatal, règim dictatorial

i personalista, forts desequilibris a nivell social i en zones geogràfiques, etc.

En la declaració general —primer opuscle dels *Críteris Bàsics* del Cercle— es començava per reconèixer un fet decisiu com era l'anomalia política del règim franquista: “Tot i vivint en un clima d'ordre públic i últimament de desenvolupament considerable, ens trobem, tanmateix, en una situació greu i perillosa; s'assembla a una piràmide posada cap per avall; desapareix un home i tot l'edifici trontolla, fàcilment pot enfonsar-se... El nostre futur és incert, sense cap garantia d'estabilitat política quan desaparegui l'actual Cap d'Estat. No hi ha l'organització política suficient que, desenvolupada després adequadament, doni al país l'estabilitat i desenvolupament que li cal”.

Després d'expressar la por i el rebuig de situacions violentes, extremistes o de confusió política, es passava a descriure un partit polític idoni per governar Espanya: “Un factor de gran importància per garantir un futur amb equilibri polític seria l'existència d'un partit polític que pugui obtenir la majoria de vots del país, i que per aquest fet pogués governar per si mateix i amb prou força a Espanya... Perquè aquest partit pugui ser majoritari a Espanya, hauria, com en el cas d'Itàlia amb la Democràcia Cristiana, de ser un partit de centre amb un ala de centre-esquerra que garanteixi la seva posició centrista i, naturalment, amb un sector de centre-dreta i fins de dreta manifesta. Així aquest partit seria el pont que facilités el diàleg entre les dretes i les esquerres”.

A continuació es definia quin paper es pensava que havia de tenir Catalunya dins l'Estat espanyol: “Catalunya, que tan a prop es troba d'Europa en molts sentits, ha de projectar la seva personalitat, les seves idees i la seva concepció de la vida sobre la resta d'Espanya. A més a més, els seus homes han de participar també en l'aparell rector del país dirigint aspectes fonamentals del mateix. Participació intensa en l'Estat i en la formació de l'opinió pública... Catalunya ha de continuar a Espanya la tasca directiva de Castella. Tota aquesta tasca ha de realitzar-se no perquè siguin els catalans els qui manin, sinó per facilitar i pagar per tot Espanya la seva mentalitat europea, inclinada al progrés i oberta a la tolerància i al compromís... Fomentar aquest esperit i aliar-se a tots els qui el posseeixin, serà l'objectiu primari”.

El segon opuscle, referit a qüestions econòmiques, deia: “És objectiu fonamental promoure un intens i continuat desenvolupament econòmic i augment del nivell de vida per a tothom, l'ocupació pràcticament plena, una eficaç seguretat social i una estabilitat acceptable... L'increment de productivitat és la palanca clau del progrés econòmic i social... Distribuir la Renda Nacional entre els ciutadans de manera justa... Som contraris tant al capitalisme monopolista com a la planificació totalitària... la iniciativa privada serà lliure, fomentada i dirigida... L'economia competitiva és un factor fonamental del desenvolupament. Combatre les pràctiques monopolistes i l'excessiva concentració de poder econòmic en mans d'uns pocs... L'Estat ha de crear les bases d'infraestructura material i social perquè pugui prosperar la iniciativa privada d'una manera òptima... L'Estat té en el camp de la producció una funció important però subsidiària de l'empresa privada... Eficàcia i control de les inversions públiques. El sector nacionalitzat ha d'atendre amb exactesa les normes del Pla, ser pioner en el progrés social i tècnic”.

Era un programa propulsor d'un capitalisme modern, actualitzat i coherent, que assentava les bases d'un capitalisme superador de “tecnocràcies” o “economicismes”.

En l'apartat de les qüestions polítiques, es reflectia clarament un model de democràcia parlamentària del tipus de les de l'Europa occidental del moment. El Cercle es manifestava partidari d'un règim democràtic entès com a sistema de diàleg entre totes les parts components de la societat, d'interès autèntic del ciutadà pel destí de la comunitat... Governar és saber interpretar les aspiracions profundes del país, saber mobilitzar eficaçment les seves voluntats i conjugar la diversitat d'interessos i d'opinions en una tasca comuna. Governar no és merament conservar l'ordre, ni facilitar el comandament adormint les conductes... Espanya ha de regir-se per un Estat de dret. La vida del país i l'ús de les llibertats fonamentals ha de ser regulada per la llei, i no per criteris personals... Cal fomentar tot el possible la participació del ciutadà a les tasques de responsabilitat pública... Tots els grups i partits han de ser admesos mentre acceptin les regles del joc democràtic... L'Estat no ha de ser confessional i ha de separar-se de qualsevol església... El poder civil ha de ser el responsable suprem de la direcció del país i el cos militar ha d'estar-hi subordinat”.

Aquesta era l'opció política suggerida per la gent del Cercle i que donà la coherència entre la teoria del model proposat i la pràctica política per la no participació activa en el sistema polític coetani imperant a Espanya.

En el quart i penúltim opuscle es tractava de les qüestions socials i culturals: democràcia social i progrés cultural. S'abordaven els temes de la política social, del progrés, de la igualtat d'oportunitats, i es deia: "... és el dret a la formació cultural i a la satisfacció del conjunt de necessitats. ...Abolir tots els privilegis jurídics, econòmics, socials i polítics existents entre els sexes, els estrats socials, la ciutat i el camp, les races i els que professen diferents religions... el treball és el factor primari i essencial de tot ordre social just... Subordinar la política financera a la política econòmica i aquesta a la política social... La diversitat d'interessos entre els diferents grups socials pot i ha de resoldre's per la via pacífica del diàleg, la comprensió i el compromís... L'ensenyament ha de democratitzar-se a tots els nivells... fomentar amb gran intensitat el cultiu de la ciència i de la tècnica, i la investigació, principal determinant del grau de desenvolupament econòmic i social... Els càrrecs docents vitalicis no estimulen aquest "estar al dia" permanent que requereix l'actual progrés velocíssim de la ciència i de la tècnica...

En el darrer opuscle dels *Criteria bàsics*, el Cercle d'Economia es definia sobre els assumptes internacionals a quatre nivells: la pau mundial, el desenvolupament econòmic i humà, la unificació progressiva i accelerada del món i la funció d'Espanya. Sobre aquests punts s'explicitava el següent: "sense perjudici de les activitats de fons per assegurar la pau, calen acords (de desarmament i de control) i organitzacions que garanteixin la pau nuclear i evitin altres guerres que els posen en perill... Cal aconseguir la desaparició en l'home, de la pobresa, de l'analfabetisme i de l'explosiva desigualtat de la riquesa entre les nacions. Això només pot aconseguir-se, en primer lloc, per l'esforç dels homes interessats... Convé que els règims polítics siguin tan democràtics com sigui possible, en tant que garanteixin el desenvolupament econòmic i social... Acords de cooperació entre l'Europa occidental i l'oriental són un excel·lent camí per estabilitzar i millorar la situació europea, i per tant mundial... Espanya ha d'associar-se a la Comunitat Econòmica Europea com més aviat millor, salvaguardant convenientment els seus interes-

sos com a primer pas a fi d'arribar a ser-ne membre de ple dret...

Amb la concreció dels *Criteria bàsics*, el Cercle dissenyava el seu model de societat, mitjançant aquesta declaració programàtica a mig i llarg termini del que es creia més adient quant als temes públics, polítics, econòmics i socials referits a la desitjable europeïtzació, modernització i democratització per a la societat catalana i espanyola.

EL CERCLE D'ECONOMIA I LA POLITICA



EL CERCLE D'ECONOMIA, ESPAI DE
LLIBERTAT, ESPAI DE CONFLUÈNCIA
EL CERCLE I EL CENTRE CATALÀ

ENCARA QUE EL CERCLE NO PARTICIPA DIRECTAMENT EN LA POLÍTICA, ELS SEUS MEMBRES SI HO FAN EN DIVERSOS PARTITS POLÍTICS. A LA FOTOGRAFIA DOS MEMBRES DEL CERCLE SIGNANTS DELS PACTES DE LA MONCLOA, EN REPRESENTACIÓ DE DOS PARTITS POLÍTICS DIFERENTS, EXPLIQUEN EL NOVEMBRE DE 1977 EL SENTIT DELS PACTES. D'ESQUERRA A DRETA, CARLES GÜELL, CARLOS CUATRECASAS I ERNEST LLUCH.

EL CERCLE D'ECONOMIA, ESPAI DE LLIBERTAT, ESPAI DE CONFLUÈNCIA

L'aparició del Cercle d'Economia, a finals dels anys cinquanta, representa també la conquesta d'un nou espai de llibertat, que com molts d'altres es va conquerir al llarg d'aquesta dècada dels seixanta. Espai de llibertat, perquè a més de servir per a la formació dels seus socis, era també una plataforma crítica de l'evolució política i econòmica del franquisme.

Però a més d'espai de llibertat era també un espai de confluència de diverses opcions i tendències polítiques partidàries de la democràcia i oposades al sistema franquista. Així, avui, amb la perspectiva del temps es pot comprovar que molts dels principals membres dels partits presents a Catalunya, i en menor mesura a Espanya, es van conèixer o relacionar a través d'actuacions d'aquesta associació. Segurament la relació que es va crear entre aquestes persones temps enrera, ha facilitat un major to de seriositat i modernitat en la política de Catalunya. No cal oblidar que Jordi Pujol, Narcís Serra, Miquel Roca, Carles Güell,

Ernest Lluch, Jordi Solé i Tura, Eduard Punset, etc., polítics molt destacats a l'actualitat, han participat en les diverses juntes directives o en reunions i activitats del Cercle.

El Cercle, doncs, com a nucli de llibertat i de confluència, ha estat també al llarg de la seva història una significativa via d'expressió i de confrontació de noves idees. Aquesta és una característica fonamental de l'entitat, perquè des dels seus inicis ha tingut la preocupació permanent d'anar vinculant aquelles persones, conegudes o no, que poguessin aportar noves idees i punts de vista alternatius. En aquest sentit també es pot afirmar que moltes persones que avui ocupen càrrecs de responsabilitat política o econòmica, en l'administració pública o en l'empresa privada, començaren a destacar a través de la seva dedicació al Cercle, en les juntes directives, comitès de redacció, col·loquis, etc., que els permetia i ampliava l'expressió de les seves reflexions i judicis.

EL CERCLE I EL CENTRE CATALÀ

A començaments de l'any 1974, un grup de persones, fonamentalment les mateixes que van fundar el Cercle d'Economia junt amb d'altres, van crear el Centre Català d'Estudis i Iniciatives embrió del que, l'any 1975, poc després de la mort del general Franco, fou el partit polític Centre Català. El primer document que es va debatre va ser precisament els *Criteris bàsics* editats pel Cercle l'any 1968. La societat d'estudis i el partit polític naixien amb la intenció de dur a la pràctica els criteris polítics i de model de societat que anys enrera havien estat objecte de llargues discussions i que s'havien plasmat en el document esmentat. Molt en síntesi, Centre Català pretenia agrupar i representar políticament els sectors de centre de Catalunya, autonomistes, amb l'objectiu fonamental de treballar per la modernització de l'economia catalana i espanyola i vincular-se de forma federal, o de qualsevol altra que preservés totalment la seva personalitat autònoma i catalana, amb algun partit d'ideari comú i d'implantació arreu de l'Estat.

Malgrat la coincidència de persones i fins i tot d'objectius, s'actuà voluntàriament amb extremada prudència i atenció —qualificada per alguns com a excessiva i poc "política"— per a

no utilitzar en absolut el Cercle d'Economia en la formació, infraestructura i composició del nou partit. La cura en no barrejar Cercle i partit arribà a l'extrem que als locals del Cercle d'Economia mai no tingué lloc una reunió del Centre Català, malgrat l'evident comoditat que els hagués suposat, i s'hagueren de celebrar moltes vegades a locals amb inferiors condicions. La creació de Centre Català, malgrat les fortes coincidències, no es plantejà com una operació del Cercle —com ho foren per exemple les operacions de la Jove Cambra, de les Cambres i del Foment— sinó que va ser un desig i responsabilitat pròpia de persones que ho feren a nivell absolutament personal.

Com que a la pràctica es van produir determinades confusions públiques entre Centre Català i Cercle, aquest va voler deixar ben clar que no estava decantat cap a aquest partit ni que era aquesta la seva branca política; per això el 5 d'abril de 1976 va enviar una nota de premsa als mitjans de comunicació que deia "La recent presentació pública del Centre Català ha estat recollida i interpretada en alguns mitjans de comunicació en termes que indueixen a confusió entre aquest grup i la institució Cercle d'Economia. El Cercle d'Economia vol fer constar que, de comú acord amb la línia de conducta mantinguda invariablement des de la seva fundació, no ha realitzat ni realitza cap mena d'activitat política, malgrat el seu interès i preocupació permanents pels problemes econòmics del país i pel seu marc general de convivència i es reafirma, per tant, en la seva tradicional independència política".

"Aquesta actitud del Cercle d'Economia no ha de confondre's, per tant, amb la definició i activitat política que poden tenir els seus associats, efectuada a títol personal i amb orientacions diferents, en lògica correspondència a la pluralitat ideològica i professional, característica dels membres de l'entitat".

El Cercle es reafirmava en la línia de la seva no activitat política, però que no podia ni tenia perquè excloure l'activitat política democràtica particular dels seus membres.

Centre Català es presentà públicament el 23 de febrer de 1976, i els seus caps més notoris foren Joan Mas i Cantí (president), Joaquim Molins (secretari general) junt amb d'altres persones del Cercle com Carles Güell, Carles Ferrer i Salat, Artur Suqué, Vicenç Oller, Carlos Cuatrecasas, Lluís Figa, Agustí Montal, Jordi Planasdemunt, Andreu Gispert, Jordi Baeta, etc.,

conjuntament amb altres dirigents del CEAM, de la Jove Cambra i de la LECE. Algun comentarista els denominà "joves giscardians". Es presentà a les eleccions legislatives de 15 de juny de 1977 en coalició amb Unió Democràtica de Catalunya (UDC) i va obtenir dos escons al Congrés de Madrid: Carles Güell de Sentmenat, en representació del Centre Català, i Anton Cañellas, en representació d'Unió Democràtica de Catalunya.

EL CERCLE D'ECONOMIA, ELS EMPRESARIS I LES SEVES ORGANITZACIONS



EL CERCLE I LA DINÀMICA EMPRESARIAL
EL CERCLE I LA FUSIÓ DE LES CAMBRES
EL CERCLE I EL FOMENT DEL TREBALL NACIONAL

LA PARTICIPACIÓ I PREOCUPACIÓ EMPRESARIAL ÉS UNA ALTRA DE LES CONSTANTS DEL CERCLE. A LA FOTOGRAFIA, EL COL·LOQUI AL QUAL ASSISTÍ EL MINISTRE COMISSARI DEL PLA DE DESENVOLUPAMENT, SOBRE "LA PROBLEMÀTICA ECONÒMICA DE CATALUNYA" (DESEMBRE DE 1967) I EN EL QUAL PERE DURAN VA EXPOSAR QUE A LA MAQUINISTA TERRESTRE Y MARÍTIMA HAVIA NEGOCIAT AMB EL LLAVORS IL·LEGAL SINDICAT COMISSIONS OBRERES, D'ESQUERRA A DRETA: CARLES FERRER I SALAT, ANDREU RIBERA I ROVIRA, LAUREANO LÓPEZ RODÓ, CARLES GÜELL, PERE DURAN I ANTONIO GARRIGUES WALKER.

EL CERCLE I LA DINÀMICA EMPRESARIAL

El Cercle i els joves empresaris aplegats al seu entorn tractaren, a partir dels anys 60, d'elaborar una nova alternativa de caire modern i europeu que servís per a millorar l'estructura productiva i la dinàmica empresarial en el període franquista, i perquè alhora aquest sector social estigués preparat per a un futur règim democràtic. Això el portà a desenvolupar una forta activitat en diversos organismes econòmics catalans com la Jove Cambra, les Cambres i el Foment del Treball Nacional, malgrat que aquests darrers, i sobretot el Foment, tinguessin en aquells moments un baix i desfasat rendiment. Però no cal oblidar que eren importants eines d'una relativa cohesió i representativitat de les unitats productives i empresarials catalanes i també de pressió negociadora de cara a Madrid.

Per comprendre millor quines eren les inquietuds del Cercle d'Economia pel que fa als temes empresarials, res millor que rellegir l'article que Carles Güell, com a president del Cercle, va escriure al segon número monogràfic que sobre Catalunya va

editar la revista del ministeri de Comerç, "Información Comercial Española", el maig-juny del 1968, és a dir 10 anys després de la fundació de l'entitat. L'article, titulat "El empresario ante el futuro", començava fent una caracterització del moment: "... la llarga etapa d'aïllament per la qual travessà la vida espanyola a partir de l'any 1939, situà la indústria catalana en una fase de manca d'estímul i de possibilitats renovadores que, si bé va permetre elevats, però aparents, beneficis, deixà en una situació d'absoluta descapitalització la majoria de les empreses industrials". "L'empresari, en moure's en un ambient de manca de competència (...) i d'escassa pressió laboral, va viure una etapa d'ensopiment (...) relleu generacional (...) aparició d'alguns empresaris dinàmics i disposats a obrir-se camí en el terreny de la dura competència internacional (...) però per ara es tracta només d'un fenomen aïllat". "L'aïllament econòmic només és possible ja a un cost elevat: el subdesenvolupament". Parlava després de quina hauria de ser l'actitud de l'empresari davant el futur: "Participant activament a través de les institucions representatives en les negociacions d'integració i en la fixació del marc general socio-econòmic. (...) el govern es resisteix a demanar de veritat la col·laboració dels empresaris...". Per a aquesta participació, però, són imprescindibles les institucions: "Les institucions representatives de la classe empresarial, d'altra banda, estan mancades en la majoria dels casos de criteris clars, raonats i uniformes". Després de valorar molt positivament tant la fusió de les Cambres de Comerç i d'Indústria (que comentarem més endavant) com la nova activitat d'institucions de diferent ordre i àmbit: CEAM, SECEA, Gremi de Fabricants de Sabadell, Institut Industrial de Terrassa, etc., lamentava que "El Foment del Treball Nacional, que tanta influència i prestigi va arribar a tenir en una època no llunyana, no acaba de trobar una línia d'acció que estigui d'acord amb la seva història". Concloïa: "... la classe empresarial catalana no disposa encara de la varietat d'instruments necessaris per participar activament a nivell nacional en les decisions de política econòmica...". Finalment, l'article acabava fixant les línies generals socio-econòmiques per al futur, entre les quals destacaven les necessàries reformes per incorporar-se a Europa, l'increment de la productivitat com a clau del progrés i la lluita contra una determinada situació: "A àmplies zones del país (...) el prestigi

social de l'ociositat no ha desaparegut encara. En molts casos l'ordenació fiscal espanyola contribueix a la persistència d'aquesta mentalitat i grava fortament qualsevol intent de creació de riquesa (fins i tot abans d'assolir resultats positius) i deixa sense penalització la inactivitat". Afirmava el principi d'economia de mercat, mostrava el seu acord amb la presència de l'empresa pública, que havia de ser "peonera en el progrés social i tècnic...". Era partidari del "principi de programació econòmica indicativa", fixació de polítiques industrials, etc. Igualment significativa era la importància que donava diverses vegades al llarg del text a: "El sistema de sindicació, contractació, reglamentació de conflictes laborals i acomiadament, ha d'aproximar-se successivament als establerts en el país d'Europa Occidental més desenvolupats, a les economies dels quals hem d'integrar-nos. Naturalment, la política de rendes també ha de tendir cap a aquests nivells. L'empresari, per orientar i resoldre la política social de la seva empresa, ha de dialogar amb interlocutors vàlids, realment representatius dels treballadors, i per tant amb autoritat per al diàleg i l'acord". Entre les conclusions destacava "... la manca d'un horitzó clar dificulta especialment la resolució dels problemes financers" i proclamava: "Cal, a més, una actitud oberta i decidida i l'oblit de recels, justificacions i immobilitats".

Abans de passar a descriure i valorar les diverses operacions del Cercle envers les Cambres i el Foment, caldria recordar —com hem esmentat ja anteriorment, en parlar de la segona junta directiva— que la introducció a Espanya de les Joves Cambres Econòmiques és una de les primeres obres de la gent del Cercle. La intenció principal era crear unes institucions formatives i de promoció per als joves dirigents que permetessin també mantenir contactes internacionals; aquest darrer aspecte era bàsic per a l'uropeisme del Cercle.

EL CERCLE I LA FUSIÓ DE LES CAMBRES

Per a participar d'una manera més activa i eficaç en la vida socio-econòmica catalana, el Cercle declarà la voluntat d'intervenció en els afers públics a través de les Cambres de Comerç i d'Indústria. En una circular interna de febrer de 1962 es mani-

festava: "Havent-se presentat l'oportunitat que alguns socis del Cercle d'Economia passin a ocupar càrrecs actius en les nostres Cambres de Comerç i d'Indústria, no hem vacil·lat un sol moment a recolzar la seva candidatura, que oportunament farem conèixer, convençuts que després d'una etapa encaminada principalment a millorar la formació econòmica i professional dels seus membres, ha arribat el moment que el nostre Cercle realitzi una acció de cara a l'exterior acceptant responsabilitats en tots els organismes rectors o orientadors de l'economia del país, en els quals ens sigui possible de col·laborar".

El 25 de novembre de 1962 s'havien de fer eleccions corporatives a les Cambres segons que havia anunciat el Director general de Comerç interior. Es plantejà l'alternativa entre renovació total de les juntes —el principal portaveu de la qual era Eduard Tarragona— i la renovació parcial, amb noves incorporacions. Es decidí finalment aquesta segona possibilitat i foren designats 25 nous membres a les dues Cambres. D'aquests 25, 10 foren proposats pel Cercle. A la Cambra d'Indústria: José Felipe Bertrán (comissió de comerç interior), Carles Ferrer i Salat (comissió de comerç exterior), Salvador Pániker (comissió de comerç exterior), Pau Roig (comissió administrativa) i Pere Vicens (comissió fiscal). A la Cambra de Comerç i Navegació, entraren per part del Cercle: Juan Antonio Borés (comissió de relacions internacionals), Raimon Carrasco (comissió d'assumptes marítims), Carles Grases (comissió de banca i borsa), Josep Pujadas (comissió d'expansió econòmica) i Josep Lluís Rivièr (comissió de relacions amb la indústria).

Pel maig de 1965 s'elegí com a nou president de la Cambra d'Indústria Andreu Ribera Rovira, soci del Cercle, que era saludat pels mateixos consocis des de les "Páginas especiales" del "Diario de Barcelona", dient: "Significa un nou i important pas en aquesta mena de relleu generacional en què estem immersos... ha d'aconseguir que la veu de la indústria catalana es faci sentir a Madrid, i on sigui, amb unitat d'idees i de parers". Aquesta Cambra d'Indústria es mostrava més dinàmica i pressionava més l'administració pública de Madrid que no pas la Cambra de Comerç i Navegació.

Amb aquesta renovació es constituí una primera comissió de coordinació dels treballs de les dues Cambres, i Carles Ferrer fou designat per a presidir-la. Però aquella nova gent que havia

entrat a renovar les Cambres, i que pertanyia bàsicament al Cercle, va voler anar avançant en el camí iniciat, fins arribar a la unificació de les dues Cambres en una de sola. Per a aquesta delicada tasca calia cercar un home independent, amb responsabilitat, de plena confiança de tothom i que tingués les idees clares per a coordinar el treball de la fusió de les Cambres. Aquest home fou Joan Mas i Cantí, el qual, en acceptar, només imposà la condició de dependre únicament dels dos presidents.

L'1 de juny de 1966 se celebrà la primera reunió conjunta de les dues Cambres. En aquest primer ple, Pau Roig i Giralt destacà: "la major permeabilitat de la línia divisòria entre les dues Cambres, amb la importància creixent que anava adquirint la figura de l'industrial-comerçant, van fer néixer un esperit nou que fa temps que havia de donar fruits inesperats". Carles Ferrer i Salat, després de destacar les variacions de l'estructura socio-econòmica de Catalunya per acció del desenvolupament, evolució, imaginació i altres factors, culminà la intervenció dient: "Catalunya ha de seguir contribuint al desenvolupament d'Espanya".

El novembre de 1966, els plens de les dues Cambres acorden formalment i unànimement de sol·licitar la fusió en una sola corporació "per al bé de l'economia, de Catalunya i del treball en equip". Un editorial d'"El Correo Catalán" de 13 de novembre de 1966 palesava la transcendència del fet en dir: "es clou igualment una polèmica entre proteccionistes i lliurecanvistes, perquè no escapa a ningú ja la necessitat de defensar el patrimoni industrial del país, així com la conveniència que una sana competència exterior degudament vigilada, actuï com a esperó indispensable per al millorament de la nostra producció".

En menys de dos mesos, l'autoritat corresponent, el ministeri de Comerç, aprovà la petició d'unió de les dues Cambres i la constitució de la Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Navegació de Barcelona (COCINB). Era el 4 de gener de 1967, i naixia la COCINB amb Andreu Ribera com a president i J. Daurella com a secretari general.

Diversa gent del Cercle seguí ocupant càrrecs a les diverses comissions de la Cambra: Juan Antonio Borés (comissió exportació), Carles Ferrer i Salat (comissió relacions internacionals i desenvolupament i membre del comitè executiu), Carles Grases (comissió urbanisme, serveis, transports i comunicacions), Joan

Mas i Cantf (comissió investigació i formació tècnica), i Josep Lluís Rivièrre (comissió exportació). A partir d'aquí, el transvasament de tècnics de vàlua de la Cambra cap al Cercle serà important, com per exemple en els casos de Narcís Serra, Francesc Sanuy, Andreu Gispert i Francesc Granell.

D'aquesta manera el Cercle —sobretot de la mà de Joan Mas i Cantf i de Carles Ferrer i Salat— obtingué un gran èxit en la unificació de dues corporacions econòmiques barcelonines. El Cercle incidia en la realitat sòcio-econòmica catalana en fusionar i actualitzar els dos màxims organismes corporatius de l'empresariat barceloní. Aquest exemple, que corresponia a les noves necessitats del desenvolupament econòmic espanyol, fou seguit més tard per la unió de les Cambres de Guipúscoa (7 de setembre de 1970) i de Madrid (27 de novembre de 1970).

EL CERCLE I EL FOMENT DEL TREBALL NACIONAL

En la mateixa línia de projecció exterior i d'articulació del sistema productiu i del món empresarial, l'entitat intentà transformar i reviscolar el paper del Foment per anar creant l'adequada patronal catalana que fins llavors era pràcticament inexistent, ja que ni a la COCINB li corresponia acomplir aquesta funció, ni, per descomptat, a altres institucions com el Cercle, que a més a més tampoc no ho va pretendre mai.

En diverses reunions mensuals de finals dels anys 60, en què participaven determinats membres del Cercle amb representants diversos de la classe dirigent catalana (Pere Duran, Jordi Pujol, Andreu Ribera, Oleguer Soldevila, Enric Masó, Pau Roig, Manuel Ortínez, Ferran Riba, etc.), sortí a la conversa el tema del Foment com a preocupació de l'empresariat per la tradicional patronal catalana.

Aprofitant que el president del Foment era Miquel Mateu, home que per la seva destacada personalitat tenia una certa independència d'acció, com ho demostrava el fet d'haver aconseguit que el Foment restés al marge del Sindicat vertical (CNS), Carles Ferrer i Salat, Joan Mas i Cantf i Carles Güell, que com hem vist estaven integrats a la Cambra d'Indústria i Navegació de Barcelona, aconseguiren ser nomenats membres de la junta directiva.

Aquests nomenaments es començaren a traduir en algunes reformes a partir de novembre de 1970, entre les quals cal destacar les variacions en la revista de l'entitat. Va canviar la línia tradicional i també el seu nom pel d'"Economia". Uns nous tècnics, provinents la major part de les Cambres i molts d'ells integrats també al Cercle, col·laboraren en l'edició de la nova revista. Aquesta funcionà amb Vicente Condón com a coordinador, i s'hi integraren com a col·laboradors-redactors Eusebi Díaz-Morera que tractava de Borsa, Andreu Gispert de conjuntura, Francesc Granell d'economia internacional, Vicenç Oller d'economia general, Alexandre Pedrós del sistema monetari i fiscal, Jacint Soler de temes del moment, etc. Aquesta revista significà, a partir de principis del 70, un relatiu "aggiornamento" que donà una imatge més real de l'economia espanyola i internacional als empresaris catalans.

La gent de la Cambra i del Cercle estaven tractant de posar en marxa una nova dinàmica empresarial a Catalunya, amb l'objectiu que l'empresariat català ocupés el corresponent espai sòcio-polític dins la canviant economia espanyola. Nova dinàmica empresarial que, en termes generals, havia de consistir en primer lloc en la lluita contra la tradicional atomització i dispersió de la burgesia catalana, per assolir a partir d'aquí una major participació social dels diferents sectors de la classe dirigent amb menors abstencions, i una ampliació dels seus punts de mira sòcio-econòmics.

Amb la mort del president del Foment, Miquel Mateu i Pla, l'any 1972, es plantejà el problema de la successió en el màxim càrrec directiu de la patronal catalana; els homes del Cercle van proposar Carles Güell de Sentmenat per a ocupar la vacant. La proposta fou inicialment acceptada per la junta directiva del Foment, i hom demanà a Carles Güell que n'acceptés la presidència, com així va fer.

Malgrat aquest acord, la junta directiva, influïda per les indicacions de López Rodó, va fer marxa enrera en tal decisió i nomenà com a nou president un home addicte al règim, que estroncà la possible via renovadora i alternativa de l'empresariat català. D'aquesta manera, el Cercle d'Economia no va poder dur a la pràctica la renovació del Foment, de la patronal catalana, que previsiblement hauria tingut importants conseqüències en l'entramat sòcio-econòmic català i espanyol.

Després d'aquests esdeveniments, Carles Güell dimití immediatament de la junta directiva i Joan Mas i Cantí ho féu poc després, en la primera convocatòria de la junta. Carles Ferrer restà en el Foment a títol personal, i amb l'arribada de la democràcia seria el primer president del Foment de la nova època democràtica.

Amb totes aquestes accions públiques, el Cercle pretenia la modernització, renovació i enquadrament de la classe dirigent catalana en entitats representatives, eficaces i imprescindibles en tot sistema democràtic, per allunyat que fos en aquells moments. El Cercle ho feia seguint la línia definida en els *Criteris bàsics* i "mirant" cap a l'Europa demòcrata i neocapitalista.

EL CERCLE D'ECONOMIA, ELS ECONOMISTES I L'ADMINISTRACIÓ PÚBLICA



EL CERCLE I ELS ECONOMISTES
EL CERCLE I L'ADMINISTRACIÓ PÚBLICA

LES ANÀLISIS, OPINIONS I DEBATS SOBRE L'ECONOMIA HAN CONSTITUÏT LA PRINCIPAL PREOCUPACIÓ DEL CERCLE. D'ESQUERRA A DRETA, JOAN SARDÀ I DEXEUS I CARLES FERRER I SALAT DURANT UNA CONFERÈNCIA DEL PRIMER SOBRE "LES OPCIONS DE L'ECONOMIA ESPANYOLA" L'OCTUBRE DE 1967. MOLT POC ABANS DE LA DEVALUACIÓ DE LA PESSETA.

Des de la seva constitució i al llarg de la seva història, el Cercle s'ha caracteritzat per ser una associació que aplega un conjunt d'empresaris, professionals i tècnics del món econòmic amb els objectius analitzats al llarg d'aquest llibre. I aquests tres elements components del Cercle —empresaris, tècnics de l'administració i economistes— són l'anomenat "trípode" que ha constituït i ha donat vida à l'entitat. Quant a la relació entre empresaris i Cercle, ja ha estat analitzada anteriorment; la resta dels components del "trípode" —economistes de la Universitat i al servei de l'empresa i tècnics de l'administració— seran el tema que tractarem tot seguit.

EL CERCLE I ELS ECONOMISTES

Quan a mitjan dels desoladors anys cinquanta —desoladors a nivell cultural, social i econòmic— un grup de joves empresaris preocupats connectaren amb el catedràtic Jaume Vicens i Vives, important "engrescador sòcio-cultural" i font de

nombrosos contactes intel·lectuals, s'encetà també un conjunt de relacions amb representacions del món universitari, que al cap de poc temps nodririen el Cercle. Com hem vist, a través de Guillermo Casanovas s'establiren relacions intenses amb Fabià Estapé, llavors jove catedràtic a Saragossa, i també amb Manuel Ballbé. Aquests foren els tres "alma mater tècnics" del Cercle en els seus inicis. Tots tres eren catedràtics universitaris, d'Història Moderna, de Política Econòmica i de Dret Administratiu, respectivament. A partir d'aquí s'inicià el permanent contacte que ha mantingut l'associació amb el món universitari. A més de les conferències-col·loqui que donaren, aquestes persones realitzaren també un paper que amb el temps ha estat fonamental per a l'entitat i que consistia a relacionar el Cercle amb un conjunt d'economistes de les primeres promocions com Ernest Lluch, J.M. Martínez Alier, Antonio Santillana del Barrio, Joaquim de Nadal i Caparà, Eugeni Giralt, Vicenç Oller, Jacint Ros, Jordi Petit, Narcís Serra, Joaquim Muns... entre d'altres; alguns d'ells eren de l'anomenada "promoció gamma" de la Facultat de Ciències Econòmiques de Barcelona.

A les primeries dels seixanta (1961-1966) —desapareguts molt prematurament els catedràtics Jaume Vicens i Vives i Manuel Ballbé— el nucli central i bàsic de professors de la Facultat d'Econòmiques, Fabià Estapé i Jordi Nadal, passaren per la tribuna del Cercle i foren persones tingudes en compte en l'ordre ja descrit. El Cercle romaní així vinculat al món universitari a través de determinats professors que significaven els corrents més competents en el seu camp.

El Cercle, a més dels diferents secretaris tècnics que ha tingut: Jordi Petit, Narcís Serra, Vicenç Oller, Andreu Morillas, Joan Elias (contractat durant uns mesos de 1981) i Antón Costas (contractat poc abans de la conclusió d'aquest llibre) sempre ha cercat els diversos secretaris generals de l'entitat entre joves economistes de les darreres promocions: Ernest Lluch, Fortunato Frías —que va fer la carrera des del Cercle—, Rafael Suñol, Andreu Morillas i Ignasi Camí. Així doncs, l'entitat sempre s'ha nodrit del camp universitari per a realitzar les funcions de secretaria, tant la tècnica com la general. Aquestes persones que han realitzat les funcions de secretaria tècnica o general, han tingut després responsabilitats en les juntes directives, a nivell de vocals, comitès executius, comitès de redacció,

vice-presidents i fins i tot de president, com Vicenç Oller. A més, curiosament, alguns d'ells participaren en la creació i posta en marxa de Convergència Socialista de Catalunya, embrió del Partit dels Socialistes de Catalunya.

A aquesta relació de professors universitaris i de tècnics vinculats al Cercle caldria afegir-hi altra gent no menys significativa, com Joaquim Muns (professor universitari, freqüent redactor en premsa, responsable del tercer llibre del Cercle i vice-president del Cercle fins al seu nomenament com a director executiu dels Fons Monetari Internacional (FMI); Andreu Gispert, Francesc Granell, Josep Lluís Oller (professor universitari i especialista financer), Carles A. Gasòliba, etc.

També cal destacar les estretes relacions amb el Col·legi d'Economistes de Catalunya durant aquests darrers anys, com ho prova que Rafael Suñol hagi compartit la vice-presidència del Cercle amb el vice-decanat del Col·legi.

Un altre aspecte a remarcar és el tractament favorable que han donat al Cercle economistes que escrivien o habitualment escriuen a la premsa, com Jordi Petit, Jacint Ros, etc.

Per acabar, pel que fa a la vinculació dels economistes al Cercle, cal insistir que des de la fundació de l'entitat la seva participació sempre ha estat decisiva en les aportacions a la "línia" seguida. Mostra d'aquesta presència és que en l'actual relació de socis i en la composició de les successives juntes directives, la representació dels economistes sigui importantíssima.

EL CERCLE I L'ADMINISTRACIÓ PÚBLICA

Des dels seus inicis aquesta entitat ha mantingut també estrets contactes amb tècnics de l'administració central. Segurament el primer contacte va ser la conferència de Joan Sardà i Dexeus, director del Servei d'Estudis del Banc d'Espanya, el qual exposà per primera vegada en públic el Pla d'Estabilització pel gener de 1959, és a dir, mesos abans de la seva publicació.

Després, a partir de la I Reunió Costa Brava en la qual es consolidaren aquests contactes, el Cercle mantingué continuades relacions amb d'altres tècnics de l'administració central, a nivell de directors generals, caps de servei, etc. Des d'aleshores hi hagué una mútua influència entre els tècnics de l'administració

i la gent del Cercle. Per als tècnics de Madrid, els contactes amb l'entitat els servien paradoxalment, a més de per "descobrir" Catalunya i els economistes i empresaris aplegats en el Cercle, per poder relacionar-se més entre ells mateixos, ja que a Madrid es trobaven molt deslligats. A partir dels anys 60 foren freqüents els contactes amb tècnics com el ja esmentat amb el cap del Servei d'Estudis del Banc d'Espanya, Joan Sardà i Dexeus, el cap del Servei d'Estudis del ministeri de Comerç i director de la revista "Información Comercial Española" Enrique Fuentes Quintana, el delegat d'Espanya a la OECE, Mariano Rubio, el cap del Servei d'Estudis del Banc Exterior d'Espanya, José Luis Sampedro, el membre del Servei d'Estudis del ministeri de Comerç, Luis Angel Rojo, etc. D'altres tècnics i directius remarcables de l'administració que mantingueren contactes amb el Cercle foren: el secretari general tècnic del ministeri d'Hisenda, Antonio Barrera de Irímo, el cap del Servei d'Estudis del ministeri d'Agricultura, Arturo Camilleri; el col·laborador de l'Oficina de coordinació i programació de la presidència del govern, José Ramón Lasuén; el cap de la Secció de documentació econòmica del ministeri d'Hisenda, Angel Madroñero; el membre del Servei d'Estudis del Banc d'Espanya, Antonio Sánchez Pedreño; el secretari general del Banc d'Espanya, Mariano Sebastián Herrador; el secretari general tècnic del ministeri de Comerç, Manuel Varela; l'Inspector tècnic del ministeri de Treball, Juan Velarde Fuertes; el director general d'Indústries Tèxtils, Lluís Vericat, etc.

Eren els sectors més preparats i sense militància política de l'administració pública els que mantenien aquestes estretes relacions amb el Cercle; era "l'oasi del govern de Madrid" preocupat pel funcionament real de l'economia espanyola i catalana, que establia relació amb persones allunyades dels centres de poder, però preocupades per la problemàtica real de l'economia.

Una de les raons per la qual els tècnics de l'administració central se sentien molt còmodes al Cercle, era perquè mai ningú no els demanà cap favor personal, així s'havia acordat al Cercle i tothom ho respectava, i tal absència facilitava la mútua relació. Aquest fet era difícil d'entendre a primera instància pels esmentats tècnics, acostumats que els sol·licitessin tota mena d'ajudes.

En aquests llargs contactes es podria establir una diàfana cronologia que tant explica l'evolució d'aquestes relacions com

la incidència dels aspectes socio-polítics en aquelles. Des de la conferència de Joan Sardà i Dexeus (gener 1959) i la primera Reunió Costa Brava (1961), fins a la posta en marxa del primer Pla de Desenvolupament (1963) hi ha importants contactes molt per damunt de possibles discrepàncies polítiques. El Pla d'Estabilització i la inicial liberalització econòmica que trencava l'autarquia franquista deixava en el Cercle un senyal inborrable d'esperança en el futur político-econòmic. Semblava que els tècnics anys cinquanta quedaven endarrera i s'encetava un futur de modernització: el dinàmic quinquenni següent amb transcendents reformes institucionals (1959-1963), animava enormement la gent del Cercle.

Des de 1964 fins a començament del decenni dels 70, hi ha destacables contactes i reunions de treball amb polítics i tècnics com Antonio Barrera de Irímo (reforma fiscal), Silva Muñoz (infraestructura catalana) i López de Letona (Pla de Desenvolupament), en el marc del fort creixement econòmic, el "milagro español". A partir de finals dels anys seixanta es donen els primers símptomes de frenades reformistes per part de l'administració pública que presagiaven la fi de polítiques econòmiques oberturistes i dialogants amb els principals sectors socio-econòmics.

Des de l'inici de la dècada dels setanta i fins al 1975, mort del general Franco, va ser l'etapa de l'enduriment del sistema franquista que lluitava per la seva supervivència amb polítiques econòmiques obsoletes i dubitatives. El Cercle mantingué un accentuat distanciament amb els representants de l'administració pública. Existí un divorci evident entre el món oficial, polític i tècnic de l'administració i la gent del Cercle. Al mateix temps s'enfortien les crítiques directes a la política econòmica del règim (I Reunió Hostalric) i s'elaboraven alternatives per al mig i llarg termini (llibres com *Gestión o caos: el Area Metropolitana de Barcelona* o *La opción europea para la economía española*, junt amb diverses "Opinions d'actualitat"). El Cercle estava manifestant la pèrdua de fe per part empresarial en la no reducció de les incerteses en els darrers Plans de Desenvolupament i la retardada liberalització política econòmica. A la transformació industrial i econòmica que havia viscut Espanya, li corresponia lògicament una racionalització i transformació política de l'administració pública que no arribava, aquest era el

punt de vista del Cercle i d'aquí el distanciament amb l'administració.

En el dinàmic procés de la Reforma política i de transició cap a la democràcia (1976-1978), el Cercle "es retirà" de l'escena pública perquè el protagonisme no corresponia a les entitats intermèdies sinó a les noves institucions democràtiques que naixien, que es posaven en marxa i que evolucionaven (partits polítics, centrals sindicals, organitzacions empresarials, parlament, etc.). Des de 1979 fins ara, el Cercle ha restablert els contactes amb l'administració central —tant a nivell de ministres com d'altres alts càrrecs tècnics i polítics— per a complir la seva funció d'entitat intermèdia.

Així doncs, quan els polítics de l'administració passen per la tribuna del Cercle, a la vegada que actuen com a interlocutors partidistes, saben que exposen idees als diversos sectors socials que componen la entitat. Però no és una relació unidireccional, ja que els actes sempre s'aprofiten per iniciar debats, en els quals s'exposen les opinions del Cercle i dels assistents, i es posen de manifest les preocupacions i reflexions sobre els temes plantejats. I aquest darrer aspecte fa que la vinguda de polítics elevi el nivell qualitatiu de l'exposició del tema o conferència i que alhora es valori en gran manera el Cercle com a "caixa de ressonància".

Des de la nova situació democràtica l'entitat ha convidat els representants de les institucions d'autogovern català, de l'Ajuntament i d'altres institucions de govern de l'Estat, com el govern basc.

D'aquesta manera, han participat en conferències-col·loqui, el president de la Generalitat, Jordi Pujol, consellers de la Generalitat i del govern basc: Narcís Serra, J. Josep Folchi, Vicenç Oller, J. García-Egocheaga, Lluís Armet, Ramon Trias, Mario Fernández; alcalde de Barcelona: Narcís Serra; tinent d'alcalde: Pasqual Maragall, etc. En visites de determinats ministres, han coincidit en el Cercle representants de les institucions de Catalunya: Generalitat, Delegació del govern, Ajuntament, Delegació del ministeri, etc. El Cercle, com a entitat intermèdia en la democràcia, no ha reduït les seves relacions amb l'administració central com a administració pública que és, sinó que les ha ampliadades a representants de les noves institucions de govern autonòmiques i corporacions locals. Així, l'evolució i caracte-

rització del nou procés polític i institucional espanyol ha estat un important punt de referència i condicionant en aquesta canviant realitat socio-política de la nova època democràtica que vivim.

ANNEXOS



1

CRITERIS BÀSICS (1964-1968)

INTRODUCCIÓ

Tot i vivint en un clima d'ordre públic i últimament de desenvolupament considerable, ens trobem, tanmateix, en una situació greu i perillosa; s'assembla a una piràmide posada cap per avall; desapareix un home i tot l'edifici trontolla, fàcilment pot enfonsar-se.

Aquest és un fet reconegut, qualsevol que sigui la ideologia que hom tingui.

El nostre futur és incert, sense cap garantia d'estabilitat política quan desaparegui l'actual cap d'Estat. No hi ha l'organització política suficient que, desenvolupada després adequadament, doni al país l'estabilitat i el diàleg que li cal.

És, doncs, urgent promoure l'existència, l'organització i el diàleg dels grups i partits polítics que en el futur tindran la responsabilitat de la direcció del país.

Hem d'avançar-nos a la precipitació dels esdeveniments i evitar una situació de desconcert o un xoc violent, que pot ser gravíssim per al nostre país en ésser causa de proposicions impremeditades, d'enfrontament dels extrems, de l'anarquia, de la confusió política, social i econòmica o de l'abandonament a l'ésser providencial.

Un factor de gran importància per garantir un futur amb equilibri

polític seria l'existència d'un partit polític que pugui obtenir la majoria de vots del país, i que per aquest fet pogués governar tot sol i amb prou força a Espanya.

Perquè aquest partit pugui ser majoritari a Espanya, hauria, com en el cas d'Itàlia amb la Democràcia Cristiana, de ser un partit de centre amb una ala de centre-esquerra que garanteixi la seva posició centrista i, naturalment, amb un sector de centre-dreta i fins de dreta manifesta. Així, aquest partit seria el pont que facilités el diàleg entre les dretes i les esquerres.

Possiblement, tenint en compte les característiques de la regió catalana, aquest gran partit —probablement partit democràtic d'inspiració cristiana— podria ser substituït a Catalunya per un altre de semblant, però d'àmbit català i, per tant, profundament arrelat a la nostra regió. Aquest partit català —fins i tot amb nom distint del nacional— estaria aliat a aquell i coincidiria amb el seu programa en les línies essencials.

Catalunya, que tan a prop es troba d'Europa en molts sentits, ha de projectar la seva personalitat, les seves idees i la seva concepció de la vida sobre la resta d'Espanya. A més a més, els seus homes han de participar també en l'aparell rector del país dirigint-ne aspectes fonamentals. Participació intensa en l'Estat i en la formació de l'opinió pública, catalanitzant al màxim els càrrecs polítics, l'administració, la Universitat, l'exèrcit, les finances i els mitjans de difusió.

Catalunya ha de continuar a Espanya la tasca directiva de Castella. Tota aquesta tasca ha de realitzar-se no perquè siguin els catalans els qui manin, sinó per facilitar i propagar per tot Espanya la seva mentalitat europea, inclinada al treball i oberta al progrés, a la tolerància i al compromís.

Fomentar aquest esperit i aliar-se a tots els qui el posseeixin, serà l'objectiu primari.

Un principi fonamental consisteix a prendre totes les mesures necessàries per promoure el desenvolupament de les aptituds i qualitats de l'home i, en general, l'expansió màxima de la personalitat humana. Per a això és indispensable:

Condicions econòmico-socials

Fomentar al màxim el desenvolupament econòmic, la justícia social i l'expansió cultural.

Condicions polítiques

Tenir plena vigència la convenció europea dels drets de l'home (revisar acuradament els articles 9, llibertat de pensament; 10, llibertat d'expressió; 11, llibertat de reunió i associació; i 3 del Protocol addicional, eleccions lliures), i l'estabilitat política en un règim d'autèntica participació democràtica.

QÜESTIONS POLÍTIQUES

Partidaris d'un *règim democràtic* entès com a sistema de diàleg entre totes les parts components de la societat, d'interès autèntic del ciutadà pel destí de la comunitat i de desig de participar en la solució dels problemes i en el progrés en tots els nivells.

Governar és saber interpretar les aspiracions profundes del país, saber mobilitzar eficaçment les seves voluntats i congregar la diversitat d'interessos i d'opinions en una tasca comuna. Governar no és merament conservar l'ordre, ni facilitar el comandament endormiscant les consciències.

Espanya ha de regir-se per un *Estat de dret*. La vida del país i l'ús de les llibertats fonamentals ha de ser regulada per la llei, i no per criteris personals. La llei també ha de garantir el gaudi de tals llibertats.

És fonamental l'exigència d'un *poder executiu (govern) molt fort i estable*, garantia d'una societat ordenada.

Poder judicial estable, independent i ben retribuït. Control de la constitucionalitat de lleis i reglaments, per un òrgan competent.

Necessitat d'una educació cívica.

Cal fomentar tant com sigui possible la *participació* del ciutadà en les tasques de responsabilitat pública.

Cal promoure l'existència i vitalitat dels organismes, associacions i institucions intermèdies de tota mena que serveixin com a vehicle entre les relacions Estat i ciutadà.

Han de ser centres o associacions d'estudi, de promoció de tota mena d'iniciatives cíviques, culturals, polítiques, econòmiques, esportives, etc. Així el ciutadà s'incorporarà i cooperarà eficaçment al desenvolupament col·lectiu i evitarà els perills d'un centralisme excessiu i d'un domini exagerat de la burocràcia i dels tècnics.

Tots els grups i partits han de ser admesos mentre acceptin les regles del joc democràtic, i s'ha d'evitar la proliferació de partits.

Hem d'acceptar i transformar les institucions actuals perquè el canvi a un règim futur sigui evolutiu i transcorri amb la major suavitat possible.

L'*Estat* no ha de ser confessional i ha de separar-se de qualsevol *Església*, sense perjudici de mantenir les necessàries relacions amb les autoritats religioses amb vista al bé comú i establint els pactes i convenis precisos.

Reconeixement del caràcter pluralista de la societat espanyola, per les seves ideologies, pels seus interessos, per les seves regions, per les seves cultures, etc.

El sistema parlamentari podria constar de dues Cambres: en qualsevol cas, els membres d'una d'elles seran elegits a través d'eleccions lliures, democràtiques i directes.

En l'altra estarien representades les distintes regions, corporacions i estaments més destacats.

El poder civil ha de ser el responsable suprem de la direcció del país i el cos militar subordinat a aquell ha de complir la seva necessària i important tasca completament integrat a la comunitat.

Llibertat de premsa i d'associació regulada jurídicament, per evitar especialment que atemptin contra la constitució i l'ordre públic.

Regulació de l'accés de les diverses tendències als mitjans de comunicació de masses.

QÜESTIONS ECONÒMIQUES

És objectiu fonamental promoure un intens i continuat desenvolupament econòmic i augment del nivell de vida per a tothom, l'ocupació pràcticament plena, una eficaç seguretat social i una estabilitat acceptable.

L'increment de la *productivitat* és la palanca clau del progrés econòmic i social.

Distribuir la Renda Nacional entre els ciutadans de manera justa, i obtenir una més equitativa propietat del Patrimoni Nacional.

Som contraris tant al capitalisme monopolista com a la planificació totalitària perquè aquestes formes d'organització econòmica obstaculitzen la pràctica de les llibertats fonamentals i exclouen el control públic del procés productiu.

Dins el marc econòmic fixat pels poders públics la iniciativa privada serà lliure, fomentada i protegida.

L'economia competitiva és un factor fonamental del desenvolupament. Combatre les pràctiques monopolistes i l'excessiva concentració de poder econòmic en mans d'uns pocs. Les empreses, les professions i l'economia en general han de ser alliberades de la seva dependència total de coalicions massa potents d'interessos privats.

La competència ha de considerar-se a escala internacional. Conseqüència d'això és la necessitat de grans empreses en determinats sectors.

Les inversions estrangeres, indispensables per al desenvolupament del país, han de ser degudament regulades perquè els centres fonamentals de decisió econòmica no es traslladin a l'estranger i puguin impedir la formació de potents empreses nacionals.

L'Estat ha de crear les bases d'infraestructura material i social perquè pugui prosperar la iniciativa privada d'una manera òptima.

Els poders públics han d'intervenir incessantment i molt activament per crear una circumstància i un clima que afavoreixin i promoguin els esforços dels individus, de les empreses i de les professions.

L'Estat té *en el camp de la producció* una funció important però subsidiària de l'empresa privada. L'Estat ha d'intervenir on no ho fa la iniciativa privada o ho fa de manera deficient, bé sigui per insuficient producció, bé per excessiva i perjudicial concentració de poder.

Eficàcia i control de les inversions públiques. El sector nacionalitzat ha d'atendre amb exactitud les normes del Pla, ser pioner en el progrés social i tècnic.

Planificació: Convé planificar el desenvolupament econòmic i social de manera realment compulsiva per al sector públic i indicativa per al sector privat en general, encara que imperativa també *per a les xifres globals* de producció, si més no dels sectors bàsics.

En cas d'incompliment de tals xifres globals, l'Estat podria suplir les insuficiències en les mateixes condicions del sector privat.

Ha de ser objectiu fonamental del país, de l'Administració, de l'empresariat i dels treballadors, assegurar l'èxit del Pla i sotmetre a aquest fi molts altres. Es facilita així una major cohesió governamental i una més eficient consecució d'objectius i prioritats.

Cal evitar l'estatisme: una economia dirigida fins en els menors detalls pels funcionaris.

L'elaboració del Pla ha de ser realitzada per procediments summa-ment democràtics, amb autèntica participació nacional de sindicats, corporacions, gremis, etc. També hi ha d'haver un control democràtic de l'economia i en particular de l'*execució* del Pla, execució a la qual ha de col·laborar conscientment tot ciutadà.

Cal planificar també a escala regional.

Només mitjançant aquesta participació autèntica del país, el Pla constituirà un compromís col·lectiu i podrà transformar-se en un veritable èxit pràctic.

El Govern ha d'establir les prioritats i les directrius del Pla de Desenvolupament; el programa serà elaborat democràticament en el sí de les Comissions i Comissaries, i el Pla resultant ha de ser aprovat al Parlament.

La propietat

La propietat privada és convenient perquè l'home tingui el sentiment de la seguretat, gaudeixi de la llibertat i fundi una família.

La propietat privada ha de ser protegida, multiplicada i democratitzada en la mesura en què serveix al bé de la personalitat humana. Convé difondre-la entre el màxim nombre possible de ciutadans. Però no pot ser el fonament d'un privilegi. Som adversaris d'un règim que doni als propietaris la direcció exclusiva de l'economia i una excessiva influència sobre la política.

El dret de propietat especialment dels béns de producció ha de ser reglamentat de tal manera que acompleixi no solament una funció individual, sinó també social. El seu ús és limitat per les necessitats del bé comú.

Quan les circumstàncies ho permetin, és preferible que la propietat col·lectiva pertanyi a una col·lectivitat (cooperativa, etc.), al municipi i a la regió abans que no pas a l'Estat.

Convé fomentar el cooperativisme com a forma d'associació personal i de la propietat.

Sindicats: Al costat de les col·lectivitats territorials, els Sindicats de treballadors, d'empresaris i de tècnics ofereixen als ciutadans l'estructura intermèdia on puguin sostenir un diàleg amb el poder d'una banda, i entre ells mateixos d'altra.

Els seus membres seran representatius a tots els nivells.

Els sindicats no han de tenir cap mena de subjecció política. Han de col·laborar amb l'Administració Pública per orientar-ne les decisions, però no n'han de formar part.

Els sindicats podran ser múltiples, garantint així la seva independència i facilitant la seva estructura democràtica.

El seu paper en l'elaboració, control i execució del Pla de Desenvolupament ha de ser molt important.

Han d'arbitrar-se tots els mitjans possibles perquè les tensions empresa-obrer es resolguin per la via del compromís i de l'acord pacífic. La vaga i el tancament patronal han de ser un recurs extrem i lamentable.

QÜESTIONS SOCIALS I CULTURALS

Democràcia social i progrés cultural

La *política social* es basa en un desig de promoure els mitjans i l'estructura comunitària que fomentin el desenvolupament harmònic de la personalitat humana. El seu objectiu és el millorament de les condicions de vida i de treball.

El *progrés* econòmic i social té una *justificació* moral només en la mesura en què serveix per a alliberar i desenvolupar la personalitat humana.

Drets socials i econòmics. Han d'assegurar-se no solament els drets polítics i llibertats fonamentals de la Convenció Europea dels drets de l'home, sinó també els drets socials i econòmics de l'home:

- El dret al treball.
- El dret a l'assistència mèdico-farmacèutica.
- El dret a la protecció de la maternitat.
- El dret a la convalescència.
- El dret a la seguretat econòmica en la vellesa, en la desocupació i en la invalidesa.

- El dret a la protecció de la infància i el dret dels joves a l'ensenyament escolar segons la seva capacitat individual.

- El dret a una vivenda digna.

i aquells altres relacionats o complementaris.

En termes generals és el dret a la formació cultural i a la satisfacció

d'aquest conjunt de necessitats que les exigències en cada moment històric considera com a essencials, que el progrés de la tècnica i de l'economia permeti satisfer i que l'Estat ha d'assegurar a cada un en qualsevol situació.

Per a això cal eliminar la incertesa política, d'una banda, i la feblesa i inseguretat econòmica, d'altra banda, mitjançant un més just repartiment d'una producció acrescudada, per una millor protecció contra els riscos, i estimulant l'estalvi i la multiplicació de la propietat privada.

Així, alliberat de la por i de la inseguretat política i econòmica, s'obrirà el camí a un major sentit de la responsabilitat i al desenvolupament harmònic de la personalitat humana.

Igualtat d'oportunitats

Abolir tots els privilegis jurídics, econòmics, socials i polítics existents entre els sexes, els estrats socials, la ciutat i el camp, les races i els qui professen diferents religions.

Els privilegis d'ordre econòmic i social transmesos per herència són causa d'una desigualtat entre els homes que no es basa ni en el talent, ni en l'esforç, ni en el mèrit personal. Han d'anar disminuint progressivament.

El valor del *treball* tant manual com intel·lectual té la primacia sobre el capital. L'home té un valor superior a la matèria.

El treball és el factor primari i essencial de tot ordre social just. Per a l'home és un deure individual i social (i tot home té dret al treball).

Cal restablir la primacia de l'home sobre els mitjans econòmics i financers. Subordinar la política financera a la política econòmica, i aquesta a la *política social*.

Aquesta política social com una política econòmica activa i decidida ha de posar al servei de la persona humana i del bé comú una producció millorada i augmentada, i tenir cura especialment del benestar dels econòmicament febles.

Convé multiplicar les Associacions intermèdies, culturals, socials, professionals, econòmiques, etc., a fi de desenvolupar al màxim l'esperit cívic, de preocupació pels problemes col·lectius i per aconseguir una col·laboració organitzada dins les mateixes i així poder establir un major i més harmònic diàleg entre els diversos grups socials.

Aquesta multiplicació d'associacions no ha de caure en un corporativisme com a sistema predominant d'organització política, amb els seus perills d'anquilosament i de predomini dels interessos particularistes.

La diversitat d'interessos entre els diferents grups socials pot i ha de resoldre's per la via pacífica del diàleg, la comprensió i el *compromís*.

La *pau i l'ordre social* han de ser un objectiu primari a mantenir.

Una intensa mobilitat social és condició indispensable de dinamisme en la marxa del país. Els mèrits individuals han de ser la principal base per escalar els esglaons de la jerarquia professional i social. En especial han de

posar-se en pràctica tots els incentius per fomentar l'adequada recompensa a la maximització del rendiment per part dels treballadors.

La política social ha de referir-se tant als treballadors assalariats com als independents o *autònoms*.

Els treballadors han de ser més partíceps de la marxa de les empreses.

Cultura i educació

Ha d'oferir-se a tots els espanyols els mitjans d'adquirir la màxima cultura i formació possible en tots els camps del saber; l'ensenyament ha de democratitzar-se a tots els nivells.

Cal aprofitar i desenvolupar totes les facultats i aptituds existents.

Aquest és el millor camí per fomentar la promoció social, el desenvolupament econòmic i científic, donar pas al comandament dels millors i facilitar l'expansió de la personalitat humana. L'ensenyament primari obligatori ha de tenir caràcter prioritari. Promoure la formació professional, de la mà d'obra i dels comandaments intermedis, amb caràcter especial a l'accelerada.

Fomentar amb gran intensitat el cultiu de *la ciència i de la tècnica*, i la investigació, principal determinant del grau de desenvolupament econòmic i social.

Tots els nivells i matèries de l'ensenyament han d'estar oberts a la iniciativa privada, amb les degudes garanties de solvència educativa.

Els plans educatius han d'evolucionar constantment i adaptar-se als coneixements i exigències dels nous temps.

El professorat ha de ser objecte d'especial consideració i adequada i incessant formació. Els càrrecs docents vitalicis no estimulen aquest "estar al dia" permanent que requereix l'actual progrés velocíssim de la ciència i de la tècnica.

Autonomia Universitària per a selecció del professorat, plans d'estudi i organització interna dins d'unes normes generals i àmplies per a tothom.

Família

És un element natural i fonamental de la societat i té dret a la protecció social i de l'Estat.

La família contribueix poderosament al desenvolupament de la personalitat dels individus, al seu benestar i en conseqüència al progrés social.

L'educació dels fills és responsabilitat primordial de la família.

Salut pública

La salut és un bé essencial i un dret de les persones. És una de les condicions del desenvolupament i del benestar en la vida individual i col·lectiva.

Cal realitzar una àmplia política de salut pública que respecti la responsabilitat, els drets i la dignitat de les persones.

COMISSIÓ: ASSUMPTES INTERNACIONALS

Una premissa: La pau mundial

Sense perjudici de les activitats de fons per assegurar la pau, calen acords i organitzacions que garanteixin la pau nuclear i evitin altres guerres que les posen en perill.

Són mesures convenients:

– Acords de desarmament.

– Acords de control.

– Creació d'una força policíaca i militar de jurisdicció mundial.

Un objectiu: El desenvolupament econòmic i humà. La justícia internacional

Cal aconseguir la desaparició de la fam, de la pobresa, de l'analfabetisme i de l'explosiva desigualtat de la riquesa entre les nacions.

Això només pot aconseguir-se, en primer lloc, per l'esforç dels homes interessats. La capacitat humana és la màxima riquesa dels països endarrerits. La inversió humana, la prioritària. Cal, sobretot, trobar les fonts de vitalitat dels pobles, i les tècniques de transformació social apropiades.

Els països desenvolupats han de ser conscients de les seves greus responsabilitats i obligacions, perquè, respectant la seva identitat, ajudin i col·laborin al progrés amb els menys desenvolupats. Actuant així en conseqüència, han de facilitar i recolzar una justa distribució internacional i nacional de la riquesa.

Simultàniament, cal una acció generosa de col·laboració i planificació tècnica, humana i financera a escala mundial, amb objecte d'aconseguir el desenvolupament econòmic i social que permetrà anar assolint la màxima tasca del nostre temps: *la millora i elevació de l'home*.

La solució del problema que constitueix *l'explosió demogràfica* a base de mesures de control de natalitat està condicionada a la certesa que la manca de control dificulta la millora de les condicions humanes.

Un mitjà: La unificació progressiva i accelerada del món

La progressiva i accelerada unificació del món en el camp econòmic, científic, social, militar i polític, és l'únic camí per aconseguir els objectius anteriors.

Cal canalitzar i controlar la col·laboració de desenvolupament internacional amb organismes supranacionals que en garanteixin l'eficàcia. Tal o tals organismes es precisen per a l'acord militar, per a salvaguarda de les minories, per a defensa de la justícia internacional. Seria, doncs, convenient

l'existència d'un sistema de govern mundial amb prou força per imposar la seva autoritat.

Aquest procés unificador ha d'acceptar la diversitat dins la seva unitat i el respecte a les minories ètniques, culturals, religioses i polítiques.

Convé que els règims polítics siguin tan *democràtics* com sigui possible, en tant que garanteixin el desenvolupament econòmic i social.

Europa. La integració econòmica, social, militar i política de tots els països d'Europa, ha de realitzar-se com més aviat millor, i així constituir un exemple i un acte pioner en la integració internacional.

Acords de cooperació entre l'*Europa Occidental* i l'*Oriental* són un excel·lent camí per establir i millorar la situació europea, i per tant la mundial.

L'organització administrativa europea ha d'assentar-se sobre una *base regional*, seleccionada amb criteris econòmics, socials, històrics i culturals.

La tasca d'Espanya

Espanya ha d'associar-se a la Comunitat Econòmica Europea com més aviat millor, salvaguardant convenientment els seus interessos com a primer pas a fi d'arribar a ser-ne membre de ple dret.

Espanya ha de col·laborar intensament en la realització de l'activitat internacional abans citada i no solament essent arrossegada pels moviments internacionals.

Les seves oportunitats per a aquesta acció es basen en una doble circumstància:

a) El seu caràcter de país intermedi des del punt de vista del desenvolupament, condiona la seva actuació com un eslabó entre els més avançats —dels quals ha d'esperar col·laboració— i els més subdesenvolupats, als quals pot oferir serveis i orientacions. És fonamental comprendre i plantejar l'actuació d'aquests països intermedis, encara no massa ben precisada en la cooperació internacional.

b) La seva posició en una doble cruïlla, històrica i geogràfica. Totes dues l'apropen, sobretot, a Iberoamèrica, amb relacions lingüístiques i humanes perfectament vives. Però també al món àrab la cultura del qual va arrelar amb tanta força al nostre sòl.

RELACIÓ CRONOLÒGICA DE LES CONFERÈNCIES I TAULES RODONES

Maig-juliol de 1958
COMENTARIOS A LA LEY DE REFORMA TRIBUTARIA DE 26 DE
DICIEMBRE DE 1957

Fabià Estapé

30 de maig de 1958
INTERPRETACION DE LOS BALANCES PARA EL CONOCIMIENTO
Y DIRECCION DE LAS EMPRESAS

Pierre Trauchesec i Josep Vilarasau

Maig-juliol de 1958
LAS RELACIONES HUMANAS EN LA EMPRESA MODERNA

Domingo Hospital

4 de juliol de 1958
ESPAÑA ANTE LA UNIFICACION ECONOMICA EUROPEA

Juan de Arteaga y Piet, Marqués de la Vega Inclán

* Gairebé la totalitat de les conferències que aquí es relacionen han estat publicades pel Cercle.

- 16 d'octubre de 1958
EL CAPITAN DE INDUSTRIA ESPAÑOL EN LOS ULTIMOS
CIEN AÑOS
Jaume Vicens i Vives
- 31 d'octubre de 1958
PRESENTE Y FUTURO DE LA ECONOMIA ESPAÑOLA
José de Orbaneja
- 7 de novembre de 1958
LOS ESTUDIOS DE MOTIVACION
G.P.Vogel
- 4 de desembre de 1958
SITUACION ACTUAL Y NECESIDADES DE LA ECONOMIA
ESPAÑOLA
Fabià Estapé
- 19 de desembre de 1958
TRES MENTALIDADES Y UN PUEBLO
Llorenç Gomis
- 23 de gener de 1959
"CUBA" UN EJEMPLO DE LOS PROBLEMAS DE LOS PAISES ECONO-
MICAMENTE SUBDESARROLLADOS
Claudio Escarpenter
- 29 de gener de 1959
ANTE EL IMPACTO DE LA "NUEVA EUROPA"
P. Antoine Verleye
- 31 de gener de 1959
LOS PROBLEMAS DE LA ECONOMIA ESPAÑOLA ANTE 1959
Joan Sardà i Dexeus
- 11 de febrer de 1959
LOS PROBLEMAS DEL EQUILIBRIO POLITICO - LA QUINTA REPU-
BLICA FRANCESA
Manuel Jiménez de Parga
- 27 de febrer de 1959
EL NIVEL DE VIDA Y LOS SISTEMAS ECONOMICOS
Lluís Figa i Faura
- 10 de març de 1959
LA BANCA CATALANA
Francesc Recasens i Mercadé

- 3 d'abril de 1959
LOS OBSTACULOS EN EL CAMINO DE LA INTEGRACION
ECONOMICA
Josep Lluís Sureda i Carrión
- 13 d'abril de 1959
LOS PROBLEMAS DE LA CAPITALIZACION EN ESPAÑA
José María Naharro Mora
- 14 de maig de 1959
ACTITUDES ESPAÑOLAS ANTE EL PROCESO DE INTEGRACION
EUROPEO
Salvador Millet i Bel
- 21 de maig de 1959
LA BALANZA INTERIOR DE COMERCIO EN LA PROVINCIA DE
BARCELONA
Ramon Trias i Fargas
- 7 de juliol de 1959
EL ESTADO EN LA ECONOMIA
Mariano Sebastián Herrador
- 20 d'octubre de 1959
EL PLAN DE ESTABILIZACION - BALANCE PROVISIONAL
Fabià Estapé
- 13 de novembre de 1959
LAS FINALIDADES Y LAS CONSECUENCIAS DEL PLAN DE
ESTABILIZACION
Manuel de Torres
- 24 de novembre de 1959
LO ECONOMICO Y LO FINANCIERO
Juan José Perulles
- 17 de desembre de 1959
LAS IDEOLOGIAS EMPRESARIALES EN EL CURSO DEL
DESARROLLO ECONOMICO
Juan José Linz
- 22 de gener de 1960
VISION Y PODER DE CREACION DEL HOMBRE DE EMPRESA
N.D. Lafuerza
- 12 de febrer de 1960
DESARROLLO Y ESTABILIZACION DE LA ECONOMIA ESPAÑOLA
Emilio de Figueroa Martínez

- 4 de març de 1960
EXIGENCIAS DEL DESARROLLO ECONOMICO ESPAÑOL
José Ramón Lasuén
- 15 de març de 1960
EL CALCULO DE LOS COSTOS
Robert Lyonnet
- 18 de març de 1960
LA INTERPRETACION MODERNA DEL DESARROLLO ECONOMICO
Enrique Fuentes Quintana
- 1 d'abril de 1960
EL MISTERIO DE LA ESTABILIZACION
Lluís Figa i Faura
- 6 de maig de 1960
RASGOS DE LA MENTALIDAD EUROPEA CONTEMPORANEA
Manuel Sacristán
- 3 de juny de 1960
EL COMERCIO EXTERIOR Y LAS INVERSIONES EXTRANJERAS EN
ESPAÑA
Francisco Gallego
- 21 de juny de 1960
EL NUEVO REGIMEN MUNICIPAL DE BARCELONA
Manuel Ballbé
- 14 d'octubre de 1960
PRESENTE Y FUTURO DEL SISTEMA FINANCIERO ESPAÑOL
Antonio Sánchez Pedreño
- 18 d'octubre de 1960
ESPAÑA EN LAS CORRIENTES ECONOMICAS MUNDIALES
José Luis Sampedro
- 17 de novembre de 1960
LA REVOLUCION DEMOGRAFICA EN CATALUÑA
Jordi Nadal i Oller
- 12 de desembre de 1960
CONFIGURACION LABORAL DE LA EMPRESA
Manuel Alonso García
- 19 de desembre de 1960
LAS TECNICAS MODERNAS DE DIRECCION Y ADMINISTRACION
DE EMPRESAS
Gonzalo Arnáiz

- 22 de desembre de 1960
EL LIBERALISMO EN LA ACTUAL ESTRUCTURA SOCIAL
Pare Antonio Sobrerroca S.I.
- 29 de desembre de 1960
EL SECTOR PUBLICO EN LA ECONOMIA NACIONAL
Angel P. Madroño
- 9 de gener de 1961
LA EVOLUCION ECONOMICA ESPAÑOLA EN 1960
Fabià Estapé
- 27 de gener de 1961
LAS DESAMORTIZACIONES Y LOS PROBLEMAS AGRARIOS EN EL
SIGLO XIX
Josep Fontana i Lázaro
- 10 de febrer de 1961
LA BALANZA DE PAGOS ESPAÑOLA. LOS ULTIMOS AÑOS Y
PERSPECTIVAS
Luis Angel Rojo
- 27 de febrer de 1961
INVERSION PUBLICA Y PRIVADA
Juan Velarde Fuertes
- 14 d'abril de 1961
ESTRUCTURA ECONOMICA ESPAÑOLA
Alfredo Santos Blanco
- 21 d'abril de 1961
POLITICA ECONOMICA
Fabià Estapé
- 24 d'abril de 1961
LA REPUBLICA FEDERAL ALEMANA
Hirsch-Weber
- 29 d'abril de 1961
LA POLITICA MONETARIA
Joan Sardà i Dexeus
- 21 de juny de 1961
¿DEMOCRACIA?
Lluís Figa i Faura
- 21 d'octubre de 1961
TEORIA EMPRESARIAL DE LAS VENTAS
Edwin H. Lewis

- 3 de novembre de 1961
DOS EUROPAS (LA RICA Y LA POBRE)
Joaquim Muns
- 27 de novembre de 1961
EL PROGRAMA DEL DESARROLLO ECONOMICO ESPAÑOL E
INTEGRACION ECONOMICA ESPAÑOLA
Luis Ugarte
- 12 de desembre de 1961
LA INTEGRACION ECONOMICA EUROPEA: UN REPLANTEAMIENTO DEL PROBLEMA
Juan Echevarría
- 21 de desembre de 1961
BALANCE DE LA ECONOMIA EN 1961 Y PERSPECTIVAS
Fabià Estapé
- 26 de gener de 1962
ORGANIZACION ECONOMICA INTERNACIONAL
Manuel Varela Parache
- 15 de febrer de 1962
LA DESORIENTACION DE LA ECONOMIA BARCELONESA
Lluís Figa i Faura
- 26 de febrer de 1962
ESPAÑA, SU PLAN DE DESARROLLO Y EL MERCADO COMUN
José Luis Sampedro
- 7 de març de 1962
BARCELONA HOY Y MAÑANA
Santiago de Cruylles
- 21 de març de 1962
ALGUNES CARACTERÍSTICAS DE LA REVOLUCIÓN INDUSTRIAL A CATALUNYA
Josep Benet
- 30 de març de 1962
DESARROLLO ECONOMICO Y PROGRESO SOCIAL
Joaquín Ruíz Giménez
- 6 d'abril de 1962
ENTITATS FINANCERES I CATALUNYA EL 1962
Jacint Ros i Hombravella
- 2 de maig de 1962
L'EVOLUCIÓN DELS ESTAMENTS LABORALS EN LA CATALUNYA DEL PRIMER TERÇ DEL SEGLE XX
Antoni Jutjar

- 5 de maig de 1962
PLANIFICACION DEL DESARROLLO ECONOMICO EN ESPAÑA
Enrique Fuentes Quintana
- 15 de maig de 1962
PRINCIPIOS SOCIALES FUNDAMENTALES DE LA ENCICLICA "MATER ET MAGISTRA"
Pablo Lucas Verdú
- 14 de desembre de 1962
LOS MECANISMOS DEL DESARROLLO ECONOMICO EN EL INFORME DEL BANCO MUNDIAL
Josep Lluís Sureda i Carrión
- 11 de febrer de 1963
BALANCE DEL AÑO ECONOMICO ESPAÑOL FINALIZADO. PERSPECTIVAS DE 1963
Fabià Estapé
- 15 de febrer de 1963
ACTITUDES DE LA JUVENTUD ESPAÑOLA ANTE EL PRESENTE Y EL FUTURO
Francisco Murillo Ferrol
- 22 de febrer de 1963
SOCIOLOGIA DE LA INDEPENDENCIA POLITICA
Salustiano del Campo
- 2 de maig de 1963
EL MOMENTO ACTUAL DE LA INDUSTRIA TEXTIL
Lluís Vericat i Núñez
- 28 de maig de 1963
EL FUTURO DEMOGRAFICO DE BARCELONA Y SU COMARCA
Alfonso García Barbancho
- 4 d'octubre de 1963
PERSPECTIVAS DEL DESARROLLO ECONOMICO EN LA ETAPA ACTUAL DE FORMACION DEL PLAN
Santiago Udina Martorell
- 12 de desembre de 1963
MOVILIDAD SOCIAL Y EDUCACION
Pedro Ribera Ferrán
- 20 de gener de 1964
LA ECONOMIA ESPAÑOLA EN 1963
Fabià Estapé

- 30 de gener de 1964
EL TURISMO Y EL PLAN DE DESARROLLO
Jorge Vila Fradera
- 1 de febrer de 1964
PROBLEMAS Y PERSPECTIVAS DE LA REFORMA FISCAL
Antonio Barrera de Irimo
- 18 de febrer de 1964
PROBLEMAS SOCIALES DEL DESARROLLO ESPAÑOL
José Luis Sampedro
- 28 de febrer de 1964
EL FENOMENO DE LA SOCIALIZACION EN EL MUNDO DE HOY
Monseñor Juan Alonso Vega
- 2 de març de 1964
LA AGRICULTURA EN EL PLAN DE DESARROLLO
Arturo Camilleri Lapeyre
- 18 d'abril de 1964
LA FUNCION DE LA SOCIEDAD EN LOS PAISES EUROPEOS
Julián Marías
- 23-24 d'abril de 1964
DISCUSION DEL PROYECTO DE REFORMA TRIBUTARIA.
Sessions de treball amb **Antonio Barrera de Irimo**
Ponents del Cercle d'Economia: **Luis Aguilera, Miguel Capuz, Sebastián Salvadó, Fabià Estapé, Josep M. Vilaseca i Marcet, Mario Parés, Narcís Nadal, Jordi Petit, Lluís Castellví i Bosch-Labrús**
- 15 de maig de 1964
EL PORVENIR ACTUAL DE LAS FORMAS POLITICAS
Manuel Jiménez de Parga
- 7 d'octubre de 1964
SITUACION ACTUAL Y PERSPECTIVAS DE LA INVERSION
EXTRANJERA EN ESPAÑA
Antonio Garrigues Walker
- 30 d'octubre de 1964
LUCES Y SOMBRAS DE NUESTRO PLAN DE DESARROLLO
Juan Echevarría
- 4 de desembre de 1964
LA NUEVA SOCIEDAD ESPAÑOLA
José Luis L. Aranguren
- 10 de desembre de 1964
SINDICALISMO Y ORDEN SOCIAL
Manuel Alonso García

- 15 de gener de 1965
LA ECONOMIA ESPAÑOLA EN 1964
Fabià Estapé
- 13 de març de 1965
FACTORES ESTRATEGICOS EN EL DESARROLLO ECONOMICO
ESPAÑOL
Enrique Fuentes Quintana
- 23 de març de 1965
DEL CAMPO AL SUBURBIO
Miquel Siguan i Soler
- 3 de maig de 1965
PROBLEMAS TEXTILES
Lluís Vericat i Núñez
- 21 de juny de 1965
CONCENTRACION URBANA Y DESARROLLO
Carles Trias i Bertran
- 20 de novembre de 1965
TECNICA ANTIGUA Y TECNICA MODERNA
Pedro Laín Entralgo
- 4 de març de 1966
LA FINANCIACION DE LAS EMPRESAS Y EL MERCADO DE
CAPITALES
Antonio Sanz de Bremond y Mira
- 12 de març de 1966
PRINCIPALES HECHOS ECONOMICOS DE 1965
Ramón Tamames
- 3 de juny de 1966
UN JUICIO SOBRE EL COMERCIO EXTERIOR DE ESPAÑA
Juan Bautista Ginebra Torra
- 10 de juny de 1966
ALGUNAS CONSIDERACIONES MAS SOBRE CATALUÑA
Julián Marías
- 16 de novembre de 1966
LAS REGIONES ESPAÑOLAS ANTE LA ASOCIACION CON EUROPA
José Luis Sampedro
- 15 de desembre de 1966
CONSIDERACIONES SOBRE EL FRAUDE FISCAL EN ESPAÑA
Antonio Garrigues Walker

22 de desembre de 1966
 LOS ASPECTOS SOCIOLOGICOS DE LA CONSTITUCION SOBRE LA
 IGLESIA EN EL MUNDO ACTUAL
Antonio Garrigues Díaz-Cañabate

3 d'abril de 1967
 LA PROBLEMATICA DE LA INVESTIGACION EN ESPAÑA
Juan Luis de la Ynfiesta

2 de maig de 1967
 METODOLOGIA DEL ANALISIS REGIONAL APLICADA A
 CATALUÑA
Ramon Trias i Fargas

20 d'octubre de 1967
 LAS OPCIONES DE LA ECONOMIA ESPAÑOLA
Joan Sardà i Dexeus

25 d'octubre de 1967
 RELACIONES ECONOMICAS ENTRE ESPAÑA E IBEROAMERICA
Ramón Tamames

25 de novembre de 1967
 URGENCIA DE UNA PLANIFICACION URBANISTICA EN EL AREA
 DE BARCELONA

Xavier Subías i Fages
 Situació actual i dèficits urbanístics de Barcelona

Manuel Ribas i Piera
 Línies directrius del pla de l'àrea metropolitana de Barcelona

Carles Trias i Bertran
 Experiència en l'àrea metropolitana de Madrid

Josep M. Muntaner
 Fórmules de finançament

16 de desembre de 1967
 LA PROBLEMATICA ECONOMICA DE CATALUÑA

Andreu Ribera i Rovira
 Conjuntura Econòmica

Pere Duran i Farell
 Infraestructura

Carles Ferrer i Salat
 Integració a Europa

Antonio Garrigues Walker
 Visió d'aquesta problemàtica des de fora de Catalunya

1 de març de 1968
 LA PROBLEMATICA FINANCIERA DE CATALUÑA

Jordi Pujol i Soley
 El finançament, un element de fre a l'expansió econòmica de Catalunya

Josep Riba i Ortínez
 Necessitat de finançament de les empreses catalanes

Josep Alsius i Granés
 Les caixes d'estalvi i el finançament de les empreses

Ramon Trias i Fargas
 La banca industrial i el finançament de les petites i mitjanes empreses

7 de març de 1968
 Presentació del llibre: "EL DESAFIO AMERICANO"
Jean Jacques Servan Schreiber

15 de març de 1968
 NIVELES DE PARTICIPACION POLITICA EN EL PLAN DE
 DESARROLLO

Sebastián Martín Retortillo

28 de març de 1968
 ALGUNAS CONSIDERACIONES SOBRE LA BANCA INDUSTRIAL Y
 DE NEGOCIOS EN ESPAÑA

José Raimundo de Basabé, Marqués de Miralrio

22 d'abril de 1968
 INFORME ECONOMICO DE CATALUÑA (Presentació del llibre)
Josep M. Muntaner i Pascual, Pere Puig i Bastard, Rafael Pujol i Marigot,
Antoni Serra i Ramoneda

26 d'abril de 1968
 LAS CONCENTRACIONES Y FUSIONES DE EMPRESAS; PROBLEMAS
 DE ORGANIZACION
Jaume Fonrodona i Sala

7 de maig de 1968
 LA PROBLEMATICA DE CATALUÑA (EXPORTACION DE
 PRODUCTOS INDUSTRIALES)

Francesc Sanuy i Gistau
 Potencial exportador de Catalunya

F. Xavier Tarragona i Corbella
 Instruments de foment de l'exportació

Joan Vilà i Reyes
 Estructura de l'empresa internacional

Lluís Vericat i Núñez
 Aspectes comercials de l'exportació

28 de maig de 1968
LA ECONOMIA MUNDIAL EN CRISIS
José Luis Sampedro

6 de juny de 1968
UN PLANTEAMIENTO FUNCIONAL DE LAS HACIENDAS LOCALES
Gabriel Solé i Vilallonga

18 de juny de 1968
LA CRISIS UNIVERSITARIA Y SU TRASFONDO
Alfonso Balcells Gorina

2 d'octubre de 1968
PRINCIPIOS DE UNA TEORIA ECONOMIA DINAMICA
Jesús Prados Arrarte

6 de desembre de 1968
LA ECONOMIA ESPAÑOLA ANTE EL SEGUNDO PLAN DE
DESARROLLO
Luis Angel Rojo

6 de febrer de 1969
ALGUNOS PROBLEMAS DE LA EMPRESA ESPAÑOLA
Leopoldo Calvo Sotelo

17 de març de 1969
ANALISIS DE LAS DIFERENCIAS REGIONALES
Amando de Miguel

25 de març de 1969
REUNIÓ DE SOCIS
Àrea Metropolitana: accessos i autopistes, port, zona franca i zones industrials, enllaços ferroviaris, etc.
Federico Silva Muñoz

3 d'abril de 1969
PROBLEMATICA DE LA INDUSTRIA BASICA
Claudio Boada

11 d'abril de 1969
EN TORNO AL LIBRO BLANCO
Fabià Estapé

18 d'abril de 1969
EL DIFICIL PROBLEMA DE LOS CUADROS DE MANDO
Fernando Gimeno Muntadas

2 de maig de 1969
LA FINANCIACION DE LAS EMPRESAS ESPAÑOLAS
Antonio Sanz de Bremond
La Borsa espanyola

Jordi Petit i Fontseré
Paper dels fons d'inversió a Espanya
Francesc Cabana i Vancells
Noves modalitats en el mercat de capitals

12 de maig de 1969
LA CALIDAD COMO FACTOR DE DESARROLLO
Juan Manuel Romaní

27 de maig de 1969
LA INDUSTRIA ELECTRICA DENTRO DEL CONTEXTO DE LA
INDUSTRIA BASICA ESPAÑOLA
Iñigo de Oriol e Ybarra

7 de juliol de 1969
EL PAPEL DEL DIRECTIVO EN LA SOCIEDAD
José Luis L. Aranguren

14 de novembre de 1969
EL FUTURO DE LA EDUCACION EN ESPAÑA
Miquel Siguan

9 de desembre de 1969
EL PROYECTO DE LEY SINDICAL
Manuel Alonso García

19 de desembre de 1969
REALIDADES Y PERSPECTIVAS DE LA ECONOMIA ESPAÑOLA
Jacint Ros i Hombravella
Algunes consideracions sobre la política econòmica espanyola

Antoni Serra Ramoneda
El sector tèxtil

Vicenç Oller i Compan
El sector metal·lúrgic

Joaquim Muns
El sector exterior de l'economia espanyola

9 de gener de 1970
LA REGIONALIZACION DEL DESARROLLO
José Ramón Lasuén

- 3 de març de 1970
LA JUVENTUD COMO FORMA DE VIDA
Julián Marías
- 7 d'abril de 1970
LA FINANCIACION DE LAS EMPRESAS A TRAVES DE LA BOLSA
Higini Torras i Magem
L'empresa en expansió i la Borsa
Ramon Trias i Fargas
Mecanisme de finançament a llarg termini
Javier Garçon Torró
La Borsa com a via de finançament
Josep Vilarasau i Salat
Les empreses mitjanes i la Borsa de valors
- 14 d'abril de 1970
LES COMARQUES DE CATALUNYA
Josep M. Muntaner i Pascual
El problema de les comarques de Catalunya: de l'estudi a l'acció
Ernest Lluch i Martín
Un comarcalisme econòmic d'avui
- 7 de juliol de 1970
LA ECONOMIA ESPAÑOLA Y SU PREVISIBLE EVOLUCION EN LOS
AÑOS SETENTA
Pere Duran i Farell
- 15 d'octubre de 1970
CRISIS Y RENOVACION DEL REGIMEN LOCAL ESPAÑOL
Eduardo García de Enterría
- 3 de novembre de 1970
PROBLEMATICA DEL AREA METROPOLITANA DE MADRID
Pedro Doblado Clavería
- 18 de desembre de 1970
ECONOMIA ESPAÑOLA 1970
Andreu Gispert i Llavet
Conjuntura interna
Joaquim Muns i Albuixech
Sector exterior
Jacint Ros i Hombravella
Objectius a mig termini: balanç
- 19 de febrer de 1971
EN TORNO A LA NUEVA LEY SINDICAL
Rodolfo Martín Villa

- 26 de febrer de 1971
1969-1970: UN BIENIO DE BOLSA EN ESPAÑA
Antonio Sanz de Bremond y Mira
Presentació
Máximo Fernández
Ampliacions amb prima i ampliacions a la par
Jordi Petit
Els fons d'inversió i la seva realització en el mercat de valors
Jordi Planasdemunt
La borsa dins el sistema financer
Carles Güell
Experiència d'una empresa industrial en la Borsa
- 5 de març de 1971
LOS PARTIDOS POLITICOS Y EL PROTECCIONISMO EN LOS
ESTADOS UNIDOS
Jesús Prados Arrarte
- 29 de febrer de 1971
LO QUE EN CATALUÑA NO ES ECONOMIA
Pedro Laín Entralgo
- 30 d'abril de 1971
LA HACIENDA PUBLICA ESPAÑOLA EN LA DECADA DE LOS
SETENTA
Enrique Fuentes Quintana
- 24 de maig de 1971
REUNIÓN DE SOCIS
Sobre la C.E.E.
Alberto Ullastres
- 14 de juny de 1971
HACIA UNA NUEVA POLITICA ECONOMICA
Carles Ferrer i Salat
Política Industrial
Daniel Pagés
Política Agrícola
- 17 de juny de 1971
RED VIAL EN EL AREA METROPOLITANA
Robert Cortadas i Arbat
L'autopista en el segon Pla de Desenvolupament
Albert Serratosa i Palet
L'autopista en el plantejament de l'Àrea Metropolitana: el túnel dels
Bruchs

- Joaquim de Nadal i Caparà**
Els problemes de la CN 150
- Jordi Vilaseca i Becquet**
L'autopista del Vallès
2 de juliol de 1971
LA POLITICA INDUSTRIAL ANTE EL TERCER PLAN DE
DESARROLLO
- José María López de Letona**
12 de novembre de 1971
LA ECONOMIA ESPAÑOLA ANTE EL TERCER PLAN DE
DESARROLLO
- Fabià Estapé**
2 de desembre de 1971
ECONOMIA ESPAÑOLA 1971
- Andreu Gispert i Llavet**
La conjuntura interna
- Francesc Granell i Trias**
L'evolució recent: perspectives futures del comerç exterior espanyol
- Joaquim Muns i Albuixech**
La crisi monetària internacional i la balança de pagaments espanyola
- 14 de gener de 1972
EL ECONOMISTA PROFESIONAL Y LA EMPRESA PRIVADA
- Ramon Trias i Fargas**
10 de març de 1972
ESPAÑA Y EUROPA
- Juan de Arteaga y Piet, Marqués de la Vega Inclán, Carles Güell de Sentmenat, Ramon Trias i Fargas**
6 d'abril de 1972
ESPAÑA Y EL MERCADO COMUN, HOY
- Vicent Ventura, Narcís Serra**
9 de juny de 1972
COMO ENTENDERSE CON EUROPA
- Augusto Assía**
16 de juny de 1972
SITUACION ECONOMICA ACTUAL Y PERSPECTIVAS
- Angel Madroñero, Josep Riba i Ortínez, Joaquim Muns, Carles Güell i Luis Coronel de Palma - Marqués de Tejada**
23 de novembre de 1972
EL FUTUR ECONÒMIC DE CATALUNYA
- Ramon Trias i Fargas**

- 4 de desembre de 1972
UN ESCOLLO PARA NUESTRA INTERVENCION EN LA COMUNI-
DAD ECONOMICA EUROPEA (EL ANCHO DE VIA ESPAÑOL)
- Patricio Palomar Collado**
9 de desembre de 1972
PROSPERIDAD, CALIDAD DE VIDA Y DESCONTENTO
¿UNA SORPRESA?
- Emilio Fontela Montes**
11 de gener de 1973
BALANCE DE LA ECONOMIA ESPAÑOLA EN 1972 Y PERSPECTIVAS
- Fabià Estapé**
16 de febrer de 1973
LAS ELITES DEL DESARROLLO: 1939-1972
- Carlos Moya**
23 de febrer de 1973
LA CRISIS DEL SISTEMA MONETARIO INTERNACIONAL
- Joan Sardà i Dexeus**
14 de març de 1973
LAS ELECCIONES FRANCESAS EN LA PRESENTE CIRCUNSTANCIA
EUROPEA
- Manuel Jiménez de Parga**
8 de maig de 1973
RELACIONES ENTRE ESPAÑA Y LOS PAISES SOCIALISTAS
- Eduardo Peña Abizanda**
14 de maig de 1973
CONSIDERACIONES ANTE UNA POSIBLE ZONA DE LIBRE COMER-
CIO ESPAÑA - C.E.E.
- Ramón Tamames Gómez**
4 de juliol de 1973
ECONOMIA ESPAÑOLA DESDE LA AUTARQUIA HASTA LA
ESTABILIZACION
- Jacint Ros i Hombrevella**
9 d'octubre de 1973
RASGOS DE LA EUROPA UNIDA
- George Vedel**
5 de novembre de 1973
LA INFLACION EN ESPAÑA
- Arturo López Muñoz**

- 14 de desembre de 1973
REUNIÓ DE SOCIS
 Anàlisi econòmica del moment actual i perspectives
Eusebi Dfáz-Morera
- 20 de desembre de 1973
REPERCUSIONES DE LA CRISIS MUNDIAL DE MATERIAS PRIMAS EN LA INDUSTRIA TRANSFORMADORA
Francesc Granell, Francesc Garcia Estartús i Jordi Mercader
- 25 de gener de 1974
LA PROBLEMATICA DEL ABASTECIMIENTO DE LA ENERGIA PRIMARIA
 (Reunió Cercle a Madrid) amb la participació de:
Carles Güell, Francisco Pérez Cerdá, Paulino Gutiérrez del Campo, Luis Reyna, Emilio Sanz Hurtado, Juan A. Odrizola Maluquer i Julián Trincado
- 30 de gener de 1974
LA ECONOMIA ESPAÑOLA ANTE 1974
Fabià Estapé
- 1 de febrer de 1974
LA FLOTACION DE LA PESETA
Joaquim Muns, Narcís Serra
- 7 de febrer de 1974
LA UNIVERSIDAD
Gabriel Ferraté, J.A. González Casanova, Rafael Jiménez de Parga
- 22 de febrer de 1974
DESARROLLO Y MODERNIZACION POLITICA
Luis González Seara
- 15 de març de 1974
HACIA UNA NUEVA POLITICA REGIONAL EN ESPAÑA
Gonzalo Sáenz de Buruaga
- 22 de març de 1974
LA ECONOMIA ESPAÑOLA ANTE LA SITUACION INTERNACIONAL
Eduardo Merigó
- 26 d'abril de 1974
LA PARTICIPACION EN LA EMPRESA
François Ceyrac
- 16 de maig de 1974
 Col·loqui: **ASPECTOS JURIDICO, FISCAL Y CONTABLE DE LA INVESTIGACION EN LA EMPRESA**
Carlos Fernández-Novoa Rodríguez, Matías Cortés Domínguez, Antoni Serra i Ramoneda, Carles Ferrer i Salat, Rafael Jiménez de Parga

- 10 de juny de 1974
OPTICA INTERNACIONAL EN EL FUTURO DE LA EMPRESA
J.A. Gibernau
- 30 de setembre de 1974
LAS PERSPECTIVAS ECONOMICAS DENTRO DEL NUEVO CONTEXTO INTERNACIONAL
Jerôme Monod
- 15 d'octubre de 1974
NUEVA SOCIEDAD EN UNA EPOCA DE CRISIS
Francisco Fernández Ordóñez
- 8 de novembre de 1974
LA COYUNTURA ECONOMICA
Arturo López Muñoz, Narcís Serra i Juan José Toribio
- 22 de novembre de 1974
ESTADO, SOCIEDAD Y POLITICA
Raúl Morodo
- 23 de gener de 1975
LOS CAMBIOS SOCIALES Y LAS INSTITUCIONES POLITICAS
Joaquín Garrigues Walker
- 21 de febrer de 1975
LA COYUNTURA ECONOMICA
Andreu Gispert i Llavet, Joaquim Muns i Albuixech, Francesc Granell i Trias
- 28 de febrer de 1975
EN EL UMBRAL DEL SIGLO XXI
José Luis Sampedro
- 2 d'abril de 1975
UNA POSICION REGIONALISTA
Alfonso Osorio
- 5 de maig de 1975
PROBLEMAS Y SOLUCIONES PARA LA ECONOMIA ESPAÑOLA
José Ramón Lasuén
- 11 de juny de 1975
CATALUNYA I EL MERCAT COMÚ
Joaquim Maria de Nadal, Anton Cañellas, Carles Gasòliba, Miquel Roca i Junyent
- 30 de juny de 1975
RECUESTO DEL AÑO POLITICO
Josep Antoni González Casanova

- 22 de gener de 1976
SITUACION ACTUAL DE LA ECONOMIA ESPAÑOLA
Joaquim Muns, Andreu Gispert, Josep Marull, Francesc Granell, Joan Ortega, Jacint Ros i Hombravella
- 29 de gener de 1976
TRANSICIÓ, CONTINUISME O CANVI
Josep Melià
- 12 de febrer de 1976
LA POLÍTICA ECONÒMICA OFICIAL ENFRONT D'UNA POLÍTICA ECONÒMICA RADICAL
Ernest Lluch
- 26 de febrer de 1976
LA SITUACION Y PERSPECTIVA DE LA ECONOMIA MUNDIAL
Joaquim Ferran
- 11 de març de 1976
LA POLITICA ECONOMICA ESPAÑOLA A DEBATE
Juan Badosa, Eduardo Merigó, Alfredo Pastor, Jacint Ros i Hombravella, Julio Segura, Narcís Serra
- 31 de març de 1976
LES DUES VERSIONS DE LA REVISIÓ DEL PLA COMARCAL
Albert Serratosa
- 21 de maig de 1976
EL PROBLEMA DE LA EMPRESA ANTE EL FUTURO ESPAÑOL
Antonio Marzal
- 31 de maig de 1976
LOS EMPRESARIOS Y LA POLITICA
Manuel Guasch
- 1 de juliol de 1976
LA ESPAÑA REAL MIRADA DESDE CATALUÑA
Julián Marías
- 15 d'octubre de 1976
ANALISIS DE UNA SITUACION POLITICA ACELERADA
Ricardo de la Cierva
- 22 d'octubre de 1976
REUNIÓ DE SOCIS
La situació de l'economia espanyola i la política econòmica governamental
Joaquim Muns, Andreu Gispert, Francesc Granell, Vicenç Oller
- 4 de novembre de 1976
LA CRISIS ECONOMICA ACTUAL: PROBLEMAS Y SOLUCIONES
Enrique Fuentes Quintana, José Ramón Alvarez Rendueles

- 10 de desembre de 1976
LA EMPRESA EN LOS MOMENTOS ACTUALES
Joan Alegre i Marcet
- 20 de gener de 1977
LA RECONSTRUCCIÓ ECONÒMICA CATALANA A LA POSTGUERRA
Emili Farré i Escofet, Francesca Minguella
- 17 de març de 1977
LA PREMSA DAVANT LES ELECCIONS
Josep Pernau
- 9 de maig de 1977
LA DEMOCRACIA Y LA LIBERTAD DE EXPRESION
Luis González Seara
- 16 de maig de 1977
UN PROGRAMA ECONOMICO PARA SALIR DE LA CRISIS
Eduardo Merigó
- 17 de maig de 1977
CICLE AUTONOMIA I INSTITUCIONS CATALANES
EL RECICLATGE I FORMACIÓ DEL FUNCIONARI DE L'ADMINISTRACIÓ PÚBLICA CATALANA
Enric Argullol, Jaume Galofré, Josep Ramon Parada, Joan Prats, Lluís Pugés
- 19 de maig de 1977
INSTITUCIONALITZACIÓ DE L'URBANISME I ORDENACIÓ DEL TERRITORI I MEDI AMBIENT A CATALUNYA
Lluís Cantallops, Josep Maria Carreras, Manuel Ribas i Piera, Joan Antoni Solans, Albert Vilalta
- 23 de maig de 1977
PLANIFICACIÓ I GESTIÓ DEL TRANSPORT A CATALUNYA
Emili Arbós, Alfons Rodríguez i Bayraguet, Albert Serratosa, Joaquim Tosas
- 26 de maig de 1977
INFORMACIÓ I DOCUMENTACIÓ A CATALUNYA
Josep Maria Camarasa, Lluís Carreño, Manuel de Forn, Albert Pons Valón
- 31 de maig de 1977
LA UNIVERSITAT A CATALUNYA
Enric Casassas, Josep Laporte, Angel Latorre, Narcís Serra
- 2 de juny de 1977
LA SANITAT A CATALUNYA
Nolasc Acarín, Josep Artigas, Josep Corominas, Eduard Franco i Estadella

6 de juny de 1977

L'ENSENYAMENT A CATALUNYA

Josep Maria Bas, Josep Maria Grifoll, Pere Ribera, Jaume Serramona, Miquel Siguan

8 de juny de 1977

LES INSTITUCIONS DE CONSERVACIÓ I DESENVOLUPAMENT DEL PATRIMONI LINGÜÍSTIC A CATALUNYA

Jaume Planas, Francesc Vallverdú

13 de juny de 1977

MITJANS DE COMUNICACIÓ SOCIAL A CATALUNYA

Jaume Guillamet, Manuel Parés i Maicas, Josep Pernau, Antoni Serra, Sergi Schaff

29 de setembre de 1977

EL MOMENTO ECONOMICO Y LAS PERSPECTIVAS EMPRESARIALES

Carles A. Gasòliba, Andreu Gispert, Josep M. Muntaner, Jacint Ros i Hombravella

4 d'octubre de 1977

Taula rodona sobre: INFLACION Y MERCADO DE CAPITALES. LOS CASOS DE MEXICO, CHILE, COLOMBIA Y BRASIL

3 de novembre de 1977

LA INDÚSTRIA CATALANA

Jordi Bosser, Muriel Casals, Carles A. Gasòliba

14 de novembre de 1977

LAS RELACIONES ENTRE LAS CENTRALES SINDICALES OBRERAS Y LAS PATRONALES EN LOS PAISES OCCIDENTALES: PERSPECTIVAS FUTURAS

Morris Weisz

22 de novembre de 1977

LOS ACUERDOS DE LA MONCLOA: UN PROGRAMA DE SANEAMIENTO PARA LA ECONOMIA ESPAÑOLA

Carles Güell, Ernest Lluch

6 de desembre de 1977

DESPUES DEL PACTO DE LA MONCLOA

Juan Luis Cebrián Echarri

14 de desembre de 1977

COMPETÈNCIES I RECURSOS FINANCERS DE LA GENERALITAT

Joaquim Muns

Distribució de competències entre el govern de l'Estat i el de Catalunya

Jacint Ros i Hombravella

Distribució de competències entre el govern de l'Estat i el de Catalunya

Antoni Casahuga

Les finances de la Generalitat

Josep Subirats

Les finances de la Generalitat

Narcís Serra

Les finances de la Generalitat

18 de gener de 1978

LA EVOLUCION DE LA ECONOMIA ESPAÑOLA A TRAVES DE SUS MAGNITUDES BASICAS

Blas Calzada

22 de febrer de 1978

FINANCIACION EMPRESARIAL

Joan Josep Brugera, Josep Molins, Juan Torres

14 de març de 1978

SITUACION Y FUTURO DE LOS SECTORES INDUSTRIALES CATALANES

Miquel Rambla, Julio San Miguel, Francesc Santacana

17 d'abril de 1978

INDUSTRIA: SECTOR PUBLICO Y SECTOR PRIVADO

Luis Solana, Enrique Barón

23 de maig de 1978

LA POLÍTICA ECONÓMICA DE LA GENERALITAT

Joan Josep Folchi

31 de maig de 1978

LA POLÍTICA TERRITORIAL DE LA GENERALITAT

Narcís Serra

3 d'octubre de 1978

L'ÚNICA ALTERNATIVA: AVANÇAR EN LA DEMOCRÀCIA

Miquel Roca i Junyent

5 d'octubre de 1978

LA POLITICA MONETARIA

José Ramón Alvarez Rendueles, Rafael Termes, Joaquim Muns

6 de novembre de 1978

LA POLITICA ECONOMICA A DEBATE

Lluís Armet, Joan Badosa, Joan Maria Esteban Marquillas, Josep Lluís Oller

20 de desembre de 1978

LOS PROXIMOS DOCE MESES DE LA ECONOMIA ESPAÑOLA

Eduard Punset

- 7 de febrer de 1979
BARCELONA: PROBLEMATICA DE UNA GRAN CIUDAD
Joan Angelet, Antonio Figueruelo, Joan Antoni Solans
- Març de 1979
ELECCIONS MUNICIPALS
 Programes dels diferents candidats
Magí Pont, Xavier Millet, Carles Güell, Josep Miquel Abad, Joan Hortalà, Narcís Serra
- 8 de març de 1979
EL REPLANTEAMIENTO INDUSTRIAL Y EL FUTURO ENERGETICO
Luis Marco
- 29 de maig de 1979
LA CRISIS ECONOMICA ESPAÑOLA Y LOS PROBLEMAS DE SU SUPERACION
Enrique Fuentes Quintana
- 5 de juny de 1979
ELS SECTORS A CATALUNYA: PROBLEMES I PERSPECTIVES
Francesc Santacana, Raimon Escuder, Rafael Romero, Jordi Goula
- 12 de juny de 1979
LA SALIDA DE LA CRISIS ECONOMICA: UNA PROPUESTA LIBERAL
Pedro Schwartz Girón
- 20 de juny de 1979
LA EVOLUCION ECONOMICA EN ESPAÑA Y EN EUROPA: ¿PARALELISMO O DIVERGENCIA?
Emilio Fontela Montes, Ana Yabar Sterling
- 12 de juliol de 1979
PERSPECTIVAS DE LA ECONOMIA ESPAÑOLA EN EL MARCO DE LA CRISIS ENERGETICA
José Luis Leal
- 13 de setembre de 1979
REUNIÓ AMB EL CERCLE D'ECONOMIA
Fernando Abril Martorell
- 25 de setembre de 1979
PERSPECTIVES ACTUALS DE L'ECONOMIA ESPANYOLA
Fabià Estapé
- 10 d'octubre de 1979
PERSPECTIVA SOCIALISTA SOBRE LA CRISIS ECONOMICA
Ernest Lluch

- 29 d'octubre de 1979
ALGUNOS SECTORES ESTRATEGICOS PARA EL DESARROLLO ECONOMICO ESPAÑOL
Joan Alegre i Marcet, Josep Maria Ardèvol i Vidiella, Juan Miró Chavarría, Juan Antonio Delgado Garriga
- 5 de novembre de 1979
HACIA UNA ECONOMIA COMPETITIVA. EL PLAN ECONOMICO DEL GOBIERNO
Joaquín Garrigues Walker
- 13 de novembre de 1979
PRESION FISCAL, CRISIS ECONOMICA Y AUTONOMIAS
Jaime García Añoveros
- 4 de desembre de 1979
L'ECONOMIA MUNDIAL: PRESENT I FUTUR
Joaquim Muns
- 18 de desembre de 1979
CREATIVIDAD FRENTE A LA CRISIS
Salvador Pániker
- 15 de gener de 1980
LA BANCA ANTE LA RECONVERSION DE LA ECONOMIA ESPAÑOLA
Jaime Carvajal y Urquijo
- 29 de gener de 1980
TERRITORI I PERSPECTIVES DE CREIXEMENT EN EL MARC AUTONÒMIC
Lluís Armet
- 7 de febrer de 1980
PROGRAMAS ECONOMICOS DEL GOBIERNO Y DE LA EMPRESA EN LOS OCHENTA
José Antonio Aguirre, Francesc Granell
- 12 de febrer de 1980
CON LA CRISIS ENERGETICA DE FONDO, LA AGRICULTURA ESPAÑOLA ANTE LA COMUNIDAD ECONOMICA EUROPEA
Jaime Lamo de Espinosa
- 14 de febrer de 1980
BALANCE DE LA ECONOMIA ESPAÑOLA EN 1979 Y PERSPECTIVAS
José Luis Leal
- 20 de febrer de 1980
REUNIÓ DE SOCIS
 Dos tipus de polítiques econòmiques diferents per a sortir de la crisi:
Josep Lluís Oller, Rafael Suñol

- 28 de febrer de 1980
FACE AUX FUTURS: LES PERSPECTIVES À LONG TERME DE
L'ECONOMIE MONDIALE
Jacques Lesourne
- 17 d'abril de 1980
REUNIÓ DE SOCIS
Els problemes actuals del sector financer espanyol
Joan Josep Brugera, Jaume Lanaspà
- 21 d'abril de 1980
LA REFORMA DE L'ADMINISTRACIÓ PÚBLICA, CONDICIÓ DE LA
DEMOCRÀCIA
Pasqual Maragall
- 8 de maig de 1980
EL FUTURO DE CATALUÑA EN UNA EUROPA UNIDA
Augusto Assía
- 13 de maig de 1980
CRECIMIENTO Y REASIGNACION DE RECURSOS: UNA RESPUESTA
A LA CRISIS
Eduardo Merigó
- 15 de maig de 1980
LE PARI DE L'HARMONISATION STATISTIQUE: LES EQUILIBRES
ENTRE LES STATISTIQUES SUPRANATIONALES ET LES STATISTI-
QUES REGIONALES EN EUROPE
Jacques Mayer
- 9 de juny de 1980
ACTE D'HOMENATGE AL DR. JAUME VICENS I VIVES
**Jordi Nadal i Oller, Ernest Lluch i Martín, Carles Ferrer i Salat, Jordi Pujol
i Soley; moderador, Joan Mas i Cantí**
- 25 de juny de 1980
LA CRISIS DEL PENSAMIENTO ECONOMICO EN LA DECADA DE
LOS OCHENTA
Luis Angel Rojo
- 19 de setembre de 1980
POLITICA ECONÓMICA DE ESPAÑA
Presentació del llibre de Luis Gamir
Ramon Trias i Fargas i Fabià Estapé
- 14 d'octubre de 1980
REFLEXIONS SOBRE LA PREVISIBLE EVOLUCIÓ DELS ANYS
VUITANTA
Pere Duran i Farell

- 22 d'octubre de 1980
EL REBROT DE LA CRISI ECONÒMICA INTERNACIONAL: LLIÇONS
D'UNA EXPERIÈNCIA PER AL CAS ESPANYOL
Joaquim Muns i Albuixech
- 27 d'octubre de 1980
LA INDUSTRIA QUIMICA EUROPEA EN LA DECADA DE LOS
OCHENTA
Kurt Lanz
- 11 de novembre de 1980
BIENES DE CONSUMO: SITUACION Y PERSPECTIVAS
Santiago Foncillas, Manuel Guasch, Vicente Mortes
- 8 de desembre de 1980
POLÍTICA REGIONAL EN EL CONTEXT EUROPEU
Eduard Punset
- 8 de gener de 1981
LA ECONOMIA ESPAÑOLA EN 1981: PERSPECTIVAS
Juan Antonio García Díez
- 4 de febrer de 1981
REUNIÓ AMB EL CERCLE D'ECONOMIA
Felipe González
- 22 de gener de 1981
UNA REFLEXIÓ CATALANA SOBRE LA CRISI ACTUAL
Josep Maria Figueras
- 19 de febrer de 1981
LA INDÚSTRIA TÈXTIL: PRESENT I FUTUR
**Antoni Serra i Ramoneda, Joan Alemany i Bayó, Josep M. Cañellas, Lluís
Viladomiu**
- 4 de març de 1981
RECERCA I INNOVACIÓ TECNOLÒGICA: ADMINISTRACIÓ, EMPRE-
SA I UNIVERSITAT
Josep M. Bordas, Gabriel Ferraté, Agustí Montal
- 31 de març de 1981
CINC IDEES PER A REDREÇAR LA POLÍTICA ECONÒMICA
ESPANYOLA
Josep Lluís Oller
- 28 d'abril de 1981
CENT ANYS DE PREMSA A CATALUNYA
Horacio Sáenz Guerrero, Josep Pernau

- 7 de maig de 1981
EFFECTOS DE LA LIBERALIZACION DEL SISTEMA FINANCIERO EN
USA Y EN ESPAÑA: ANALISIS COMPARATIVO
Manuel Martín, Courtenay Worthington
- 15 de juny de 1981
EL PODER DE LA IZQUIERDA EN FRANCIA: LECCION POLITICA Y
REPERCUSION INTERNACIONAL
Jean-François Revel
- 8 d'octubre de 1981
PREPARAR EL NOSTRE FUTUR ECONÒMIC
Jordi Pujol i Soley
- 15 d'octubre de 1981
COMUNIDAD ECONOMICA EUROPEA: INTEGRACION POLITICA Y
ECONOMICA
Raimundo Bassols
- 27 d'octubre de 1981
REFLEXIONES DEL PASADO, PRESENTE Y FUTURO DE LA ECO-
NOMIA ESPAÑOLA
Fabià Estapé
- 10 de novembre de 1981
POLITICA INDUSTRIAL EN ESPAÑA Y EN EL PAIS VASCO
Javier García Egocheaga
- 24 de novembre de 1981
EL REGIMEN SOCIALISTA EN FRANCIA
Alain Touraine
- 10 de desembre de 1981
CUATRO OPINIONES SOBRE LA BOLSA
**Pedro Domínguez Sors, Joan Alegre i Marcet, José M. Fernández-Castañe-
ra, Pedro Carrión Herrero**
- 14 de desembre de 1981
BALANCE DE LA SITUACION ECONOMICA ACTUAL
Enrique Fuentes Quintana
- 20 de gener de 1982
EL I.N.I. Y LA ECONOMIA INDUSTRIAL ESPAÑOLA
Carlos Bustelo
- 8 de març de 1982
REUNIÓ AMB EL CERCLE D'ECONOMIA
Jaime García Añoberos

- 9 de març de 1982
LA BANCA REGIONAL A EXAMEN
**Raimon Carrasco i Azemar, Ignacio Herrero Alvarez, Alfredo Lafita Pardo,
Juan Oliu Pich**
- 3 de maig de 1982
LA GESTIÓ DE BARCELONA: UNA POLÍTICA MUNICIPAL
Narcís Serra
- 25 de maig de 1982
LA INVERSION PUBLICA: REPERCUSIONES ECONOMICAS Y DIS-
TRIBUCION TERRITORIAL
Pedro Pérez Fernández, Rafael Romero, Albert Vilalta
- 3 de juny de 1982
PROBLEMAS DEL ATLANTICO SUR
Hugh Thomas
- 21 de juny de 1982
LA RECONVERSION INDUSTRIAL Y EL DESARROLLO
TECNOLOGICO
Ignacio Bayón
- 18 d'octubre de 1982
COMENTARIOS EN TORNO A CUATRO AÑOS DE POLITICA ECONO-
MICA EN LOS EE.UU.
José Lladó Fernández-Urrutia
- 29 de novembre de 1982
ESTADO DE SITUACION DE LA ECONOMIA ESPAÑOLA
Juan Badosa, Luis Angel Lerena
- 14 de desembre de 1982
REFLEXIONS SOBRE LA DINÀMICA SOCIAL A CATALUNYA
Joan Rigol
- 24 de gener de 1983
POLITICA ECONOMICA DEL GOBIERNO VASCO
Mario Fernández
- 14 de febrer de 1983
EL FUTUR ECONÒMIC DE CATALUNYA
Joaquim Muns
- 7 de març de 1983
ANALISIS Y PERSPECTIVAS DE LA SITUACION ECONOMICA
José Ramón Lasuén
- 11 d'abril de 1983
LA SITUACIÓ ECONÒMICA EN EL MOMENT PRESENT
Miquel Roca i Junyent

Abril de 1983

BARCELONA PRESENT I FUTUR

(Cicle de conferències amb els candidats a l'alcaldia de Barcelona)

**Ramon Trias i Fargas, Jordi Solé Tura, Alexandre Pedrós, Joan Hortalà,
Pasqual Maragall.**

31 de maig de 1983

LOS PRESUPUESTOS PARA 1983, ¿CONTINUIDAD O CAMBIO?

Josep Lluís Oller, Pedro Pérez Fernández, Pere Puig Bastard

6 de juny de 1983

**LA LIBERTAD ECONOMICA EN EL SISTEMA GLOBAL DE
LIBERTADES**

**Julián Marias, Juan Antonio Delgado, Gonzalo Anes, Luis Díez del Corral,
Josep Antoni González Casanova, Salvador Pániker, José Luis Pinillos,
Eduard Punset, Fermín Zelada**

28 de juny de 1983

PERSPECTIVAS DE POLITICA ENERGETICA

Carmen Mestre

13 d'octubre de 1983

**LA ECONOMIA ESPAÑOLA A TRAVÉS DE
VEINTICINCO AÑOS DE RELACIONES
ESPAÑA-FONDO MONETARIO INTERNACIONAL**

Joaquim Muns, Manuel Varela Parache

24 d'octubre de 1983

OLIMPISME, AVUI

Joan Antoni Samaranch

3

**RELACIÓ CRONOLÒGICA DE LES "REUNIONS
COSTA BRAVA".
PONENTS I PROGRAMES**

I. REUNIÓ COSTA BRAVA

EL PLA D'ESTABILITZACIÓ 11, 12, 13 de maig de 1961

II. REUNIÓ COSTA BRAVA

PROBLEMES I PERSPECTIVES DEL DESENVOLUPAMENT
ECONÒMIC ESPANYOL

31 octubre - 1, 2, 3 de novembre de 1963
Hotel Reina Elisenda - Sant Feliu de Guixols

HISENDA.

JOSE LUIS SAMPEDRO, moderador.

Política Fiscal:

ANTONIO BARRERA DE IRIMO

Secretari General Tècnic del Ministeri d'Hisenda.

Política monetària:

LUIS ANGEL ROJO

Professor de Teoria Econòmica de la Universitat de Madrid. Servei d'Estudis del Ministeri de Comerç.

ANTONIO SANCHEZ PEDREÑO

Professor de Teoria Econòmica de la Universitat de Madrid. Col·laborador del Servei d'Estudis del Banc d'Espanya.

RAMON TRIAS I FARGAS

Catedràtic d'Economia. Director del Servei d'Estudis del Banc Urquijo a Barcelona.

GABRIEL SOLÉ I VILLALONGA

Professor d'Hisenda Pública i Dret Fiscal, a la Universitat de Madrid.

JOSE LUIS UGARTE

Tècnic Comercial de l'Estat. Servei d'Estudis del Ministeri de Comerç.

COMERÇ.

FABIÀ ESTAPÉ, moderador.

Comerç exterior:

ENRIQUE FUENTES QUINTANA

Catedràtic d'Hisenda Pública de la Universitat de Madrid. Cap del Servei d'Estudis del Ministeri de Comerç. Director d'"Información Comercial Española".

AGUSTIN HIDALGO DE QUINTANA

Tècnic Comercial de l'Estat. Expert en Aranzels.

LLUÍS VERICAT I NÚÑEZ

Director General d'Indústries Tèxtils i Diverses.

LUIS ALCALDE INCHAUSTI

Catedràtic d'Econometria, Universitat de Madrid. Tècnic del Ministeri d'Hisenda.

TURISME I POLÍTICA EXTERIOR.

FABIÀ ESTAPÉ, moderador.

Turisme:

JORDI VILA I FRADERA

Delegat Regional de Turisme.

ALFONSO GARCIA BARBANCHO

Vice-degà de la Facultat de Ciències Econòmiques de la Universitat de Barcelona. Catedràtic d'Econometria de la mateixa. Estadístic Facultatiu de l'Institut Nacional d'Estadística.

FÉLIX VARELA

Tècnic Comercial de l'Estat. Servei d'Estudis del Ministeri de Comerç.

Integració econòmica internacional:

OSCAR LEBLANC

Tècnic Comercial de l'Estat. Expert en Organismes Econòmics Internacionals.

INDÚSTRIA

ENRIQUE FUENTES QUINTANA, moderador.

Seminari POLITICA ECONÒMICA de la Universitat de Barcelona.

AGRICULTURA

ENRIQUE FUENTES QUINTANA, moderador.

JOSE M. SANZ PASTOR

Empresari agrícola. President de l'Associació Nacional de Cooperatives agràries.

LABORAL I SOCIAL.

ENRIQUE FUENTES QUINTANA, moderador.

Social:

JOSE LUIS SAMPEDRO

Catedràtic d'Estructura Econòmica de la Universitat de Madrid. Delegat d'Espanya a l'O.C.D.E. Subdirector general del Banc Exterior d'Espanya.

MANUEL ALONSO OLEA

Catedràtic de Dret de Treball de la Universitat de Madrid i Director General d'Ocupació del Ministeri del Treball.

MANUEL ALONSO GARCIA

Catedràtic de Dret del Treball de la Facultat de Dret de la Universitat de Barcelona.

JORDI NADAL

Professor d'Història Econòmica de la Facultat de Ciències Econòmiques de la Universitat de Barcelona.

ADMINISTRACIÓ.

JOAN SARDÀ I DEXEUS, moderador.

Administració central:

RAFAEL ENTRENA

Catedràtic de Dret Administratiu de la Universitat de Barcelona

Administració local:

PAU ROIG

Advocat, Tinent d'Alcalde de l'Ajuntament de Barcelona.

EDUCACIÓ.

JOAN SARDÀ I DEXEUS, moderador.

MARIANO RUBIO

Encarregat a l'O.C.D.E. per estudiar les necessitats de l'educació a Espanya.

JOAQUIN RUIZ GIMENEZ

Ex-Ministre d'Educació Nacional. Catedràtic de Filosofia del Dret de la Universitat de Madrid.

PERE RIBERA

Director de la Secció Espanyola del Liceu Francès.

POLÍTICA ECONÒMICA GENERAL.

CARLES FERRER I SALAT, moderador.

FABIÀ ESTAPÉ

Catedràtic de Política Econòmica. Degà de la Facultat de Ciències Econòmiques de Barcelona.

JUAN ECHEVARRIA

Catedràtic d'Economia, Universitat de Bilbao.

III. REUNIÓ COSTA BRAVA**ESPANYA DAVANT EUROPA: EXIGÈNCIES DEL NOSTRE
DESENVOLUPAMENT**

29 d'octubre a 1 de novembre de 1965

Hotel Reina Elisenda - Sant Feliu de Guixols

TREBALL I SEGURETAT SOCIAL:**Plantejament general**

MANUEL ALONSO GARCIA

Catedràtic de Dret del Treball. Universitat de Barcelona.

Convenis col·lectius, jurats d'empresa i sistemes d'organització del treball

JOSEP M. PUJOL I XICOY

President de la Secció Econòmica del Sindicat Nacional del Metall.

Relacions humanes i promoció de comandaments intermedis

JOSE M. JAUREGUIZAR PASTOR

Director Fàbrica "ASLAND" - Montcada.

Sindicats i conflictes col·lectius

FRANCESC SANUY I GISTAU

Ajudant de Càtedra de Dret del Treball. Universitat de Barcelona.

Seguretat Social

JOAQUIM FORN I COSTA

Advocat.

COMERÇ INTERIOR I EXTERIOR:**Visió general dels problemes de comerç interior i exterior**

FELIX VARELA PARACHE

Tècnic Comercial de l'Estat.

Política aranzelària

JOSE M. CALPE

Vice-secretari de la Cambra Oficial de la Indústria de Barcelona.

Mercat Comú i economia citrícola

VICENTE RIOS MINGARRO

Exportador taronger.

Els problemes del nostre comerç exterior

RUDY GREER

President de Sears, Roebuck de España, S.A.

Obstacles a l'exportació en l'estructura interna de l'empresa

JOSE M. LACALLE

Director de Ryace.

INDÚSTRIA I SERVEIS:**Problemes que planteja la desvinculació de la gestió dels negocis de la propietat del capital**

RAMON TRIAS I FARGAS

Director del Servei d'Estudis del Banc Urquijo de Barcelona.

Posició dels organismes corporatius davant les exigències del desenvolupament

ANDREU RIBERA I ROVIRA

President de la Cambra Oficial de la Indústria de Barcelona.

La problemàtica de l'empresari espanyol

LEOPOLDO CALVO SOTELO

Director General de la Unión Española de Explosivos.

La inversió industrial i els seus problemes: la infraestructura com a condició prèvia

FABIÀ ESTAPÉ

Catedràtic de Política Econòmica Universitat de Barcelona.

PAU ROIG I GIRALT

Conseller Delegat del Banc Rural i Mediterrani.

FINANÇAMENT:

Visió general del finançament a Espanya

ANTONIO BARRERA DE IRIMO

President de la Companyia Telefònica Nacional d'Espanya.

Finançament estranger

ANTONIO GARRIGUES WALKER

Advocat.

L'empresari davant el mercat de capitals

ENRIC MASÓ VAZQUEZ

President del Consell d'administració d'Emerson Electrónica Española, S.A.

Mercat de capitals i mercat de valors

ANTONIO SANZ DE BREMOND

Agent de Canvi i Borsa.

Actituds de l'empresari espanyol davant la banca

AMANDO DE MIGUEL

Doctor en Ciències Polítiques i Econòmiques. Sociòleg.

Aspectes de l'operació bancària

RAFAEL PEREZ ESCOLAR

Secretari del Consell d'Administració del Banco Español de Crédito.

Vendes a terminis de béns d'equipament

JOSE RAMON FERNANDEZ BUGALLAL

Conseller Delegat d'UNIFIBAN.

Les Caixes d'Estalvi i el finançament de les empreses a mig i llarg termini

JOSEP ALSIUS I GRANÉS

Director general de la Caixa d'Estalvis Provincial de la Diputació de Barcelona.

AGRICULTURA:

Els problemes que el desenvolupament planteja a l'agricultura

ARTURO CAMILLERI LAPEYRE

Vice-secretari general tècnic del ministeri d'Agricultura.

Comercialització interior de productes alimentaris

JOSE GARCIA DE ANDOAIN

Director tècnic de Consum. Comissaria General d'Abastaments i Transports.

Cooperativisme agrari

JOSE M. SANZ PASTOR

President de C.O.E.S.

Característiques i programa de C.O.E.S.

TOMAS MONTERO

Director general de C.O.E.S.

Uns interrogants

BALTASAR PARERA VILAR

Empresari agrícola.

L'EMPRESARI DAVANT LES EXIGÈNCIES DEL DESENVOLUPAMENT:

SANTIAGO UDINA I MARTORELL

Sots-secretari d'Obres Públiques.

ANTONIO VALERO

President del Consell de Direcció de l'I.E.S.E.

JOSE M. GARCIA PLANAS

Enginyer d'Indústries Tèxtils. Conseller Delegat d'Artexil, S.A.

ANTONI FORRELLAD I SOLÀ

Vice-secretari i Conseller Delegat del Banc Industrial de Catalunya.

IV. REUNIÓ COSTA BRAVA

L'ECONOMIA ESPANYOLA DAVANT LA DÈCADA DELS 70

6 al 8 de maig de 1970

Hotel Reina Elisenda - Sant Feliu de Guixols - Girona

POLÍTICA INDUSTRIAL - PLANTEJAMENT GENERAL:

ANDREU RIBERA I ROVIRA, moderador.
President de la Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Navegació de Barcelona.

La innovació i el canvi, base d'una futura política industrial

CARLES FERRER I SALAT
Vice-president del Comitè Espanyol de la Cambra de Comerç Internacional.

Cap a una nova política industrial

NARCIS SERRA I SERRA
Economista.

FORMACIÓ, INVESTIGACIÓ I TECNOLOGIA:

FABIÀ ESTAPÉ, moderador.
Rector de la Universitat de Barcelona.

La formació professional de dirigents

MANUEL GALEA
Advocat i Consultor en Direcció d'Empreses.

Investigació i tecnologia

Pare FERRER I PI
Director de l'Institut Químic de Sarrià.

POLÍTICA INDUSTRIAL - INDÚSTRIA BÀSICA:

LEOPOLDO CALVO SOTELO, moderador.
Conseller-Director General de Unión Española de Explosivos, S.A.

La infraestructura energètica

PERE DURAN I FARELL
President de Catalana de Gas i Electricitat.

La problemàtica de la Indústria química

FERNANDO GIMENO MUNTADAS
Gerent de S.A. Cros.

Política industrial en el sector de l'Energia

FRANCISCO PEREZ CERDA
Director general d'Energia i Combustibles.

La indústria espanyola davant el Mercat Comú

JOSE LLADO FERNANDEZ-URRUTIA
Director general d'Indústries Químiques i de la Construcció.

POLÍTICA INDUSTRIAL - INDÚSTRIA TRANSFORMADORA:

ANTONIO BARRERA DE IRIMO, moderador.
President de la Companyia Telefònica Nacional d'Espanya, S.A.

Política industrial - Indústria manufacturera

JOSE LUIS PERONA LARRAZ
Director general d'Indústries tèxtils, alimentàries i diverses.

Problemes de la indústria metal·lúrgica

ANTONI FORRELLAD
Vice-president del Banc Industrial de Catalunya.

Realitats i perspectives de la nostra indústria transformadora

JOSEP RIBA ORTÍNEZ
President del Servei Comercial de la Indústria Tèxtil Cotonera (S.E.C.E.A.)

POLÍTICA D'OCUPACIÓ:

RAMÓN GARCIA NIETO PARIS, moderador.
Director de Banca Riva y García.

Estructura de la població activa a Espanya. Perspectives envers el futur

AMANDO DE MIGUEL
Sociòleg.

Cap a una nova política d'ocupació

JUAN RIVERO LAMAS
Catedràtic de Dret del Treball de la Facultat de Dret de la Universitat de Saragossa.

DESENVOLUPAMENT REGIONAL:

EDUARDO GARCIA DE ENTERRIA, moderador.
Catedràtic de Dret Administratiu de la Facultat de Dret de la Universitat de Madrid.

Les Àrees Metropolitanes

RAMON MARTÍN MATEO
Catedràtic de Dret Administratiu de la Facultat de Ciències Econòmiques de la Universitat de Bilbao.

Problemes de l'Àrea Metropolitana de Barcelona

CARLOS CUATRECASAS TARGA
Advocat.

Possibles solucions als problemes de l'Àrea

ALBERT SERRATOSA
Sots-gerent de la Comissió d'Urbanisme i Serveis Comuns de Barcelona i altres municipis.

DESENVOLUPAMENT REGIONAL:

JOSE M. NAHARRO, moderador.
Conseller-Secretari General d'Unión Española de Explosivos, S.A.

Descentralització polític-administrativa

LUIS COSCULLUELAS
Doctor en Dret.

Experiència de desenvolupament regional en països europeus. Referència especial a Espanya

RAFAEL MARTINEZ CORTIÑA
Catedràtic d'Estructura Econòmica de la Facultat de Ciències Econòmiques de la Universitat de València.

Catalunya, regió fronterera

RAMON TRIAS I FARGAS
Catedràtic Supernumerari d'Economia Política i Hisenda Pública.

POLÍTICA AGRÍCOLA:

ARTURO CAMILLERI, moderador.
Secretari General Tècnic del Ministeri d'Agricultura.

La reforma d'estructures en l'agricultura espanyola

ALBERTO BALLARIN
Professor de Dret Agrari de la Universitat Central.

El futur econòmic dels agricultors condicionat a la seva unió i interdependència

DANIEL PAGÉS I RAVENTOS
Director de Finca Raymat.

L'agricultura espanyola davant el Mercat Comú

FRANCISCO BOTELLA
Vice-secretari Tècnic del Ministeri d'Agricultura.

COL·LOQUI GENERAL:

JOAN SARDÀ I DEXEUS, moderador.
Catedràtic d'Economia Política i Hisenda Pública.

V. REUNIÓ COSTA BRAVA

SOCIETAT I ECONOMIA DAVANT UN CONTEXT DEMOCRÀTIC

16, 17, 18 d'octubre de 1975
Hotel del Golf - Santa Cristina d'Aro - Girona

L'ESTAT I L'ECONOMIA:

L'intervencionisme estatal i l'economia de mercat

MIGUEL BOYER
Director de Planificació Estratègica d'UERT.

CARLES FERRER I SALAT

President del Banc d'Europa i de Ferrer Internacional, S.A.

El sector públic i el sector privat

JORDI PUJOL
Vice-president executiu de Banca Catalana.

LUIS ANGEL ROJO

Director del Servei d'Estudis del Banc d'Espanya.

El problema fiscal

FRANCISCO FERNANDEZ ORDOÑEZ
Inspector Tècnic Fiscal de l'Estat, excedent.

ENRIQUE FUENTES QUINTANA

Catedràtic d'Hisenda Pública i Dret Fiscal de la Universitat Complutense.

JOAQUIM MUNS I ALBUIXECH

Catedràtic d'Organització Econòmica Internacional. Universitat de Barcelona.

La regionalització

LUIS GONZALEZ SEARA
Catedràtic de Sociologia. Universitat de Madrid.

AMANDO DE MIGUEL

Catedràtic de Sociologia. Universitat de València.

NARCÍS SERRA

Professor d'Economia. Universitat Autònoma de Barcelona.

L'EMPRESA ESPANYOLA. CONDICIONANTS, EVOLUCIÓ I FUTUR:

LEOPOLDO CALVO SOTELO
Conseller Delegat d'UERT.

CARLES GÜELL DE SENTMENAT
Conseller Delegat d'Asland, S.A.

ESTAT I EMPRESA EN LA SUPERACIÓ DE LA CRISI ACTUAL:
(Taula rodona)

VI. REUNIÓ COSTA BRAVA

QUÈ FER AMB L'ECONOMIA ESPANYOLA?

24, 25 i 26 de març de 1977

Hotel Cap Roig. Platja d'Aro - Girona

COMENTARI INAUGURAL:

CARLOS CUATRECASAS TARGA

QUIN PAPER HAN DE JUGAR:

L'Administració:

LUIS ANGEL ROJO

Les centrals sindicals

RAMON GALDON

FRANCISCO GIMENEZ

JOSE LUIS LOPEZ BULLA

ANTONI LUCHETTI

Les organitzacions empresarials:

JORDI BAETA

FERNANDO ESPIAU

ALFREDO MOLINAS

ANDREU RIBERA

1977 UN MOMENT DECISIU VIST PELS HOMES DE L'ESTABILITZACIÓ DE 1959

JOAQUIM MUNS, moderador.

JOAN SARDÀ I DEXEUS, ponent.

TAULA RODONA: "ANÀLISI DE LA CRISI ECONÒMICA A L'ESTAT ESPANYOL"

EUSEBI DIAZ-MORERA, moderador.

Ponents:

J.M. BRICALL

CARLES GASÒLIBA

FRANCESC GRANELL

JOSEP JANÉ

ERNEST LLUCH

SANTIAGO ROLDAN

JACINT ROS

GRANS TENDÈNCIES IDEOLÒGIQUES PROPOSEN SOLUCIONS A CURT TERMINI:

JOSE ANTONIO LINATI

VICENÇ OLLER

NARCÍS SERRA

AMADEU CUITO

CONCLUSIONS:

CARLES GÜELL DE SENTMENAT

VII. REUNIÓ COSTA BRAVA

L'ECONOMIA ESPANYOLA DAVANT LA CRISI.

Propostes per superar-la

8, 9, 10 de novembre de 1979

Hotel Cap Roig, Calonge, Platja d'Aro - Girona

L'ECONOMIA ESPANYOLA L'ANY 1980:

El marc internacional

EDUARD PUNSET

Vocal de la Junta Directiva del Cercle d'Economia. Director del Servei d'Estudis del Banc Hispano-Americà.

La situació espanyola

ENRIQUE FUENTES QUINTANA

Catedràtic d'Hisenda Pública de la Universitat Complutense de Madrid. Acadèmic de la Real Academia de Ciencias Morales y Políticas.

LUIS GAMIR

Catedràtic de Política Econòmica de la Universitat d'Alcalá d'Henares. Diputat d'U.C.D.

ERNEST LLUCH

Professor Agregat d'Història de les Doctrines Econòmiques de la Universitat de València. Diputat del P.S.C. - P.S.O.E.

JULIO SEGURA

Catedràtic de Teoria Econòmica de la Universitat Complutense de Madrid.
Membre del Comitè Central del P.C.E.

JOAN SARDÀ I DEXEUS, moderador.

Catedràtic de la Universitat Autònoma de Barcelona.

**INTERVENCIÓ DEL PRESIDENT DEL CERCLE D'ECONOMIA,
VICENÇ OLLER****LES RELACIONS LABORALS:**

MARCELINO CAMACHO

Secretari General de CC.OO.

JOSE M. CUEVAS

Secretari General de la C.E.O.E.

ARTURO GIL

President de la Comissió de Relacions Laborals de la C.E.O.E.

FABIAN MARQUEZ

Foment del Treball Nacional.

JERONIMO SAAVEDRA

Secretari Confederal de la Comissió Executiva Confederal d'U.G.T.

MANUEL ZAGUIRRE

Secretari General d'U.S.O.

**L'ECONOMIA ESPANYOLA A MIG TERMINI. ALGUNS ASPECTES
BÀSICS:****Introducció**

LUIS ANGEL ROJO

Director General del Servei d'Estudis del Banc d'Espanya. Catedràtic de la Universitat de Madrid.

Política industrial i sector públic

JUAN ANTONIO DELGADO

Vice-president del Cercle d'Economia. Conseller Delegat de S.A. Cros.

EDUARD PUNSET

Vocal de la Junta Directiva del Cercle d'Economia. Director del Servei d'Estudis del Banc Hispano-Americà.

JOAN MAS I CANTÍ, moderador.

Vice-president del Cercle d'Economia.

La integració en el Mercat Comú

CARLES FERRER I SALAT

Vocal de la Junta Directiva del Cercle d'Economia. President de la C.E.O.E.

Política monetària i financera

JOSÉ RAMON ALVAREZ RENDUELES

Governador del Banc d'Espanya.

EUSEBI DIAZ-MORERA

Vocal de la Junta Consultiva del Cercle d'Economia. President de la Caixa d'Estalvis de Barcelona.

RAFAEL TERMES

President de l'Associació Espanyola de Banca Privada.

FABIÀ ESTAPÉ, moderador.

Catedràtic de Política Econòmica de la Universitat de Barcelona.

VIII. REUNIÓ COSTA BRAVA

EXAMEN DE L'ECONOMIA ESPANYOLA. Aspectes Fonamentals
25, 26 i 27 de març de 1982

Rigat Park Hotel - Lloret de Mar, Platja Fanals - Girona.

INICI DE LA REUNIÓ:

JUAN ANTONIO DELGADO GARRIGA

President del Cercle d'Economia. Conseller Delegat de S.A. Cros.

OBERTURA A L'EXTERIOR DE L'ECONOMIA ESPANYOLA

VICENÇ OLLER COMPAN, moderador.

Conseller d'Indústria i Energia de la Generalitat de Catalunya.

Ponents:

CARLOS MUÑOZ BETEMPS

Secretari tècnic per a les Relacions amb les Comunitats Europees.

CARLOS BUSTELO

President de l'Institut Nacional d'Indústria (INI).

CARLES FERRER I SALAT

President de la Confederació Espanyola d'Organitzacions Empresarials (CEOE).

JOSEP M. FIGUERAS

President del Consell Superior de Cambres Oficials de Comerç, Indústria i Navegació d'Espanya.

JORDI MERCADER I MIRÓ

Vice-president del Cercle d'Economia. President d'Indústries del Papel y la Celulosa, S.A.

ECONOMIA ESPANYOLA: DE L'INTERVENCIONISME CAP A ON?

ANTONI SERRA I RAMONEDA, moderador.

Catedràtic d'Economia de l'Empresa. Rector de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Ponents:

JOSE E. GARCIA-ROMEU FLETA

Sots-secretari d'Economia del Ministeri d'Economia i Comerç.

EDUARD PUNSET

Secretari General de la Federació de Clubs Liberals d'Espanya. President d'ENHER.

MIQUEL ROCA I JUNYENT

Portaveu del Grup Parlamentari Minoria Catalana en el Congrés dels Diputats.

CARLOS SOLCHAGA

Portaveu del Grup Parlamentari Socialista Basc en el Congrés dels Diputats.

JORDI SOLÉ TURA

Diputat del Congrés dels Diputats pel Grup Parlamentari Comunista.

LA REFORMA DEL SISTEMA FINANCER: PERSPECTIVA I COMPETITIVITAT

JOAN ALEGRE I MARCET, moderador.

President d'Unidad Eléctrica, S.A. (UNESA).

Ponents:

JAIME CARVAJAL Y URQUIJO

President del Banc Urquijo.

ALVARO CUERVO GARCIA

Catedràtic d'Economia de l'Empresa. Degà de la Facultat de Ciències Econòmiques i Empresariales de la Universitat d'Oviedo.

RICARDO GOYTRE BOZA

President del Banc de Crédito Industrial.

MARIANO RUBIO JIMENEZ

Sots-governador del Banc d'Espanya.

JOSEP VILARASAU I SALAT

Director General de la Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvis de Catalunya i Balears.

**RELACIÓ CRONOLÒGICA DE LES "REUNIONS
HOSTALRIC".
PONENTS I PROGRAMES**

I. REUNIÓ HOSTALRIC

LA REACTIVACIÓ DE L'ECONOMIA ESPANYOLA

22 de gener de 1972

Hostalric - Girona

L'ECONOMIA ESPANYOLA EN EL PERÍODE 1959-1970

LUIS ANGEL ROJO

Catedràtic de Teoria Econòmica de la Universitat Central. Director del Servei d'Estudis del Banc d'Espanya.

L'ACTUAL SITUACIÓ ECONÒMICA A ESPANYA I A OCCIDENT

(Taula rodona)

CARLES FERRER I SALAT, coordinador.

Industrial i Vice-president del Comitè Espanyol de la Cambra de Comerç Internacional.

Ponents:

ANDREU AGUSTÍ I TORRAS

Empresari. President de la Cambra Oficial de Comerç i d'Indústria de Girona.

ANDREU GISPERT I LLAVET

Economista.

EMILIO YBARRA CHURRUCA

Banc de Bilbao. Vocal de la Cambra d'Indústria de Bilbao.

JOAQUIM MUNS I ALBUIXECH

Professor d'O.E.I. de la Universitat de Barcelona.

ADRIAN PIERA

Vice-president de la Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Navegació de Madrid.

ANDREU RIBERA I ROVIRA

President de la Cambra d'Indústria, Comerç i Navegació de Barcelona. President de la Unió d'Empresaris del Sindicat Nacional del Metall.

POLÍTICA LABORAL, FISCAL, FINANCERA I MONETÀRIA

MANUEL ALONSO GARCIA

Catedràtic de Dret del Treball de la Universitat de Barcelona.

JAIME GARCIA AÑOVEROS

Catedràtic d'Hisenda Pública de la Universitat de Sevilla.

JAIME CAMUÑAS

Empresari.

JOAN SARDÀ I DEXEUS

Degà de la Facultat de Ciències Econòmiques de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Col·loqui: Consideració entorn d'una política reactivadora compatible amb un desenvolupament a llarg termini.

II. REUNIÓ HOSTALRIC

POLÍTICA EMPRESARIAL I EVOLUCIÓ DEMOCRÀTICA

16 de juliol de 1976

Hostalric - Girona

PRESENTACIÓ A CÀRREC DEL PRESIDENT DEL CERCLE D'ECONOMIA, CARLOS CUATRECASAS

TAULA RODONA SOBRE:

a) Com a empresari, quines creu que són les implicacions més rellevants del procés d'evolució democràtica. b) Quina opinió té pel que fa a les relacions

futures entre els distints elements que componen l'empresa. c) Quines relacions específiques existeixen entre el marc polític i els problemes econòmics de l'empresa.

Ponència General:

PERE DURAN I FARELL

CARLES GÜELL DE SENTMENAT

RAMON TRIAS I FARGAS

JOAN ALEGRE I MARCET

JORDI BAETA I ALGUÉ

JUAN ANTONIO DELGADO I GARRIGA

ANTONI FORRELLAD I SOLA

JORDI MERCADER I MIRÓ

5

LES JUNTES DIRECTIVES

I JUNTA DIRECTIVA (1958-1962)

President	Carles Ferrer i Salat
Vice-presidents	Carles Güell de Sentmenat Joan Mas i Cantí
Assessor tècnic econòmic	Fabià Estapé
Assessor jurídic	Lluís Figa i Faura
Tresorer	Guillermo Casanovas Abelanet
Vocals	Joan Antoni Borés i Montal Raimon Carrasco i Azemar Enric Corominas i Vila Guillem Maristany i Sabater Xavier Millet i Tusell Josep Pujadas i Domingo Josep Lluís Rivière i Ribas Artur Suqué i Puig Joan Albert Valls
Secretari general	Ignasi M. Vidal i Arderiu Ernest Lluch i Martín

II JUNTA DIRECTIVA (1962-1965)

President	Carles Ferrer i Salat
Vice-president 1r.	Joan Mas i Cantí
Vice-president 2n.	Carles Güell de Sentmenat
Assessor tècnic econòmic	Fabià Estapé
Assessor jurídic	Lluís Figa i Faura
Tresorer	Guillermo Casanovas Abelanet
Vocals	Joan Antoni Borés i Montal Raimon Carrasco i Azemar Enric Corominas i Vila Ernest Lluch i Martín Guillem Maristany i Sabater Xavier Millet i Tusell Josep Pujadas i Domingo Josep Lluís Rivièrre i Ribas Artur Suqué i Puig Ignasi M. Vidal i Arderiu
Secretari general	Fortunato Frías González (des d'abril/1964)

III JUNTA DIRECTIVA (1965-1969)

President	Carles Güell de Sentmenat
Vice-presidents	Artur Suqué i Puig Joan Mas i Cantí
Tresorer	Guillermo Casanovas Abelanet
Comptador	Jordi Estruga i Estruga
Vocals	Joan Antoni Borés i Montal Enric Corominas i Vila (fins al 1967) Carlos Cuatrecasas Targa Carles Ferrer i Salat Josep Ll. Francesch i Casanovas (des del 1967) José M. García Planas Joan Hortalà i Arau Xavier Millet i Tusell (des del 1967) Josep Pàmies i Miranda Manuel Parés i Maicàs Jordi Petit i Fontseré Josep M. Puig i Planas (fins al 1967) Josep Pujadas i Domingo Manuel Ribas i Montobbio (des del 1967) Josep Lluís Rivièrre i Ribas

Secretari general	Ignasi M. Vidal i Arderiu Pere Viladomiu i Portabella (fins al 1967) Josep Vilarasau i Salat Fortunato Frías González
-------------------	--

IV JUNTA DIRECTIVA (1969-1972)

President	Artur Suqué i Puig
Vice-president 1r.	Joan Mas i Cantí
Vice-president 2n.	Manuel Ribas i Montobbio
Tresorer	José Luis Guirao de Parga (fins al 1971) Ferran Riba i Ribera (des del 1971)
Vocals	Jordi Baeta i Algué Joan Antoni Borés i Montal Joan Carles Brugué i Julià (des del 1971) Carlos Cuatrecasas Targa Eusebi Díaz-Morera i Puig-Sureda Pere Duran i Farell Carles Ferrer i Salat Ramón García-Nieto París Carles Güell de Sentmenat José M. Lozoya Auge Vicenç Oller i Compañ (vocal secretari des de l'octubre de 1970) Jordi Petit i Fontseré Narcís Serra i Serra Ignasi M. Vidal i Arderiu
Secretari general	Fortunato Frías González (fins a l'octubre del 1970, que passà a ser vocal) Rafael Suñol i Trepal (incorporació el novembre de 1971)

V JUNTA DIRECTIVA (1972-1975)

President	Joan Mas i Cantí
Vice-president	Eusebi Díaz-Morera i Puig-Sureda
Tresorer	Jesús Lladó Fernández-Urrutia
Vocals	Jordi Baeta i Algué Jaume Carner i Suñol (fins al juny/74) Carlos Cuatrecasas Targa

	Pere Duran i Farell Carles Ferrer i Salat Fortunató Frías González Carles Güell de Sentmenat Jordi Mercader i Miró (des del juny/74) Joaquim Muns i Albuixech Vicenç Oller i Compañ Jordi Petit i Fontserè (fins al juny/75) Ramón Pintó i Oliveras Josep Pujadas i Domingo Jordi Pujol i Soley (des del juny/75) Ferran Riba i Ribera Manuel Ribas i Montobbio Francesc Sanuy i Gistau (fins al juny/75) Narcís Serra i Serra Artur Suqué i Puig Rafael Suñol i Trepát
Secretari general	

VI JUNTA DIRECTIVA (1975-1979)

President	Carlos Cuatrecasas Targa (fins al febrer/79)
Vice-presidents	Jordi Baeta i Algué Eusebí Díaz-Morera i Puig-Sureda Vicenc Oller i Compañ (President en funcions de febrer a maig del 79)
Tresorer	Joan Josep Brugerá i Clavero (fins oct./77) Joaquim Zuera Abizanda (des d'oct./77)
Vocals	Juan Antonio Delgado Garriga (des d'oct./77) Carles Ferrer i Salat Andreu Gispert i Llavet Francesc Granell i Trias (des d'oct./77) Carles Güell de Sentmenat (fins a l'oct./77) Jesús Lladó Fernández-Urrutia Joan Mas i Cantí Jordi Mercader i Miró Agustí Montal i Costa (des d'oct./77) Joaquim Muns i Albuixech (fins a l'oct./78) Josep Lluís Oller i Ariño (des d'oct./77) Jordi Planasdemunt i Gubert (fins a l'oct./77) Jordi Pujol i Soley (fins a l'oct./77) Ferran Riba i Ribera (fins a l'oct./77) Narcís Serra i Serra (fins a l'oct./77)

Secretari general	Artur Suqué i Puig Rafael Suñol i Trepát (fins al juliol/77, que passa a ser vocal) Andreu Morillas i Antolín (des del juliol/77 al desembre/78, que passa a ser vocal) Ignasi Camí i Casellas (des de febrer/79)
-------------------	--

VII JUNTA DIRECTIVA (1979-1980)

President	Vicenç Oller i Compañ (fins a l'abril/80)
Vice-presidents	Juan Antonio Delgado Garriga Joan Mas i Cantí (President en funcions des de l'abril/80 a juny/80) Rafael Suñol i Trepát
Tresorer	Carles Barnils i Deulonder
Vocals	Carlos Cuatrecasas Targa Carles Ferrer i Salat Carles A. Gasòliba i Böhm Andreu Gispert i Llavet Francesc Granell i Trias Manuel Guasch i Molins Jaume Lanasa i Gatnau Jesús Lladó Fernández-Urrutia Joan Llop i Carratalà Jordi Mercader i Miró Agustí Montal i Costa Andreu Morillas i Antolín Josep Lluís Oller i Ariño Victor Pou i Serradell Eduard Punset i Casals
Secretari general	Ignasi Camí i Casellas

VIII JUNTA DIRECTIVA (1980)

President	Juan Antonio Delgado Garriga
Vice-presidents	Joan Mas i Cantí Jordi Mercader i Miró Rafael Suñol i Trepát
Tresorer	Carles Barnils i Deulonder

Vocals

Joan Josep Brugera i Clavero
Enric Corominas i Vila (des de juny/81)
Carlos Cuatrecasas Targa
Carles Ferrer i Salat
Carles A. Gasòliba i Böhm
Andreu Gispert i Llavet
Francesc Granell i Trias
Manuel Guasch i Molins
Jaume Lanaspà i Gatnau (fins juny/81)
Jesús Lladó Fernández-Urrutia
Agustí Montal i Costa
Andreu Morillas i Antolín
Josep Lluís Oller i Ariño
Vicenç Oller i Compañ
Víctor Pou i Serradell
Eduard Punset i Casals
Leopoldo Rodes Castañé
Ignasi Camí i Casellas

Secretari general

6

RELACIÓ DE SOCIS A 30-IX-83

- 1 Joan Mas Cantí
- 2 Juan Alberto Valls Jové
- 3 Guillermo Casanovas Abelanet
- 4 Carlos Ferrer Salat
- 5 Carlos Güell de Sentmenat
- 6 Alberto Mas Cantí
- 7 Javier Bores Sans
- 8 Carlos Doms Martínez
- 9 Fco. L. de Yturbe Bosch Labrus
- 10 Federico Trías de Bes Recolons
- 11 Ignasi M. Vidal i Arderiu
- 12 Pedro Vidal Arderiu
- 13 José M. Cardona Lasheras
- 14 Sebastián Salvado Plandiura
- 15 José Tort Betriu
- 16 José Vilarasau Salat
- 17 Luis Carbonell Torrens
- 18 Ramón Llonch Arús
- 19 Alberto Folch Rusiñol
- 20 Jordi Pujol Soley
- 21 Juan Cerdá Barberá
- 22 Juan de Arteaga y Piet
- 23 Arturo Suqué Puig
- 24 Raimundo Carrasco Azemar
- 25 Juan Maragall Marfa
- 26 José Luis Rivière Ribas
- 27 Carlos Grases Jover
- 28 Xavier Millet Tusell
- 29 Joaquín Bertrán de Caralt
- 30 Joaquín Calbeto Galiana
- 31 Juan M. Massons y Rabassa
- 32 Juan Corominas Vila
- 33 José Pujadas Domingo
- 34 Miguel Capuz Pons
- 35 Enrique Corominas Vila
- 36 Guillermo Maristany Sabater
- 37 Francisco Fontcuberta Vernet
- 38 Ramón Viladomiu Egozcue
- 39 José M. Puig Planas
- 40 Luis Viladomiu Piera
- 41 Luis Plans Comadrán
- 42 Ramón Ferrán Poch

- 43 José Felipe Bertrán de Caralt
 44 José A. Rumeu de Delas
 45 Juan Ribalta Aguilera
 46 Luis Figa Faura
 47 Carlos de Montoliu Carrasco
 48 Jorge Estruga Estruga
 49 Juan Jorge Bergós Tejero
 50 José Manuel Núñez Lagos
 51 Manuel Corominas Vila
 52 Angel Massagué Cusachs
 53 Pedro Coll Llach
 54 Claudio Griñó Ramos
 55 José María Costa Ribas
 56 Pedro Feliu Marqués
 57 Ernest Lluch Martí
 58 José Sallarés Camps
 59 Pedro Oller Tintoré
 60 Joaquín Dualde S. de Lamadrid
 61 Antonio Sistach Moragas
 62 Josep Espar Tico
 63 Tomás Batlló Umbert
 64 Jorge Planasdemunt Gubert
 65 Manuel Bultó Font
 66 Eugenio Giralt Quintana
 67 José M. García Planas Villarrubia
 68 Alfonso Rivière Cera
 69 Josefa Portabella de Alós
 70 José Giner March
 71 Jorge Petit Fontseré
 72 Juan Torra-Balarí Llavallol
 73 Jaime de Aguilera Otermín
 74 Ramón Badrinas Bassas
 75 Vicenç Oller Compañ
 76 Jaime Arias Zimerman
 77 Juan Roca Roca
 78 Pedro Viladomiu Portabella
 79 Enrique Juando Miret
 80 Juan A. Borés Montal
 81 Francisco Mas Sardá Casanellas
 82 Pedro Vicens Rahola
 83 José Guasch Juliá
 84 Francisco Jover Sala
 85 Carlos Viladomiu Comella
 86 Carlos Cuatrecasas Targa
 87 Esteban Molist Pol
 88 Antonio Serra Martí
 89 Joaquín Muns Albuixech
 90 Marcelo Casadejus Sánchez
 91 Angel Esteve Zanetti
 92 José Colomer Trías
 93 Ramón Trías Fargas
 94 Pedro Durán Farell
 95 Juan Cahué Franquet
 96 Luis M. Jover Berenguer
 97 José Luis Milá Sagnier
 98 Josep Casas i Cunill
 99 Jorge Sagnier Hausmann
 100 Santiago Fisas Mulleras
 101 José Viader Vergés
 102 Antonio Sanz de Bremond y Mira
 103 Antonio Juanico Mancas
 104 José Pamies Miranda
 105 José Luis Francesch Casanovas
 106 Joaquín Targa Cuyás
 107 José M. Castañé Ortega
 108 Isidro Valls Rusiñol
 109 Javier Oller Vázquez
 110 Antonio Negre Villavecchia
 111 Juan Plans Comadrán
 112 Francisco Quintana Cascante
 113 Juan Uriach Marsal
 114 Josep Esteve i Soler
 115 Juan Manuel Desvalls Maristany
 116 Joaquín M. Tintoré Blanch
 117 Eduardo Fondevila Roca
 118 Celestino Nolla Benages
 119 José M. Roset Vidiella
 120 Javier Garçon Torro
 121 Antonio Garrigues Walker
 122 Juan Echevarría Gangoiti
 123 J. Miguel Cluet Tarragona
 124 Andreu Ribera i Rovira
 125 José Ignacio Borés Montal
 126 Francisco Rafart Estela
 127 Salvador Devant Cors
 128 Fortunato Frías González
 129 Juan Soler Giró
 130 Francisco Negra Valls

- 131 Luis Roca-Sastre Muncunill
 132 Enrique Masó Vázquez
 133 Luis Mataix Araño
 134 Benito Armengol i Obradors
 135 Pedro Guitart Prunes
 136 Manuel Grau Villa
 137 Federico Heredia Comas
 138 Ricardo Heredia Comas
 139 Lorenzo Gascón Fernández
 140 Salvador Pániker Alemany
 141 Joaquín Calvo Jacques
 142 Luis Vericat Núñez
 143 Narciso Serra Serra
 144 José-Acacio Gómez Vigo
 145 Antonio Basolas Erill
 146 Jacinto Soler Padró
 147 José Artigas Riambau
 148 José Planas Bargalló
 149 Francisco Granell Trías
 150 Francesc Morel i Ribalta
 151 Francisco Rubiralta Vilaseca
 152 Félix Escalas Fábregas
 153 Jaime Fonrodona Sala
 154 Ramón Romaguera Amat
 155 Eduardo Viladomiu Egozcue
 156 Francesc Sanuy Gistau
 157 Joaquín Pibernat i Lleyxa
 158 Manuel Ribas Montobbio
 159 Miguel A. Escoín Julve
 160 Salvador Casas Güell
 161 Enrique Sagnier Bassas
 162 Carlos Belil Palau
 163 Eusebio Güell de Sentmenat
 164 Hermenegildo Forrellad Bracons
 165 Juan M. Roger Vidal
 166 Damián Antiga i Parras
 167 Manuel Rucabado Verdager
 168 Jorge Baeta i Algué
 169 José M. Surís Fábrega
 170 Jorge Augusto i Amillach
 171 Augusto de Muller de Abadal
 172 Joaquim Maluquer Sostres
 173 Agustín Montal Costa
 174 José M. Lozoya Augé
 175 Igor Weitzman
 176 Angel Boleda Solá
 177 Enrique Pantaleoni Andreu
 178 José Alsius Granés
 179 Miguel Alvarez Beraza
 180 José R. Basabe y Manso de Zúñiga
 181 Javier Darna Piera
 182 Pedro Sagrera de Armenteras
 183 José A. Gefaell Goróstegui
 184 Casimir Molins i Ribot
 185 Juan Assens Monné
 186 Josep M. Muntaner i Pascual
 187 Joaquín Frígola Rufz de Porras
 188 Lluís Claudi i Bosch
 189 Ramón Casañas Aguado
 190 Manuel Rufz Gutiérrez
 191 Joaquim Daurella de Nadal
 192 Ricardo Piqué Batlle
 193 José Aguilá Pérez
 194 Ramón Grifoll Oliva
 195 Francesc d'A. Güell Albareda
 196 Ramón Miquel Ballart
 197 Ramón Masana Argerich
 198 Juan Majó Cruzate
 199 Leopoldo Calvo-Sotelo Bustelo
 200 Enrique Savory Cugat
 201 Guillermo Bañares Martí
 202 Antonio Gil Iguacel
 203 Eusebi Díaz-Morera i Puig-Sureda
 204 José Luis Guirao de Parga
 205 Núria Bozzo Durán
 206 Pedro Raventós Cucurull
 207 Miquel Roca i Junyent
 208 José Montaner Giró
 209 Joaquín Zueras Abizanda
 210 Jesús Lladó Fernández-Urrutia
 211 Jorge Bassó Mata
 212 José V. Fabra Muntadas
 213 Jesús Méndez Mateu
 214 Esteban Renom Pulit
 215 Salvador Casanovas Martí
 216 Roberto Vergés Cadanet
 217 José M. Muntaner Tanganelli
 218 Antonio José Cirera Trullas

- | | | | |
|-----------------------------------|---------------------------------|--------------------------------------|-------------------------------------|
| 219 Manuel A. Caragol Mas-Bagà | 263 Juan José Brugera Clavero | 307 Ernesto Ruíz Pala | 351 Narciso de Carreras Serra |
| 220 Magín Pont Mestres | 264 Carlos Rodríguez Lajo | 308 Xavier Adroer Tasis | 352 Javier Villavecchia Delas |
| 221 Teodoro Prat Pallarés | 265 Santiago París Vidal-Ribas | 309 Fernando Martorell Oliveras | 353 Guillermo Sagnier Hausmann |
| 222 Jesús Gutiérrez Fierro | 266 Pedro Soler Gual | 310 José Luis Oller Ariño | 354 Samuel Yais Bassat |
| 223 Joaquín Forn Costa | 267 Javier Trías de Bes Trabal | 311 Rodolfo Florit y Gómez Bonilla | 355 Eduardo Arruga i Valeri |
| 224 José M. Fabregat Pifarrer | 268 Juan Riera Juliá | 312 Manuel Carreras Fisas | 356 Tomás Buxeda Nadal |
| 225 Vicente Condón Menta | 269 Pedro Vila Busquets | 313 Julio Velasco González | 357 Carlos Barnils Deulonder |
| 226 Mauro Losa de la Manzanera | 270 Antonio Rovira Benet | 314 José Jané Solá | 358 Alfonso Rodríguez Bayraguet |
| 227 Javier Ribó Massó | 271 Rafael Suñol Trepat | 315 Carlos Hostench Tusquets | 359 Antonio Vila Despujol |
| 228 José M. de Nadal Clavería | 272 Manuel Cardeña i Coma | 316 José Pons Soler | 360 Federico Massallé Bainad |
| 229 Roberto L. Muls | 273 Alfonso Vives Conde | 317 Norberto Abascal Barquín | 361 Juan Salgas Cot |
| 230 Román Ribas Anfruns | 274 Juan M. Tintoré Turull | 318 Lorenzo Rosal Bertrand | 362 Miguel Navas Moreno |
| 231 Jorge Mercader Miró | 275 Jaime Vilaseca Torres | 319 Fco. Javier de la Rosa Martí | 363 Saturnino Anfosso Borell |
| 232 Francesc Cabana Vancells | 276 Juan Pujol Segarra | 320 Rafael Amezola y Manso de Zúñiga | 364 Antonio Galán Borque |
| 233 Jaime Rivière Manen | 277 Xavier Sedó Conde | 321 Vicente Martí Sala | 365 Agustín Luna Serrano |
| 234 Amadeo Vidal.Bach | 278 Pedro Grau Hoyos | 322 Alejandro Laplaza Gutiérrez | 366 José Mañé Uriarte |
| 235 Antonio Folcrá Folcrá | 279 Federico Albiñana Cuadras | 323 Enrique Banqué Mas | 367 Francisco Llorens Gelices |
| 236 Miguel Rambla Castells | 280 Agustín Sendino Salomón | 324 Fernando Casado Juan | 368 Ricardo Bofill Levi |
| 237 Alfonso Casanova Vihamonte | 281 Luis Carreño Piera | 325 Luis H. Malagarriga Santamaría | 369 Juan Jorge Clivillé Pedrós |
| 238 Inocencio Saizar Arregui | 282 Antonio Menduïña Sagrado | 326 Pedro Gual Feliu | 370 Juan García Argelaguet |
| 239 Jaime Torres Ferreras | 283 Jorge Alcover-García Tornel | 327 Alejandro Fábregas Elizondo | 371 José Bernís Vilagut |
| 240 Antonio Masferrer Solduga | 284 Juan Pich Payerols | 328 José M. Mercader Miró | 372 María Cinta Vidal Sanz |
| 241 Jacinto Calsina Gispert | 285 Juan Lluís Llaberia | 329 Esteban Masifern Sans | 373 Enrique de la Concha López-Isla |
| 242 José M. Mas Aliberch | 286 Pedro Linares Cercadillo | 330 Víctor Gay Rogel | 374 José M. González de León |
| 243 Pedro Pi-Sunyer Bayo | 287 José Muixi Domingo | 331 Pablo Durán Thornberg | 375 Juan Antonio Jaurrieta Mas |
| 244 José A. Linati Bosch | 288 Miguel Farré Raventós | 332 Eduardo García Pérez | 376 Juan Guitart Flores |
| 245 Pedro Baurier | 289 Francesc Bonet i Armengol | 333 José Miguel Cuatrecasas Targa | 377 Jorge Rocha Serra |
| 246 Jesús M. González Zapatero | 290 Julio Fournier Wynn | 334 Carlos Cases Boixareu | 378 Antonio Torra Torra |
| 247 Francisco Santacana Martorell | 291 Enrique Bobes Pellicer | 335 Narciso de Mir Faura | 379 Luis Cierco Sánchez |
| 248 Andrés Gispert Llavet | 292 Santiago Fisas Ayxelá | 336 Emilio Gutiérrez Fernández | 380 Jorge Baig Pelegrí |
| 249 Juan Batista Bartrolí | 293 Isidro Fainé Casas | 337 Luis Badía Almirall | 381 Andrés Reguera Guajardo |
| 250 Amador Bernabeu Bosch | 294 Ricardo Conde Rosales | 338 José M. Hernández Puértolas | 382 Enric Vidal Baucells |
| 251 Antonio Cabo Tellez | 295 Antonio Siurana Zaragoza | 339 Francisco Fernández Flores | 383 Luis Arnau Aranda |
| 252 Roberto Cortadas Arbat | 296 José Bueno Escalero | 340 José Marull Gou | 384 Jorge Ventosa Garí |
| 253 Ramón J. Badía Rodríguez | 297 Antonio Argandoña Ramiz | 341 Juan Molina Vivas | 385 Joaquín Herrero González |
| 254 Juan Soler Gual | 298 Juan Permanyer Martínez | 342 Daniel Moreno Sala | 386 Antonio Pérez-Portabella Camps |
| 255 José M. Ferrer Carreño | 299 Alberto Salazar Cortada | 343 Ramón Cañequé de Sola | 387 Santiago Vila Santaularia |
| 256 Ramón Pinto Oliveras | 300 Francisco Suárez Guinjoan | 344 José M. Berini Giménez | 388 Luis Patricio Sala |
| 257 Ramón Alfonseda Pous | 301 Joaquín Guilera Soler | 345 Andreu Puig Tomás | 389 Juan Martí Mercadal |
| 258 Magda Ferrer-Dalmau Alcoverro | 302 Jaime Sentís Abad | 346 Ramón Massó Tarruella | 390 Juan Echevarría Puig |
| 259 José M. Modolell Parera | 303 Carlos M. Monsó Pons | 347 Jordi Carulla i Font | 391 Luis Arassa Baratta |
| 260 Antonio Ruíz Criville | 304 Antoni Sanroma i Riera | 348 Rafael Jiménez de Parga Cabrera | 392 José Luis Jové Vintró |
| 261 Francesc-Xavier Bada Amatller | 305 José M. Piera Mas-Sardá | 349 Daniel Osacar Escrig | 393 Pedro Olabarriá Delclaux |
| 262 Juan Malagelada Terradas | 306 Sebastián Sastre Papiol | 350 Francisco Escudero Ribot | 394 Francisco Casals Estragué |

- 395 Pedro Pujol Sanjuán
 396 Juan Canals Olivé
 397 José Luis Barquero Garcés
 398 Juan Antonio Delgado Garriga
 399 Juan Carlos Maresca Cabot
 400 José M. Cata Virgili
 401 Juan Ant. Gómez Angulo
 402 Raimundo Pérez-Sala Cucurny
 403 Joaquín Molins Amat
 404 José M. Figueras Bassols
 405 Francisco Contreras Góngora
 406 Francisco Porta i Vilalta
 407 Juan Pino Ballester
 408 José Lladó Fernández-Urrutia
 409 Juan Llopart Pérez
 410 Luis Burgués Bobet
 411 Vicente Santana Aparicio
 412 Ramón Acín Ferrer
 413 Julio de Miquel Berenguer
 414 Antoni Sagrera i Fontanals
 415 Francisco Insa López
 416 Eduardo Merigó González
 417 Salvador Mas de Xaxas Rovellat
 418 Fco. Luis Moreno Fernández
 419 Robert Ramírez i Balcells
 420 Carlos González-Rojas Quera
 421 Enric Villalba i Cuberes
 422 Adolfo-Miguel Jones Molay
 423 José M. Larrañeta Astola
 424 Miguel Solanellas Barril
 425 Santiago Aguilar Canosa
 426 José Gabarro Casanovas
 427 Carlos Parrera Casanovas
 428 Mauricio Torra-Balarí i Cera
 429 Luis Basté López de Sagredo
 430 Luis Sánchez-Friera y G. Palazuelo
 431 José Alvarez Rébola
 432 Juan José Toribio Dávila
 433 Jorge Sellers Martorell
 434 Laura Khalo de von Berg
 435 Ignacio de Arvizu Despujol
 436 Antonio Sala Serra
 437 Antonio Aliana Magrí
 438 Francisco Grifé Guiu
 439 José C. Balagué Doménech
 440 Andreu Morillas Antolín
 441 Carles A. Gasòliba i Böhm
 442 José Illas Mas
 443 Ricardo Canal Morgó
 444 Antonio Arnal Rodríguez
 445 Joan Peig Ginabreda
 446 Tomás Rubio Sánchez
 447 Ismael Rosich Díez
 448 Antonio Martínez Altuna
 449 Juan Romagosa Petit
 450 Dietram von Schilcher
 451 Rafael Blanes Llopis
 452 José Martín Coll
 453 Juan Talarn Morales
 454 Jaime Lanaspá Gatnau
 455 Montserrat Arqué Ferrari
 456 Víctor Pou Serradell
 457 Joan Llop Carratalá
 458 Jordi Comas Murtró
 459 Ildefonso Valls Torné
 460 Eduard Punset i Casals
 461 Ricardo Arveras Carrasco
 462 José M. Mas Prat
 463 José M. Ardèvol Vidiella
 464 Manuel Guasch Molins
 465 Juan M. Hernández Puértolas
 466 Emilio Gilolmo López
 467 Salvador Gabarró Serra
 468 Javier Juncadella Salisachs
 469 Guillermo Tiemann Gottschalk
 470 Santiago Fradera Butsems
 471 Jaime Benet Canals
 472 Leopoldo Rodes Castañé
 473 Juan José Folchi Bonafonté
 474 Juan Lladó Fernández-Urrutia
 475 Josep Trías Sayols
 476 Rafael Romero Fernández
 477 Víctor F. Morales Mendizábal
 478 Enrique Morera Guajardo
 479 Santiago Tomeo Loscertales
 480 José M. Calmet Iglesias
 481 Juan Grau Almirall
 482 Joaquín Mestre Juncosa
 483 Juan Ortega Galán
 484 Enrique Picañol Roig
 485 José Badía Basté
 486 Pedro Bernad Herrando
 487 Fernando Espiau Seoane
 488 Antonio Gabarro Rusiñol
 489 Jorge E. García Galcerán
 490 Carlos Gelabert Molas
 491 Jorge González Calvete
 492 Ramón Laborda Marqués
 493 Jaime Lloveras Montserrat
 494 Luis Andrés Montolio Roig
 495 Mario Pons Lázaro
 496 Cayetano Peñaranda Campoy
 497 Ramón F. Pou Serradell
 498 Juan Rafols Esteve
 499 Santiago Recolons de Arquer
 500 Federico Rivero Cuervo
 501 Martín Rosell Barbé
 502 Manuel Solá Serra
 503 Baldo Tamames Cerdá
 504 Jordi Goula Suriñach
 505 Jaume Llopis i Casellas
 506 Joan Giralt Puig
 507 Manuel Rodríguez Casanueva
 508 J. Manuel Peironcely Aguilar
 509 René Matas Janet
 510 Francisco Roca Hors
 511 Guillermo Graell Deniel
 512 Ramón Visa Lesperut
 513 Joaquín Boixareu Gimó
 514 Alfonso Durán Pich
 515 Francisco de Quinto Zumárraga
 516 Julio Selva Prieto
 517 Felipe Marnet Fiol
 518 Josep M. Carrau Ramón
 519 Carles Camps García
 520 Manuel Rodríguez Quevedo
 521 Luis Navas Pons
 522 Pascual Belda Riquelme
 523 Silvestre Aranda Darocas
 524 Martín Sadurní Serra
 525 José M. Codony Val
 526 Juan Torres Picamal
 527 Agustín Sans Prades
 528 Laurent Bruat
 529 Miquel Cañadas Bernat
 530 Pascual Masana Corominas
 531 Doménech Romera Alcázar
 532 Alfredo Molinas Bellido
 533 José M. Bordas Pallarés
 534 José Antonio Aguirre Rodríguez
 535 Daniel Iborra Fort
 536 Pedro Sala Mas
 537 Juan Sabata Mir
 538 Ignacio de Puig y Girona
 539 Jaume Casademont i la Rosa
 540 José María Prat Vives
 541 Joaquín Vallvé Ribera
 542 Juan Sardá Dexeus
 543 Josep Maria Nus Badía
 544 Juan Antonio Peña Esteller
 545 Salvador Sansá i Albert
 546 Ernesto Ventós Ravetllat
 547 José María García Coso
 548 José Oriol Comas Vancells
 549 Juan Bladé Piqué
 550 Tomás Collado Aromir
 551 Josep Maria Sanclimens Genesca
 552 Antonio Hernández Vivancos
 553 Jorge Jover Garriga
 554 Mauro Comín Ferrer
 555 Klaus von Othegegraven
 556 José María García Gassull
 557 Diego Benavides Benítez
 558 Federico Riera-Marsá Llambí
 559 Albert Vicens Rahola
 560 Pedro Carbó Casañas
 561 Joan Maria Solá Franquesa
 562 Josep M. Vegara Carrió
 563 Rafael Gomis Alonso
 564 José Antonio Pérez Melón
 565 Manuel Corominas Viladomiu
 566 Juan José Riera Díez
 567 Roger Solé i Lerís
 568 Joan Margets i Lobato
 569 Manuel Vidal Puntijoch
 570 Salvador Blasco Rovira

- 571 Amadeo Cuitó Hurtado
 572 Rafael Termens Cárcel
 573 Pedro A. Fábregas Vidal
 574 Juan Rafart Febrer
 575 Manuel Varela Mató
 576 Juan Miguel Serna Hernández
 577 Daniel Mestre Solana
 578 Jordi Masía Mas-Bagá
 579 José M. Cuevas Lapuente
 580 Jaume Padrós i Enamorado
 581 Antonio Rocamora Pellicer
 582 Jordi Prat Ballester
 583 Josep Vidal Samá
 584 Pedro-Miguel Torrens Ordís
 585 Carlos Tusquets Trías de Bes
 586 Juan Gaseni Sabaté
 587 Manuel Vilaseca Fructuoso
 588 Joan Sardá i Ferrer
 589 Antonio Alvarez Iraizoz
 590 Carlos Carbonell Cornejo
 591 José M. Prat Pallarés
 592 Albert Grau i Solá
 593 Ignacio Bañares Sanz
 594 Anna Vicens Rahola
 595 Francesca Minguella i Rubio
 596 Juan Manuel Leach Valle
 597 Francesc Raventós i Torras
 598 Joan Sanmartí i Arderiu
 599 Lahouari Belakehal Manseur
 600 Cosme Vidal Juan
 601 Ricardo Ibars Descals
 602 Carmelo Isaac Tobía Galilea
 603 Enric Nosas Sisquella
 604 Jordi Vilarnau Comas
 605 Andrés Buades Costa
 606 José Vila Marsans
 607 Fernando Rodés Vila
 608 Jordi Vilajoana Rovira
 609 Xavier Oliver Conti
 610 Jorge Soley Sans
 611 Juan Grau Sociats
 612 Antonio Delgado Infante
 613 Fco. Javier Iglesias Xifra
 614 Carlos March Delgado
 615 Juan March Delgado
 616 Cristian Sala Bolado
 617 Juan Luis Soler Lozano
 618 Laureano Morera Bargas
 619 José M. Fons-Boronat
 620 Enric Arderiu i Gras
 621 Emilio Lecuona Ley
 622 Carlos Delgado Garriga
 623 Eduardo Gonzalbo Soro
 624 Rafael Loste Paño
 625 Antonio Sagnier Bassas
 626 Pedro Domínguez Sors
 627 Augusto Ferrer Forn
 628 José Antonio Pons Rivière
 629 Rafael Foguet Ambrós
 630 Narciso Barceló Estrany
 631 Constantino Gómez Suárez
 632 Francisco Reino Baró
 633 Antonio Almazán López
 634 Carlos Muntadas-Prim Audhui
 635 Miquel Petit Sullá
 636 Julio Valls Ulldemolins
 637 Antonio Serra Santamans
 638 David de Mas de Roda Griñó
 639 Félix Navas Acosta
 640 Manuel Tort Betriu
 641 Esteve Avellán i Aulet
 642 José María Viedma Martí
 643 Marcel Valeta Coma
 644 Joaquim Pujol i Figa
 645 Jorge Hachuel Moreno
 646 Ramón Ruíz de Alda Iturria
 647 Ramón Masip Argilaga
 648 Luis Delgado Garriga
 649 Javier Ruíz de Alda Iturria
 650 Ferrán Faus i Buch
 651 Ignasi Camí Casellas
 652 Joan Elías i Boada
 653 Víctor Sanahuja Mercader
 654 Alejo Buxeres Pons
 655 Jordi Roig Domingo
 656 Jaime Cajal Gutiérrez
 657 Juan Azori Compte
 658 José Martínez Rovira

- 659 Josep Piera i Salvadó
 660 Pedro Serra Casanovas
 661 Josep Cervera i Bardera
 662 Jaime Carrasco Belmonte
 663 Enrique Nomen Borrás
 664 Pedro Fontana García
 665 Pedro Manen Prat
 666 Josep Ramón Vilagut Maciá
 667 Ernestina Rodríguez de Castro
 668 Manuel Satorra Pujolar
 669 Joaquim Monells
 670 Ferran Coll i Ibáñez
 671 Joan Carles Suari Aniorte
 672 Antonio Martínez Comín
 673 François Massart
 674 Ramón Casals i Creus
 675 José M. Ayuso Gatell
 676 Juan Cirera Rossell
 677 Juan I. de Garmendia Miangolarra
 678 Pedro Puig Bastard
 679 María Luisa Navarro Revert
 680 Joaquín Santamaría Puig
 681 José Luis Ruíz-Valeta
 682 M. Dolores García Sánchez
 683 Jorge Soler Santaularia
 684 Alfonso Almedrós Morcillo
 685 Antonio Jutglar Bernaus
 686 Jaume Clavell Ymbern
 687 Amando Mayo Rebollo
 688 Ramón Lloret Huguet
 689 Higinio Raventós Negra
 690 Santiago Montero Homs
 691 Juan Manuel Andreu Torrado
 692 Juan Antonio Andreu Bufill
 693 Angel Baltasar Suárez Bernardo
 694 José Buqueras Segura
 695 Ramón Juncas Subirana
 696 Antonio Marco Hierro
 697 Alexandre Monclús Torre-Marín
 698 Sergio de Azcoitia Riera
 699 Yan-Olaf Sipkes
 700 Ramón Boixareu Areny
 701 Manuel Esteve Claramunt
 702 Julio Martínez-Fortun Soler
 703 Carles Sumarroca i Coixet
 704 Elena Tomás-Verdera Cosmelli
 705 Xavier Civit i Fons
 706 Baldomero Cabeza Rodríguez
 707 Miguel Santesmases Mur
 708 Matías Amat Roca
 709 Juan Fedi Tomás
 710 Marc A. Villoro i Villoro
 711 Jordi Madern Mas
 712 Javier de Godó Muntañola
 713 Joan Mons Badosa
 714 José M. Torredelot Clar
 715 Klaus E. Schmider
 716 Enrique Roig Solés
 717 Josep Trius Collazos
 718 Alfonso Maristany Cucurella
 719 Josep Oliu Creus
 720 Alfonso Rodés Vila
 721 José Matas Corts
 722 Josep Maria Oliva i March
 723 Fernando de Asua Alvarez
 724 Juan Ignacio Mur Torné
 725 Jorge Pellerín Sellet
 726 Antonio Flaquer Viver
 727 Jordi Fericle Rius
 728 Luis Ignacio Flaquer Badell
 729 José Luis Mayoral Cenzano
 730 Alberto Iguar Barnadas
 731 Salvador Maluquer Trepal
 732 Rafael Fuster Camps
 733 Raimundo Juliá Casals
 734 José Luis Rovira Escubós
 735 Eduardo Tarragona Corbella
 736 Eduardo Luis Gallifá
 737 Sebastià Alegre i Rosselló
 738 Víctor Moro Rodríguez
 739 Santiago Costa Orfila
 740 Climent Guitart Pascual
 741 José Contreras Arjona
 742 Josep Noguera Fradera
 743 Leonardo Caballero Alcón
 744 Javier Sanglás Lleó
 745 Juan Antonio Rodés Castañé
 746 José Soriano Ribera

- | | |
|------------------------------------|---------------------------------|
| 747 Florentí Mañá i Turbí | 766 Henry Trull |
| 748 Jordi García-Petit | 767 Jaume Martí i Sala |
| 749 Esteban Serra Mont | 768 Jordi Cumellas Hugas |
| 750 Conrad Blanch Fors | 769 Cosimo Chiesa de Negri |
| 751 Fernando Vilagut Guitart | 770 Joan Sabé Solé |
| 752 Joan Fajas i Torras | 771 Pedro Bernadich Subirá |
| 753 Carlos Ricci Febrer | 772 Josep Miquel Abad Silvestre |
| 754 Manuel Mir Casanovas | 773 Ramón Corbera |
| 755 Ignacio Puig de la Bellacasa | 774 Isidro Juvé |
| 756 Juan Manuel Caragol Urgellés | 775 Antón Costas Comesaña |
| 757 Antonio Pérez-Portabella Muñoz | 776 Jaume Galve Pérez |
| 758 Francisco Marhuenda García | 777 Josep Piqué Camps |
| 759 Ricard Cels Marcellés | 778 Jordi Conejos Sancho |
| 760 Giorgio Alberto Puppo Vassalli | 779 Francesc Fernández Joval |
| 761 Jaime Carvajal Urquijo | 780 Juan Antonio Salisachs Rowe |
| 762 Javier García Rovira | 781 Alfonso Trías Vilagut |
| 763 José Lloria Sáez | 782 José Vallés Ferrer |
| 764 Francesc de P. Caminal i Badía | 783 Javier Quintana Tomás |
| 765 Carlos Velilla Vergés | |

ÍNDEX



Presentació	5
Introducció	9
1. CARÀCTERS GENERALS	13
Orígens del Cercle d'Economia	15
Les ensenyances de Jaume Vicens i Vives	19
Per què el Cercle d'Economia?	25
El "Trípode" del Cercle d'Economia i el paper de Fabià Estapé	29
El marc legal i l'Editorial Oikos S.A.	33
La Fundació Cercle d'Economia	37
2. L'EVOLUCIÓ A TRAVÉS DE LES DIFERENTS JUNTES DIRECTIVES	41
Primera Junta Directiva (1958-1962)	43
Segona Junta Directiva (1962-1965)	51
Tercera Junta Directiva (1965-1969)	63
Quarta Junta Directiva (1969-1972)	75
Cinquena Junta Directiva (1972-1975)	87
Sisena Junta Directiva (1975-1979)	99
Setena Junta Directiva (1979-1980)	111
Vuitena Junta Directiva (1980-...)	121
3. ALGUNS ASPECTES INTERNS DEL CERCLE	133
Els socis del Cercle	135
Les Juntes Directives del Cercle	143
Els recursos econòmics	147
4. ALGUNS ASPECTES DE LA PRESENCIA INSTITUCIONAL DEL CERCLE	151
El Cercle d'Economia i la premsa	153
El Cercle d'Economia i el model de societat	161
El Cercle d'Economia i la política	169
El Cercle d'Economia, els empresaris i les seves organitzacions	175
El Cercle d'Economia, els economistes i l'administració pública	185
ANNEXOS	
1. Criteris Bàsics (1964-1968)	197
2. Relació cronològica de les conferències i taules rodones	209
3. Relació cronològica de les "Reunions Costa Brava". Ponents i programes	241
4. Relació cronològica de les "Reunions Hostalric". Ponents i programes	259
5. Les Juntes Directives	265
6. Relació de Socis a 30-IX-83	273